

РОЗПОВІМ ПРО ПОДВИГ- 2023

*Збірник патріотичних творів
здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти
Дніпропетровщини*

Автор малюнку: Скорик Олена

*Департамент освіти і науки ДОДА
Дніпропетровська обласна організація
Національної спілки письменників України
Дніпропетровська обласна бібліотека для дітей
Дніпропетровська обласна рада ветеранів
Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М. Светлова*

РОЗПОВІМ ПРО ПОДВИГ - 2023

*Збірник патріотичних творів
здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти
Дніпропетровщини*

**Дніпро
2023**

ISBN 978-617-8017-44-6

УДК 821.161.2 (082)

З-34

Редакційна колегія:

Еліна Заржицька, Золотий письменник України, членкиня НСПУ та НСЖУ, методист КЗВО «ДАНО» ДОР»

Олена Швець-Васіна, членкиня Конгресу літераторів України, редколегії міжнародного літературного альманаху «Форум», Асоціації композиторів Дніпропетровського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки

Ірина Селезньова, відповідальна секретарка Дніпропетровської обласної ради ветеранів, голова журі обласного літературного конкурсу «Розповім про подвиг» серед здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти Дніпропетровської області

Розповім про подвиг-2023: Збірник патріотичних творів здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти Дніпропетровщини / Проза, поезія – Дніпро, 2023. – 152 стор.

Цей збірник уособлює духовний досвід українського народу, його національну гідність й незламне завзяття.

Юні таланти Дніпропетровщини у своїх творах оспівують героїчний образ нашого захисника – мужнього воїна, який захищає рідну землю, свободу українського народу від рашистської навали.

До збірника увійшли твори учасників обласного літературного конкурсу «Розповім про подвиг» у 2023 році, близькі, рідні та знайомі яких віддали своє життя за свободу та незалежність України.

© Збірник патріотичних творів здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти Дніпропетровщини

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Вітаю Вас, шановний читачу!

У цій книзі зібрано твори переможців та фіналістів обласного літературного конкурсу «Розповім про подвиг» серед здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти Дніпропетровщини у 2023 році.

У низці творів – спогади дітей про близьких та рідних – батьків, братів, родичів, сусідів, які віддали життя за нашу свободу. І редакційна колегія вирішила, що цього року до збірника увійдуть саме такі твори – і проза, і поезії.

Надихнули на таке рішення рядки нашого земляка, поета Михайла Селезньова, написані ще 50 років тому, які, на превеликий жаль, набули актуальності в наш складний воєнний час: «Ми не зрадили вас живими, то ж не зрадьте мертвими нас».

Нагадаю, що конкурс проводиться з 2001 року за ініціативи нашого земляка-письменника, члена Національної спілки письменників України Михайла Селезньова (1923-2010), який теж відстоював незалежність країни зі зброєю в руках, але понад 80 років тому.

Організаторами конкурсу є Дніпропетровська обласна рада ветеранів, департамент освіти і науки ДОДА, Дніпропетровська обласна організація Національної спілки письменників України та обласна газета «Зоря».

Минулого року, в співпраці з Дніпропетровською обласною бібліотекою для дітей, КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР» та Дніпропетровською обласною бібліотекою для молоді було видано першу електронну книгу – збірник «Розповім про подвиг». До нього увійшли кращі твори талановитих юних авторів, присвячені подвигу захисників нашої рідної України у боротьбі за незалежність від загарбницької навали росії.

У цьому році на конкурс було представлено більше, ніж пів тисячі творів. Усі вони, і поетичні, і прозові, сповнені любові до Батьківщини, вдячності воїнам Збройних сил України, волонтерам, медикам...

Щиро дякуємо учасникам цих творчих змагань. Ви – неймовірні. Ваша творчість надихає нас, дорослих, на боротьбу та працю.

Вічна пам'ять і вдячність Героям. Вони віддали за наше мирне, щасливе майбутнє найцінніше – життя.

Маємо пам'ятати їх імена, бути вартими їх подвигу.

Віримо у Перемогу!

Вічна слава і пам'ять Героям!

Слава Україні!

*Ірина СЕЛЕЗНЬОВА,
голова журі конкурсу «Розповім про подвиг»,
відповідальна секретарка
Дніпропетровської обласної ради ветеранів*

Народ героїв

ВСТУП

*Ольга Бруславець
Лошкарівський ліцей
Першотравневської сільської ради
Нікопольського району,
9 клас*

Четверта ранку. Вибухи. Паніка. ЗСУ. Воєнний стан. Комендантська година. Перший день повномасштабної війни.

Автобус. Надпис «Діти» і... зустріч невинних очей з лютою смертю на перевалах Маріуполя. Окупація. Голод. Відрізані від життя, електроенергії і прав.

Щоденні вибухи. Холодні бомбосховища. Втрати. Пропаганда. Погрози.

Авіаудари. Повітряні тривоги. Військова техніка. Розбомблені будинки мирних громадян. Захоплені кордони.

*Київщина. Житомирська траса.
Розстріляні колони цивільних.*

Втеча з окупованої Бучі. Рашистський блокпост. Розстріл...

Це те, що ми пережили за минулий рік і переживаємо досі. Це тільки незначна частина того, що з нами зробили...

Забравши надію і нашу «Мрію», знищивши Азовсталь, Маріуполь, окупувавши Херсон, зруйнувавши Донбас, Суми та Харків і перетворивши Київщину на місце смертельних мук... вони не зупинилися... Почали творити найнижчі, найжорстокіші вчинки, які

непідвладні моралі людського суспільства, совісті...

Таке не можна пробачити, якось забути, стерпіти ці звірині вчинки. А казали про себе: «братній народ».

А тепер? Що сталося з цією «братньою любов'ю»? Куди зникла? В що перетворилася? В пусті слова, які ніколи і нічого не вартували! Ниці обіцянки, насмішки, та болючий удар в спину, зранку, коли країна спала, віривши у щасливе майбутнє 2022 року, яке так і не зацвіло, а миттєво скинуло квіт...

Той рік почався не як звичайний... Він почався 24 лютого...

Це той день, який відкрив очі, і не тільки нам, а всьому світові, дата, яка стерла всі кордони поваги та якогось пробачення до цих нелюдів... і побудувала міцні стіни між добром і злом, між нами – і рашистами.

Це дата, яка не просто виявила хто є хто, а ще й показала, наскільки ми сильна та незламна держава, нація...

Нам говорили: «краще здатися», ми відповіли: «не забудемо і не пробачимо». Нас запевняли: «це друга армія світу», ми – незламно тримаємося уже понад рік, проти цієї армії, і успішно захищаємо нашу землю...

І з першого дня, коли ми стали на цей шлях істини, кожен українець, українка, стали тою цеглинкою міцної та мужньої стіни, яка незламно тримається, і йде пліч-о-пліч, стримуючи хвилювання, страх, труднощі, разом переходячи мінні поля і барикади, навали і тьму ворогів, женучи кровавих вбивць безжальної породи зі своєї землі, зі своїх міст і сіл!

На війні нема непотрібних! Нема тих, хто робить щось невагоме! Всі борці! Всі цеглини нашого міцного муру!

Це наші незламні ЗСУ, які міцно, зі зброєю в руках, стоять з перших днів війни, захищаючи та боронячи людей, міста, кордони. Це і волонтери, які, ризикуючи своїм життям, везуть в ті прифронтові регіони допомогу: ліки, їжу... Медики, які приймали пологи в метро та робили складні операції, і щохвилини рятують наших захисників і захисниць.

*Буча, вул. Вокзальна.
Розбито ворожу колону.*

Рятувальники, які діставали людей з-під завалів, знаючи, що будь-якої миті під завалами можуть опинитися самі. Журналісти, котрі, стоячи перед камерою, повинні говорити правду народу, правду, яка розіб'є серця, і яка проллє мільярди сліз. Політики, дипломати –люди, які тримають інтелектуальний бій, вони ведуть перемовини з тими країнами, яким стало небайдуже на «руський мир». Трактористи й комбайнери, які сіяли, жали пшеницю, ячмінь, жито, щоб не зосталася наша держава і сусідні країни голодними; це і звичайні вчителі, які понад усе тримають нашу освіту, котрі попри всі перешкоди та жахіття навчають дітей, молодь бути гідним майбутнім поколінням, якому випало на долю відбудувувати нашу країну після Великої Перемоги.

І не важливо, чи в твоїх руках скальпель, зброя, указка чи кермо комбайна... ми борці, борці за справедливість та правду, звичайні люди – з надзвичайною долею... Ми ті, для кого «воля» не просто слово з чотирьох букв, а це – ДНК, яке з народження має кожен українець. Це те, що нас єднає, допомагає йти далі, прагнути цієї перемоги... перемоги над злом, над нелюдами...

Українці – неймовірні люди, які стали на тяжкий герць заради миру, заради перемоги. Із перших днів війни кожен робив те, що вмів: хтось коктейлі Молотова, хтось зупиняв військову техніку руками, хтось день і ніч стояв на колінах у молитві за мирне небо... Ми були, є і будемо разом чекати на перемогу та гучну промову Володимира Зеленського з довгоочікуваними

словами: «Наш героїчний народ, Українська держава вільна. З кордонами та площею в 603 тисячі 628 кілометрів квадратних, як і було у 1991 році...»

Поки що мій народ страждає від лап кровожерливих «миротворців», борячись за правду, втрачаючи героїв-захисників, маємо невимовний біль у серці, а йдемо до своєї мети; переможені москалі, вбите зло, суворий вирок... і у нас вийде, тому що ми – нездоланні, ми – сильні, ми – народ героїв, ми – Україна!

Все буде Україна!!!

Одна з тисяч...

Анастасія Акименко
Синельниківський ліцей № 2,
8-А клас

Хочу розповісти вам про одну жінку, про її життєвий шлях та її постать на тлі війни з росією.

Для неї війна почалась ще в далекому 2014 році. Вона розповідала, як проплакала всю ніч, переписуючись з друзями з Криму, який тоді захопили загарбницькі війська росії. А в червні загинув її однокласник-десантник. Довгі часи в телефонному режимі і при особистих зустрічах допомагала вона прийняти тяжку втрату тим, заради кого він віддав стукіт свого серця – мамі, дружині та донці Валерії.

І почалися грошові донати на спорядження військових. Особисто я цього не пам'ятаю. Про це іноді можна почути від неї. Вона ніколи не хизувалась, не виставляла на оглядини те, що робила і робить. Тільки іноді звітує, тоді, коли допомагає разом із кимось.

А потім у січні 2015 року обвалилась вежа ДАПу – Донецького аеропорту. І там загинув кращий її друг – доброволець Правого Сектору **Юрій Цуканов на прізвисько «Цунамі»**. Він був родом з Криму, хірург-стоматолог, байкер, який за покликом серця змінив своє стале, благополучне життя на зброю в руках під червоно-чорним прапором. Багато зусиль тоді було докладено, багато чого довелось пережити, щоб знайти його понівечене тіло. Зараз він похований на Краснопільському кладовищі м. Дніпро під номером... Ідентифікувати його не вдалося, як і повернути ім'я – генетичну експертизу зробити неможливо, рідні відмовились надати матеріали, ставши на бік загарбників... Кожного року 19 січня вона згадує про нього в його день народження і вірить про зустріч у вічності...

Саме з цього часу з ранньої осені і до пізньої весни у вільний час, здебільшого ночами, в її руках танцюють і бринять спиці. Вона плете солдатам шкарпетки, теплі жилетки, а також светри. Коли вона це робить, то говорить, що разом з нитками влітає надію на життя, віру в повернення додому солдата. І в кожному парі шкарпеток вкладає солодкий подарунок. А ще вона опанувала декілька видів плетіння маскувальних сіток. Плела їх сама, різала та передавала стьожки тканини в волонтерські центри, навчала плести інших.

Був такий період, коли ще в нашій сім'ї жив тато, вони з ним машиною, разом зі священником-волонтером, їздили з гуманітарною допомогою в м. Попасна Луганської області. Про це довго ніхто не знав: ані члени родини, ані сторонні люди. Одного разу про них написали в обласній газеті – тоді це і стало відомо.

За першої можливості вона прийшла тренінгове навчання Норвезької 8-крокової програми психологічної допомоги дорослим при втраті близької людини. І телефонних дзвінків підтримки залунало ще більше...

Взагалі-то вона багато чого вміє. Був такий час, коли вона розкrojувала для пошиття труси. Так, труси. Тому що навіть найхоробрішим солдатам вони потрібні. В'язала шкарпетки на гудзиках для солдатів у госпіталі – для тих, у кого на кінцівках апарати Єлізарова. Пекла та передавала найвідважнішим воякам домашні смаколики. Навіть я допомагала їй в цьому.

Декілька разів як донор здавала кров. Робила окопні свічки і підготовлювала під них банки та гофрований картон. І всі ці роки за першої можливості переказувала донати, говорячи, що велике море складається з маленьких краплинок. І весь час молилась і молилась, вірила і вірить у неодмінну Перемогу. Перемогу, яка принесе в нашу країну мир, за який заплачено страшну ціну життями її друзів, однокласників, учнів, товаришів і подруг, синів її знайомих, чоловіків її подружок, батьків її учнів. Життям кращих синів і дочок багатостраждальної Неньки-України.

Вона – одна з тисяч... Вона найкраща для мене. Вона – моя мама.

Малюнок: Бурмака Поліна

Розповідь про подвиг

Ірина Баханкова

*«Спеціалізована середня загальноосвітня школа № 9
з поглибленим вивченням англійської мови»*

*Дніпровської міської ради,
9-А клас*

«Щастя, здоров'я та миру!»

Миру... Таке побажання лунало на кожному святі, але багато хто з нас ще не знав справжньої цінності цього слова. У цьому цивілізованому, здавалося б, світі війна неможлива. Тільки не зі мною, не з моєю країною...

Двадцять четвертого лютого в кожного українця померла маленька частинка душі. Цей день перевернув життя цілої країни. Тепер майже кожна родина має історію подвигу знайомої людини на фронті і от з чого почалась моя...

Далекий 2012 рік. Я ходжу до дитячого садочку поблизу дому. Але тогочасна вихователька мені не подобається: упереджено ставиться до дітей, постійно за щось сварить. З настанням травня багато хто з моєї групи прощається з дитячим садком, вони вже дорослі, у вересні йдуть до школи. Але мені ще п'ять, тому наступного навчального року потрапляю до іншої виховательки. Я й досі пам'ятаю її обличчя і те відчуття невідомості у новій групі. Марина Григорівна – так її звали. Привітна та добра, завжди знаходила підхід до дітей. На наших прогулянках на свіжому повітрі до виховательки часто приходили першокласники або другокласники, аби привітатися. Вони обліплювали її обіймами з усіх сторін, а потім розповідали про нове шкільне життя. Наступного року мені було дуже сумно залишати її через школу. Адже у цій групі я почувалася так комфортно та спокійно. Моя сестра того ж вересня пішла в дитячий садочок саме до цієї виховательки. Я дуже заздрила, що вона зможе провести з нею три роки, коли ж мені довелося лише один.

Ось і страшний 2022 рік. Ми з сестрою вже давно закінчили дитсадок та з головою занурені в свої проблеми в новій країні, в яку довелося виїхати через війну. Занепокоєні долею України та всіх родичів, що там залишились. Кожна новина про попадання ракети чіпляє за живе. Аж раптом мама каже цю жахливу новину: «В Марини Григорівни чоловік на війні загинув».

Саме сьогодні, 25 квітня річниця його смерті.

Артем Матухно жив та народився в Дніпрі. З перших днів війни добровольцем пішов до військкомату. Сказав, що не буде сидіти склавши руки, чекаючи ворога, хоче, щоб його сім'я жила в незалежній державі, бажав захистити їх. Рвався на передову. Часто жартував, що фартовий та обов'язково повернеться. Його життя обірвалось під час мінометного обстрілу під Ізюмом,

на Харківщині. Він помер як справжній герой. Витягаючи свого побратима, **Артем Матухно** навіть не помітив, що осколок прилетів у його шию та відкрилась сильна кровотеча. Саме такою відданою людиною він був. Бачучи загрозу життя іншому, навіть не звернув уваги на особисті поранення. Смерть настала через втрату крові.

Кохана загиблого – Марина, моя вихователька, розповіла, що Артем мав дуже багато енергії, жагу до життя, ловив момент у кожному дні, ніколи не боявся труднощів, вони навіть давали стимул діяти. Він мав лідерські якості та любив екстрим. Вони разом мріяли купити будинок, народити дітей і мандрувати. Вважали, що ще молоді і все-все встигнуть. За майже п'ять років спільного життя для Марини Григорівни він став найріднішою, найкоханішою людиною в світі, тим, хто завжди допоможе та підтримає, ідеалом чоловіка. З ним вона почувалася як за кам'яною стіною.

Солдат Матухно посмертно нагороджений орденом «За мужність» III ступеня, він навіки залишиться Героєм у серцях його родини та всіх, хто його знав. Захист України дається дорогою ціною, нас покидають найкращі, люди, що віддано стали на її захист не вагаючись ні секунди.

Кожний військовий щоденно робить великий подвиг – захищає життя кожного з нас. Великим героїзмом для рідних також є винесення щоденних переживань за їх життя. Кожна родина військового проходить через велике випробування.

В момент, коли моя мати сказала ту страшну новину, перед моїми очима пронеслося щасливе дитинство, дитсадок, друзі. Життя, що було таким безтурботним та щасливим, часи, коли для нас війна існувала лише на сторінках підручників та у розповідях дідуся. Від мене ці спогади вже відділяє багато років. Більше ніколи я не буду сумувати за мамою в стінах дитсадка, не буду розмовляти з подружкою під час тихої години та боятися, що зараз нас заскочить вихователька. І хоч ми ще такі молоді, але подорослішати нам довелось набагато раніше, ніж мало б статися, війна залишить слід у кожному з нас.

Малюнок: Лопатнікова Наталія

Герої АІТу та України

Нікіта Біленко

Ліцей інформаційних технологій

при ДНУ імені Олесея Гончара,

10-В клас

Хоча я не знаю багато про дитинство та життя Іллі Супруна, я впевнений, що він був сином вчителя Супрун Ніни Володимирівни, яка зробила все можливе, щоб виховати свого сина на сильного та мужнього чоловіка. Ілля виріс саме таким, яким повинен бути справжній захисник своєї родини та України, який змагався з труднощами життя та готовий був пожертвувати своїм життям заради своєї країни.

Коли війна прийшла на поріг, Ілля був серед перших, хто добровільно вступив до Збройних Сил України. Він не боявся виклику, що стояв перед ним, а натомість готовий був стати оберегом своєї Батьківщини. Він пішов на передову, де віддавав своє життя заради свободи і миру на нашій землі.

Ілля Супрун – справжній герой, який пожертвував своїм життям заради України. Він залишив своє ім'я в історії країни, яка ніколи не забуде його мужності та жертвності. Він став символом сили та відваги для мільйонів українців, які дотримуються своїх ідеалів та борються за свободу і незалежність своєї країни. Ілля Супрун – наш герой, наша гордість і наша пам'ять.

Хоча Ілля Супрун залишився нам незнайомим, ми знаємо, що він був дійсно особливим хлопчиком. Він народився в родині вчителів, які передали йому найкращі риси характеру та мудрості. Навіть тоді, коли його життєвий шлях завершився на війні, він залишився прикладом мужності та відваги для всіх, хто знав його.

Та його приклад не лише інспірує, а й мотивує інших на подібні вчинки. У Ліцеї Інформаційних технологій, у ліцеї, який виховав Героїв України, були ще такі, як **Столбцов Сергій Володимирович** та **Максим Кравчик**. Вони, як і Ілля, були добровольцями та жертвували своїм життям заради нашої країни.

Саме такі люди, як Ілля, Сергій та Максим, є нашими героями та прикладами для наслідування. Вони залишаються в нашій пам'яті назавжди і показують, що справжня мужність полягає в тому, щоб жертвувати своїм життям заради ідеалів та принципів, в які вірили. Нехай їхні подвиги завжди нагадують нам про наші обов'язки як громадян та про наші цінності, які ми повинні захищати.

Люди незламності

Карина Бойко

Межівський ліцею № 2
Межівської селищної ради,
8 клас,
гурток «Мовознавчий експрес»

2022 – рік незламності нашого народу, рік, коли розпочалося те, чого я боялася найбільше, – війна, про яку знала з кінофільмів, книг, із розповідей дорослих про подвиги ветеранів, про людські страждання. Сьогодні на теренах нашої Батьківщини йде протистояння між життям і смертю, добром і злом, світлом і темрявою, свободою і неволею, брехнею і правдою, вірою і зневірою, хоробрістю і боязню... Хтось, можливо, думає, що це перебільшення. Ні, це реальність життя.

Наша ненька-Україна у цей нелегкий час замість вишиванки одягла військову форму, взяла в руки зброю, щоб мужньо боронити безмежні простори української землі, по якій свого часу їхали наші пращури-козаки на війну проти жорстокого ворога. Якщо пригадати історію нашої держави, то беззаперечною є істина: українці – нація нескорених, яка постійно виборює право на свободу і незалежність. Ми – нащадки воїнів-характерників, тих, хто не зник стояти на колінах перед чужинцями, тих, хто поважає й цінує волю.

Так, сьогодні рідній Батьківщині тяжко, ріки крові невинних людей течуть на сході й заході, півдні й півночі. Важко, боляче!! Але вона стоїть, бо поряд із нею захисники, воїни свободи і хоробрості, наші тата й мами, брати й сестри, дідусі й бабусі – усі ті, хто зараз намагається повернути наше безтурботне дитинство, звичне життя, сповнене радості, оптимізму, бажання творити.

Українці зараз єдині, бо усі стали на захист рідної землі від цього триголового змія, який вогнем дихає на нас, терзає кожного, сіє паніку, гнів, біль, прагне, щоб українці жили в мороці, у світі темряви. Кожен із нас, безумовно, любить нашу Україну не за те, що вона велика, а за те, що вона наша, тому до останнього подиху справжні герої – Українські Захисники – боронитимуть неньку-Батьківщину, тримаючи в руках зброю, а не речі, які нагадують про мирне життя.

Українці. Справжні супергерої. Воїни світла і нескореності, хоробрості і свободи. За сталеву мужність та героїзм наших Захисників називають кіборгами. І це правда.

Не можна не згадати героїзм і патріотизм сина України – **Дмитра Коцюбайла «Да Вінчі»** – людини-символу, людини-хоробрості, який на полі

бою писав картини не пензлем, а зброєю, у якого була сила справжнього вовка, безстрашного і справедливого.

А хіба можна забути «Слава Україні» – останні слова, сказані українським солдатом **Олександром Мацієвським** перед стратою, про безстрашність якого дізнався увесь світ, який довів, що справжньому українцю краще померти стоячи, ніж жити на колінах.

Дмитру Коцюбайлу та Олександрю Мацієвському присвоєно звання Героя України (по смертно).

Болючою раною для мене та моїх земляків-межівчан є загибель молодого цвіту нації – **Олега Кулиненка**, у мирному житті який став чемпіоном України з пауерліфтингу, а у боротьбі проти російського ката – справжнім Героєм, якого посмертно нагороджено орденом «За мужність III ступеня».

Наші Захисники наче боги, які віддають своє життя заради того, щоб ми жили в мирі. Кожен, хто приєднався до небесного війська, згори тримає небо над Україною, і я впевнена, що їхній дух боротьби і непокори допомагає Героям на землі.

Знаєте, чомусь наш «так званий братовбивця» забув, що найсильніша зброя нашого народу – віра та єдність. Ми не ідеальні, але коли ворог приходить до нас із мечем, ми стаємо пліч-о-пліч, забуваємо про усі непорозуміння.

Наші серця розриваються від болю. Сльози важко зупинити, коли бачиш зруйновані будинки, літаки у небі, наслідки убивчих ракет, чуєш звуки пострілів, повітряну тривогу, а найболючіше чути плач людей, які отримують листи про смерть близьких. Таке горе не порівняти ні з чим.

Я хочу, щоб 2023 рік став переможним, щоб закінчилася війна, щоб кожна матір дочекалася свого сина й доньку, дружина – чоловіка, діти – батьків, щоб повернулися на рідну землю ті, які опинилися в полоні, щоб українці жили у мирі і злагоді, з вірою у завтрашній день.

Я впевнена, що скоро наша ненька-Україна знову одягне свою вишиванку і підніме руки високо до сонця, щоб отримати благословення для усіх українців на щасливе життя.

Малюнок: Файчук Дмитро

Я вірю в перемогу!

Вікторія Бокова

Гімназія № 3 Павлоградської міської ради,

9 клас

Чи легко розповісти про подвиг? І що таке подвиг, як я його розумію?

Безперечно, найголовніший подвиг сьогодні – це героїчна боротьба нашого народу проти рашистів за свободу й незалежність Батьківщини, за звільнення нашої рідної землі від орків, за звільнення захоплених українських територій.

До 24 лютого 2022 року страшне слово «війна» в моєму щоденному словнику вживалося рідко. Хтось працював, хтось навчався. Я разом зі своїми однокласниками готувалась до святкового шоу, присвяченому Міжнародному жіночому дню. Але світ розірвався навпіл саме того лютого ранку. І вже в перші дні війни ми почули про жорстокі вбивства і катування мирних жителів у Бучі, Ірпені, Гостомелі. Часто, майже безперервно, лунали сигнали повітряної тривоги.

І саме в той час біля військкоматів утворилися величезні черги бажаючих стати до лав Збройних Сил України, власноруч боротися з ворогом. Сьогодні на 32-му році незалежності України гримлять залпи бою, палають пожежі, руйнуються будинки, школи, лікарні, гинуть і отримують страшні травми дорослі і діти. Матері одержують звістки про смерть своїх синів. І сльози не висихають на їх очах. Чекають діти батьків з війни, не знаючи, що тато вже став ангелом.

Якось разом з друзями в центрі міста, в парку, ми проходили повз меморіальну дошку з іменами наших земляків, які загинули в зоні АТО та тих, що захищали незалежність Батьківщини під час війни. На той момент на дошці були таблички із сто шістьма іменами земляків – павлоградців. Більшість із них молоді двадцяти-, тридцятирічні хлопці. В кожного з них були сім'я, навчання чи робота, свої плани на майбутнє. Але вони відважно стали на захист України, кожного з нас, віддавши найцінніше – своє життя. Чи думали вони про подвиг? Напевно ні. Вони просто захищали свою сім'ю, рідне місто. Україну від небезпеки.

Одного із цих хлопців я знаю особисто, він разом з моїм братом навчався в технікумі. **Малайчук Владислав**, позивний «Юнгер». Ще в студентські роки він був активним учасником «Муніципальної варти». Навчаючись на шахтаря, почав мріяти про «Азов», бо був впевнений, що Україна має стати квітучою і розвиненою європейською державою.

По закінченню технікуму у 2019 році працював на шахті «Західно-Донбаська» на дільниці по видобутку вугілля. Але мрії про «Азов» не залишав.

У травні цього ж року покинув вугільну промисловість, підписав контракт і потрапив до Урзуфу. На початку війни навчався у Золочеві Львівської області разом з побратимами. Як далі розповіли хлопці, Влад разом з іншими викрав автобус із військової частини, щоб потрапити у Маріуполь до

своїх побратимів і битися пліч о пліч з ворогом. На жаль, Владислав загинув 24 квітня 2022 під час прориву до «Азовсталі». Було йому лише 22 роки, за тиждень святкував би своє двадцятитрьохріччя. В цього хлопця було багато планів, була заповітна мрія, але...

Влад, як і багато інших захисників, став героєм. Герої не вмирають, вони назавжди залишаються в наших серцях.

Я ж хочу, щоб здійснилися мрії наших героїв. Я вірю в нашу перемогу, бачу в майбутньому сильну й незалежну Україну. І впевнена, що найближчим часом буду розповідати про мирні трудові подвиги.

Для мене він – герой!

*Ярослав Бондаренко
Покровський ліцей
Покровської сільської ради,
7 клас*

Живучи у ХХІ столітті, ніхто не думав, що у нас буде війна. Кожна родина жила своїм життям, були у кожного плани на майбутнє.

На жаль, мою родину війна не оминула. З 2015 по 2016 рік, в антитерористичній операції брав участь мій дядько, **Бондаренко Євгеній Олександрович**. Ми ніколи не думали, що наш тихий, урівноважений Женька піде воювати. Він навіть не служив до цього в армії. Тому що він не міг стояти осторонь, коли ворог нищив його рідну Україну. Він зміг вистояти тоді з побратимами, захищаючи кордони нашої держави.

Кожного дня ми чекали на його дзвінок. Він стояв на обороні міста Красногорівка Донецької області. З часів АТО є у нього відзнака та медаль за оборону Красногорівки, подяка за гарну військову службу. Повернувшись з війни, він дуже змінився, наче подорослішав років на десять. Потім повернувся до спокійного життя, влаштувався на роботу. Ось, начебто, і настав спокій у нашій родині. Але країну спіткало ще більше лихо, якого не чекали. Двадцять четвертого лютого дві тисячі двадцять другого року почалася повномасштабна війна. І хто б міг подумати, що вона не омине жодної родини.

Мій дядько, не вагаючись, вирішив піти добровольцем на війну. На початку березня він пішов воювати у складі дев'яносто п'ятої окремої десантно-штурмової бригади. Вони стояли на обороні біля міста Ізюм Харківської області. Оборона була дуже тяжкою, багато хлопців з бригади загинуло, а інші потрапили в полон. Дякуючи Богу, наш Женька там, у цьому пеклі, вижив. Його перевели до дев'яносто третьої окремої механізованої бригади «Холодний Яр». Але, на жаль, у цій бригаді він побув зовсім трохи.

Цілий тиждень ми не могли до нього додзвонитися. Все чекали його дзвінка. Були такі випадки, що не було зв'язку, або не можна було телефонувати. Всі намагалися оминати погані думки. Жили з надією, що нашій Женька вийде на зв'язок.

Під час бойових дій, у момент, коли треба було зупинити ворога і не пропустити до наших позицій, Женька вступив у боротьбу пліч-о-пліч з іншими бійцями. Вони разом змогли витурити ворога, який переважав кількістю. Але в такому нерівному бою він загинув, тому що отримав поранення несумісні з життям. Цю страшну звістку нам повідомили двадцятого квітня. Він загинув від ворожого артилерійського обстрілу градами, біля села Велика Комишуваха. Це дуже важко пережити, це велика втрата для моєї родини. Ми відчуваємо такий біль, що нікому такого не побажаєш. Дуже шкода, що таким молодим він загинув.

Провести його в останню путь прийшли усі жителі нашого села. У вічне життя на небеса проводжали героя односельці на колінах, в сльозах та болем у душі. Для моєї родини, як і для односельців, він – герой! Він завжди буде у наших серцях. Женька загинув у боротьбі за незалежність України. Але хотілося б, щоб ця війна була останньою, щоб нам ніколи не довелося переживати такий жах.

Ми переживаємо часи, коли усі слова, сказані раніше, набувають нових значень. Тепер ці слова вже не про почуття, які окриляють, а про біль та надію побачити знову, хоча б на мить... До смерті та втрати неможливо звикнути. Щоразу цей біль відчувається ще сильніше і пронизує усе тіло наскрізь.

Загарбники жорстокі та безсердечні істоти, вони не розуміють, що свободу, незалежність, любов до країни не відібрати у нас. Я впевнений, що мир та свобода будуть зовсім скоро!

Пам'ять про нескорених українських воїнів житиме у віках!

Малюнок: Файчук Дмитро

Подвиг незламної нації

*Злата Борозенець
Криворізький ліцей № 4
Криворізької міської ради,
9-А клас*

Тихесенько шелестить листя, так ніби заколисує... Але у тому шелесті я чую такий щем, який пронизує й вивертає мою душу навиворіт. Зривається вітерець, і починають тріпотіти прапори, ніби гомонять між собою, ніби розповідають про подвиг кожного воїна, поруч із могилою якого вони майорять.

Чорною стрічкою простягнулася цвинтарем алея Слави. Це чорна стрічка на грудях нашої Батьківщини. Як багато хрестів... як багато зламаних доль... У ХХІ сторіччі у центрі Європи йде війна! Мирний український народ виборює свою незалежність, стоїть щитом за демократію й верховенство права усього цивілізованого світу.

Моя багатостраждальна Нене, скільки ж тобі ще вмиватися вдовиними сльозами, скільки ж іще тобі хоронити своїх дітей?! Скільки ще подвигів повинна звершити наша нація, аби у мирі й злагоді жити на своїй землі?! Напевно, народився українцем – це вже подвиг, бо означає бути незламним і вільним за будь-яких життєвих обставин.

Українська свобода, що тече в наших жилах, то є відповідальність за мертвих, і живих, і ненароджених, то є безмежна любов до рідного краю і ближнього свого, то є віра у Бога і Україну...

Від часів Київської Русі вабила наша квітуча земля усіляких задрісників, і підіймали князі військо, нищили воїни-захисники ворожу нечисть, захищали рідну землю від половців, печенігів, монголо-татар. Чимало подвигів звершили наші пращури того часу, хоч і були деколи невдалі битви чи угоди, проте українці ще з тих часів ніколи не падали духом і не корилися чужим правителям.

Протягом кількох століть українські козаки охороняли кордон, воювали, захищаючи не тільки свій народ, але й інші країни; приходили на допомогу полякам, французам. Недарма у Відні є пам'ятник славним козакам. Гетьманство Богдана Хмельницького, сміливого та рішучого борця за правду та свободу українського народу, поклало край так званому "золотому спокою". Козацтво живе й понині, бо гени славетних воїнів не вбити і не висікти ворожою пліттю, не заглушити поклик серця свистом куль.

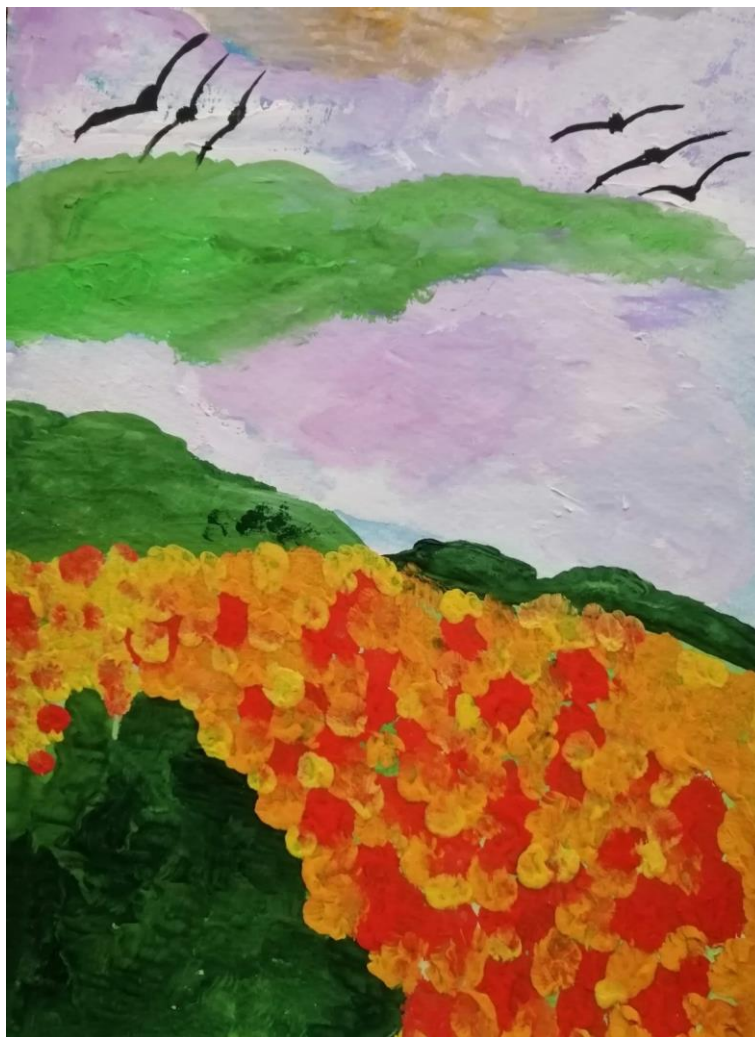
Ми шануємо Героїв Крут, юних хлопців-курсантів, які безстрашно дивились в очі ворогу, чисельність якого переважала в рази. Вони боролися до останнього подиху за незалежність українського народу, за нашу державу. Натхненні їхньою славою, молоді курсанти дали відсіч окупанту в наші дні на Київщині.

Воїни УПА, як і у часи Другої світової війни, відстоюють свободу й волю українського народу, тільки тепер вже в російсько-українській війні. Зараз, як і тоді, вони борються за повне визволення всіх українських земель і народу від загарбників.

Я часто дивлюсь на фото татка, подумки говорю з ним... Він обрав шлях захисту нашої Батьківщини. Тато взяв до рук зброю не для війни, а для захисту всього, що було найдорожчим для нього – родина й Україна. Мій тато віддав власне життя, щоб його діти й діти всієї України кожного дня крок за кроком йшли незалежним шляхом, своєю рідною українською землею... Мій татко, мій Герой, мій найкращий приклад людини, яка до останнього подиху мужньо боролася за майбутнє неньки-України!

Я обіймаю чорну брилу граніту із портретом тата. Ні, не холод від неї пронизує мене, а навпаки – жар, пекучий вогонь болю і жаги до Перемоги. Це не той вогонь, що спопеляє, а той, що дає енергію жити й боротися за свою Україну.

Ми, українці, кожен на своєму місці, тепер боремося за нашу незалежність. У кожного з нас свій фронт, у кожного з нас свій подвиг у цій тисячолітній війні, але у єдності наша стійкість, у незалежності наш подвиг!

Малюнок: Падалко Світлана

Назавжди в наших серцях!

Анна Варакута

КЗ ПО «Центр позашкільної освіти»

Дніпропетровської обласної ради»,

вихованка гуртка «Паралелі»

Лицей № 3 Васильківської селищної ради,

11 клас

Український народ – це великий, героїчний, працелюбний, вільний та дружній народ. Та разом з цим – багатостраждальний народ, який має багату історію.

Ми ще не встигли забути голод, руїни, страждання Другої світової війни, в якій український народ першим прийняв найбільший удар на себе. А потім роки боротьби пліч о пліч з усіма народами СРСР, в тому числі з росіянами, яких ми вважали своїми братами. Потім довгі роки відбудови, розпад СРСР, розвиток незалежних бувших радянських республік, як самостійних держав. Кожна країна обрала свій шлях розвитку і впевнено йшла до своєї мети.

Йшов 2014 рік. І хто б міг подумати, що на Україну піде війною росія. Вони окупували Луганську, Донецьку області та Крим. Конфлікт затягнувся на цілих 8 років. Український народ мужньо боровся з другою армією світу. Відбувалися переговори, і всі сподівалися на швидке закінчення війни. Сподівання наші, на превеликий жаль, виявилися марними.

Двадцять четвертого лютого 2022 р. о 04 годині ранку росія розпочала обстрілювати весь український кордон з нею. В перші дні ніхто не міг повірити, що розпочалося повномасштабне вторгнення країни-сусідки. Але вже другий рік йде війна, в якій росіяни безжалісно знищують цивільне населення, стирають з лица землі наші міста і села, примусово вивозять наших дітей та жінок, катують полонених.

Український народ по сьогоднішній день переживає шок. Ми до цього часу не можемо повірити в страшні звірства росіян, що чинять з нашими людьми. Та український народ сильний і хоробрий. Ми змогли згуртуватися проти ворога. Чоловіки та жінки добровольцями йдуть на фронт захищати свою рідну землю.

Так і наш земляк, зовсім молодий хлопчина з смт. Васильківки Синельниківського району, **Токар Ярослав Ігорович** 2000 року народження, який нещодавно закінчив Єрастівський коледж та вступив до Дніпропетровського державного аграрного університету, пішов боронити свою Батьківщину.

Його мама пішла на фронт добровольцем у 2015 році. Син також не зміг залишитися осторонь.

Воював на Донецькому напрямку, був у самому пеклі. Там було дуже гаряче, але він чесно та самовіддано виконував свій обов'язок. Через пів року після початку повномасштабного вторгнення його з товаришами накрило вогнем. Багато побратимів загинуло.

Ярослав отримав поранення нижньої кінцівки та контузію. Думали, що ногу доведеться ампутувати, але львівські лікарі справжні чарівники.

Всі думали, що після пережитого він продовжить лікування та не піде більше на фронт, але Ярослав рвався у бій ще більше. Він говорив: «Там залишились мої побратими! Я не можу їх залишити зараз!» І знову поїхав на передову до товаришів.

Через пів року, 9 березня 2023 р., прийшла страшна звістка. Залишившись вірним військовій присязі та українському народу, мужньо виконуючи свій обов'язок у бою за Україну, її свободу та незалежність, Ярик загинув. Страшний біль для рідних, знайомих та односельців. Хлопець був доброю, справедливою, самовідданою та порядною Людиною. Не дивлячись на свій досить молодий вік, Ярослав був справжнім патріотом своєї країни. Пам'ять про нього житиме в наших серцях вічно. Честь і слава Герою!

Моє сонечко

Марія Васильєва
Синельниківський ліцей № 2,
8-В клас

Квітень крокує землею, засіваючи її яскравим первоцвітом, устеляючи свіжим зеллом. Ідеш і думаєш: «Краса навколо неймовірна. Гудуть бджоли, сідаючи на абрикосові квіти, діловито басають джмелі».

Звертаю на свою рідну вулицю – хлопці на стадіоні ганяють у футбол. М'яч викотився з поля і зупинився неподалік мене. Я взяла його в руки...

Спогади зароїлися в моїй голові.

Будучи в третьому класі, я забажала мати волейбольний м'яч. Мама сказала, що він мені не потрібен, а от татусь пішов і купив мені в подарунок за гарне навчання справжнісінького шкіряного м'яча. На radoщах я застрибала на одній нозі.

З того часу ми за будь-якої погоди ходили на стадіон. Час із татом пролітав непомітно. Ми говорили про все, ніяких таємниць не було. Коли надворі було прохолодно, він міцними руками пригортав мене до себе і говорив: «Моє сонечко треба зігріти».

Татусь Юрій з 2018 рік по 2021 рік служив в АТО. Коли почалась повномасштабна війна, 25 лютого 2022 року він був уже у військкоматі. «Пішов захищати своє сонечко», – неодноразово повторював він.

21 квітня 2022 року татусь загинув при виконанні бойового завдання під містом Ізюмом.

Квітень крокує по землі, а поруч немає найріднішої людини. Він зараз із небес дивиться на той м'яч, що лежить у мене біля ніг. «Про що ти думаєш, татку?» – запитую я. «Про тебе, моє сонечко», – промовляє він до мене весняним вітерцем.

Герої тихо живуть серед нас

*Ерік Ващенко
Вільногірський ліцей № 2
Вільногірської міської ради,
11 клас*

Він любив повторювати: «Все буде Україна!»

Це були слова мого дядька **Сергія Шинкарука**, який віддав своє життя за свободу рідної землі.

Навідник 3-го зенітного артилерійського взводу, військовий **Сергій Шинкарук** загинув 28 грудня 2022 р. через поранення, несумісне з життям, поблизу населеного пункту Первомайське на Донеччині.

У 2018 році він пішов служити за контрактом. Зі зброєю в руках захищав нашу землю, нашу неньку-Україну. Солдат від Бога, козак, з яким можна було і у вогонь і у воду.

Коли почалась повномасштабна війна, його призначили командиром відділення, отож дядько Сергій допомагав навчати призовників військовій справі. Воював, як Герой, і загинув, як Герой: завдяки таким воїнам наша Україна непереможна.

Воїн світла, Воїн добра.

Він любив повторювати: «Переможемо! От знищимо ворога – і будемо жити по-нашому. Перемога буде за нами!»

Він завжди воював на найскладніших напрямках, де ворог не шкодував ні сил, ні важкого озброєння. Якщо на землі є пекло, то це ті місця, де мій дядько Сергій відважно відстоював Україну.

Він хотів, щоб над нами було мирне небо, щоб на голови наші не летіли снаряди і бомби. За це і віддав своє життя.

Нерідко в небесній височині можна побачити, як раптово падає зірка і згорає блискавично, не встигнувши долетіти до землі. Люди вважають, що зоря – це обірвалося чиесь життя. Так і зірниця дядька Сергія спалахнула на небосхилі, яскраво горіла його добрими вчинками, гідними подвигами та й погасла на 32-му році життя.

Він відчайдушно, віддано і щиро любив Україну, свій дім, був справжнім патріотом рідної землі. Саме такі, як він, Герої, – це наше майбутнє! Він дуже любив рідних, друзів і віддав життя за кожного з нас.

Дядька Сергія посмертно нагороджено медаллю «За жертвовність і любов до України» від Святійшого Патріарха Філарета.

Нестерпно боляче усвідомлювати, що наше покоління не з книжок дізналось, що таке війна. Часом відмовляєшся вірити в те, що відбувається, і хочеш прокинутися від цього жахливого сну...

Ми – сильні! Ми все витримаємо й обов'язково переможемо! І буде розплата за кожного, хто загинув, за кожную материнську сльозу, за посивілого батька, за плач дітей, за кожне звірство, скоєне на українській землі...

Герої не вмирають, а навічно вписують своє ім'я в історію України та оберігають її з небес!

Слава Україні! Героям Слава!

*Герої тихо живуть серед нас,
Вони не кричать про свої Перемоги!
Герої тихо вмирають за нас
І не благають підмоги.
Герої тихо живуть серед нас.
Не забуваймо ж їх мужність крізь час.*

Малюнок: Короц Кіра

Мій янгол-охоронець

Валерія Винник

ліцей «Тріумф»

П'ятихатської міської ради,

10-б клас

Вже й осінь сіла на поріг,
А ти мовчиш, татусю.
Німе мовчання душу роздира.
Хіба?! Хіба тебе уже нема?..
Благаю, тату, озовись,
Хоч вісточку подай маленьку.
Я відчуваю: ти живий! Живий...
Ти сильний, наш Герой,
нескорений рашистами.
І хай пливуть за днями дні,
Холодними дощами сипле осінь,
А я чекатиму тебе з війни,
Мій янгол-охоронець.

Повертайтеся додому живими...

Владислав Галаган

Славгородський ліцей

Славгородської селищної ради,

8-А клас

Тримайтесь, братики!

Ми з вами

У цей страшний, болючий час.

Ви стали нам захисниками,

Ми щиро молимося за вас.

Віта Стронська.

Що таке Батьківщина? Де вона починається? Яку роль відіграє в житті людини і як впливає на її долю?

На це питання у кожної людини своя відповідь. Для одного Батьківщина – це зруйнований дім та спогади про страшні дні війни, яка прийшла так несподівано, замінивши ясні сонячні дні і спів пташок на гуркіт снарядів. Для інших – це дитинство серед сільської природи, соняшників, кульбаб та

дзюркотливого струмочка. Але для всіх людей Батьківщина – це, перш за все, країна, яка дала їм життя.

Моя країна, ім'я якій – Україна, така велична і красива. Рідний край. Земля батьків і прадідів наших. Високі гори й неосяжні степи, плодючі чорноземи, тополя у волошковому полі, хрущі над вишнями, калина біля двору, п'янки любисток і м'ята, верба біля ставка, жовтогарячі соняшники на струнких стеблах. Хіба є що на світі краще за мою Україну! Щасливий я, що народився і живу на такій чудовій, багатій, мальовничій землі. Мій рідний край! Овіяний вітрами історії, оспіваний у піснях, прославлений у легендах.

Кожну державу формує народ, а свідомість народу є свідомістю його держави. Про стійкість і непереможність українського народу свідчить історія його опору окупантам, які зазіхали і зазіхають на наші землі. Наш народ успадкував багату духовність та культуру, зберіг переможний дух, звияту та героїзм своїх предків. Для України настали тяжкі часи: військова агресія і воєнний конфлікт на Сході з квітня 2014 р., а далі – 24 лютого 2022 р. – повномасштабна війна українського народу з російськими загарбниками. Сотні зруйнованих міст і сіл, тисячі загиблих, біженці, інваліди, знову лється невинна кров захисників України, мільйони людей покидають свої домівки, втрачають рідних, близьких.

*Війна, війна! І знов криваві ріки!
І грім гармат, і шаблі дзвін.
Могили, сироти, каліки...
І сум покинутих руїн.
О. Олесь*

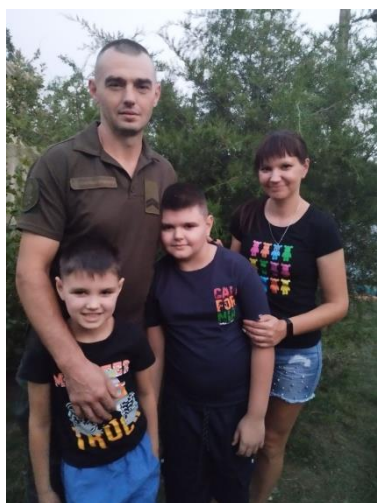
Хочу розповісти про учасника бойових дій, воїна – **Кухарського Володимира Петровича**, мого односельчанина.

В родині Лілі Станіславівни і Петра Миколайовича 5 березня 1989 року на Житомирщині в м. Новоград-Волинському народився хлопчик, ім'я якому дали Володимир (що означає – володар миру). Тато помер, коли хлопчику було 7 років, пізніше вихованням займався вітчим. У матері було троє синів: Олександр, Володимир та Микола.

Спочатку середній син навчався в Новгород-Волинській школі, пізніше сім'я переїхала до Запоріжжя, а згодом – до Славгорода, Синельниківського району Дніпропетровської області. Тут він здобув неповну середню освіту, був позитивним, веселим, доброзичливим учнем. Після 9 класів Славгородської СШ, Володимир вступив до Запорізького транспортного коледжу, де здобув освіту за фахом: електрик. Далі служив у лавах української армії, в інженерних військах. Після армії працював на підприємстві «Фактор»

м. Синельниково, електромонтером. Зі слів друзів: був дуже добрим, товариським.

3 листопада 2013 року – одружився з Тетяною. У подружньої пари народилося двоє синочків: Ілля (10 років) та Ростислав (7 років).

Володимир і Тетяна жили у мирі і злагоді. В уяві дружини постають спогади про минулі мирні та світлі дні їхнього подружнього життя, побутові проблеми, труднощі, які тепер здаються їй зовсім незначними. Пригадує також події життя коханого чоловіка. Вони будували плани на майбутнє, але не судилося їм збутися.

2 березня 2011 року схвильована дружина – Тетяна Сергіївна і вся родина дізналися, що Володимира мобілізують до лав ЗСУ.

Спочатку він перебував на військовій службі в Національній гвардії України Полтавської області, згодом був переведений в Харківську область (перебував там декілька днів). «Володимир ніколи не скаржився на труднощі, оберігав сім'ю», – згадує дружина Тетяна Сергіївна. Він розумів, що країна перебуває в напруженому становищі, а Володимир разом з побратимами захищає свою родину, береже мир і спокій неокупованих територій України. Він був істинним патріотом.

Почуття патріотизму – найсвятіше почуття людини. Кожен з нас любить землю, де він народився і виріс; мову, вперше почуту з уст матері; вулицю, на якій жив:

*Рідний дім – дорогий куточок,
Що наснажує тіло і дух,
Незрадливий, теплий, співочий –
Найвірніший у світі друг.*

М. Порошина

21 січня 2023 року **Кухарського Володимира** було переведено до Бахмуту – найгарячішої точки в Україні. Тут відбувалися і відбуваються дуже жорстокі, запеклі, кровопролитні бої. Кухарський воював на першій лінії оборони старшим навідним мінометником-артилеристом бронетранспортера. Російське командування не відмовлялося від ідеї оточити фортецю, перерізати шляхи постачання ЗСУ, але на заваді стояла не тільки піхота, але й артилерія, яка знищувала ворожі штурмові загони та проводила контр-батарейну боротьбу. Оборона Бахмута силами ЗСУ тривала! Бахмут – фортеця і вона стояла:

*Хай арта розбудить ранок.
Насипають – гай гуде.
За дітей, дружин коханих,
За себе, – за всіх людей.*

Не секрет, що було дуже важко, а відступати нікуди. Контакт з ворогом іноді доходив до 1 метра. Разом зі своїми побратимами Володимир мужньо долав усі труднощі та небезпеку: постійні обстріли (іноді вогняний дощ триває по декілька годин), холодні намети, бліндажі – усі жахіття війни. Зі щемом у серці згадуються поетичні рядки:

Вертайтесь, рідненькі, живими!

Хай янголи вас захищають,

Своїми крилами святими

Від куль ворожих закривають.

Віта Стронська

Через налагоджену комунікацію бійці проводили корегування мінометного розрахунку. Далі заряд та влучна робота по позиціях ворога. «Нас б'ють – ми б'ємо, все як потрібно. Тому, нічого, дамо їм ще. Працювали з РПГ по нас, по нашій позиції. Зараз скорегуємо вогонь, щоб дали «обратку». І буде все окей!» – розповідають бійці.

Але проклята куля не оминула Кухарського Володимира. 11 лютого 2023 року під час запеклого бою куля влучила в голову мужньому захиснику. Побратим Олексій витягував Володимира з окопу, встиг викликати швидку допомогу, але Кухарського не вдалося врятувати.

А поки в вогні горить земля

І молитва до небес злітає,

Боже, як болить душа моя –

Мати сина в Вічність проводить!»

Н. Кулеба

Непоправна втрата сина для матері, для рідних, для дружини Тетяни, молодої, гарної жінки, яка тепер сама веде домашнє господарство, дбає про діток, турбується, аби вони не відчували себе обділеними увагою та любов'ю, щоб мали все необхідне для навчання, були одягнені й ситі. Семирічний Ростик каже, що тато – зірочка на небі. Іноді він розмовляє, дивлячись у небо, з татком. А старший син – Ілля – говорить, що він сумує за батьком. А їх тато – справжній герой, який віддав своє життя, щоб лунав дитячий сміх і люди мирно працювали, щоб небо нарешті стало безхмарним. І саме за це йому наша людська вдячність і низький уклін.

Час – сипучий пісок на берегах нашого життя, та саме в берегах знаходиться таємнича течія нашої віри, любові нашої, прагнення і мрій. Я щиро вірю в невмирущість української нації і завжди обстоюватиму свою віру, як робили це тисячі моїх предків і як роблять це сотні тисяч моїх сучасників, які самовіддано захищають нашу рідну землю.

Кухарський Володимир Петрович виконав свій священний обов'язок, гідний нашої поваги і шани. Вічна йому пам'ять!

*Хай пам'ять у нас не замулиться,
Аби назавжди зберегла
Солдата із тихої вулиці,
Як совість нетлінну села.*

Олександр Тараненко

Тепер я бойова Миша

Карина Галка

Томаківський ліцей № 1

10-Б клас,

Поетична світлиця «Диво калинове»

Маленьким він був схожий на мишку.

Йому 6 років, але у майбутньому буде 22.

У школі він був талановитим і обдарованим учнем.

І вже зовсім скоро йому – 22.

Він вступив до КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

Саме тут йому виповнилося 22...

У Києві його називали Сократом ХХІ сторіччя.

А йому було лише 22...

І ось він тримає у своїй мужній чоловічій долоні, одягнутій у тактичну рукавицю, маленьке звірятко – Мишку, що в своє мишаче життя провела у цьому тихому пшенично-волошковому полі, ці вибухи були незрозумілі, страшні й лякали її останнім часом усе частіше. А він узяв її, подивився своїми карими очима у її очі-намистинки і сказав: «Не бійся, я теж у дитинстві був мишкою. Просто ти польова мишка, а я бойова...»

Він став на захист України.

Йому 22, і все життя попереду.

Він мріяв присвятити своє життя філософії.

Бо йому лише 22...

Його мама мріяла про онуків:

– Мамо, рано, тільки 22.

Він не дивився безглузді відео у тік-току.

Він вивчав історію і філософію.

Він не встиг сходити на побачення.

Але кожного разу, коли до нього приїжджала мама, водив її в театр і дарував квіти.

Пусті балачки по телефону – не для нього.

Він був чудовим опонентом у філософських дебатах з викладачами університету.

Він не був у інших країнах, не відпочивав у Туреччині чи Єгипті.

Він був у Волновасі під Донецьком.

Саме там він захищав свою Україну і її, маленьку польову Мишку.

Може, саме вона останньою бачила його, свого рятівника.

Допомогти вона йому не змогла...

Він був ніжним і відкритим – узяв до рук зброю.

З його вуст лилися ніжні пісні про кохання – а під час бою слова були різні.

Він стояв, скільки міг, він ніколи б не впав перед «ними».

І не впав, тримався до останнього.

Йому назавжди 22...

Він мій односельчанин, **Володимир Васильович Гончар**.

Він студент Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Він – гордість нашого селища Томаківка, що на Дніпропетровщині.

Він – біль нашого селища.

Він – пам'ять нашого народу.

Він – ГЕРОЙ!

А в лютому йому мало б виповнитися 23...

В думках зі мною гомонить...

*Дар'я Гетьманова
Комунальний заклад загальної
середньої освіти І-ІІІ ступенів
Жовтоводської міської ради,
5-А клас*

*Тріпоче синьо-жовтий стяг –
Символ державності й звитяг,
Свідок удач та пересторог,
Народних радостей, тривог...
Під ним татусь-боєць лежить,
В думках зі мною гомонить...*

Так, це мій тато – **Гетьманов Володимир**. Моя рідна людина. Мій тато, якого я так любила обіймати... Тато, з яким можна було гомоніти про все на світі! Мій тато – мій герой!

Татусь народився 17 вересня 1983 року у жовтоводській трудовій сім'ї. Закінчив дев'ять класів міської середньої школи №1. А потім було навчання у вищому професійному училищі №70, де здобув спеціальність електрогазозварника. Відслужив у морфлоті. Після служби працював різьбярем по металу у Центральній науково-дослідній лабораторії Східного ГЗК.

Тато був дуже відповідальним, надійним, сумлінним, на відмінно виконував усі завдання, завжди дбав про честь свого колективу.

Мав родину – маму Ольгу Володимирівну, дружину Світлану, мене – доньку Дар'ю, сина Олександра. Він нас оберігав, захищав, допомагав, балував.

Мій татусь був добрим сином, батьком, чоловіком. Любив свою сім'ю, подорожі та спільні відпочинки. Я пам'ятаю, як усією родиною їздили на природу. Ми збирали дрова, татусь розпалював багаття. Потім смажили шашлики й ласували ними. Ловили рибу, купалися. Ми багато часу проводили разом. Тато навчив мене їздити на велосипеді, кататися на роликах. Мріяв купити собі мотоцикл та здійснити ремонт у квартирі.

Але всі мрії і плани, наше родинне щастя розбила війна...

2 квітня 2021 року за призовом татусь пішов захищати рідну землю. Служив розвідником – навідником з позивним «Морячок». Його поважали та цінили.

1 серпня 2022 року біля населеного пункту Білогірка Херсонської області потрапив під артилерійський обстріл, через який і загинув, закривши собою

командира. Побратими розповідали, що тато був сміливим, рішучим, завзятим...

Чи думав тато про подвиг? Гадаю, ні. Він свідомо виконав свій обов'язок захисника.

Тато Володя обіцяв повернутись живим, та, на жаль, обіцяне йому не судилося здійснити...

Поховали мого героя поряд із загиблими побратимами у рідному місті.

Мій дядько – герой

*Олександра Говейна
«Нікопольська гімназія № 17
Нікопольської міської ради»,
7 клас*

Слава Україні! Героям слава! Герої не вмирають! Як багато сказано в цих словах. Якби колись я їх почула, то подумала б, що то рядки з пісні. Але це наше сьогоднішня.

Ось уже більше року, як Україна захлинається сльозами... Плаче і стогне рідна земля... Моя країна стікає кров'ю... З липня 2022 року моє місто Нікополь перебуває в зоні бойових дій, адже його майже щодня та щоночі обстрілюють градами та артою з боку Енергодара. Всі, хто залишився вдома, вже розрізняють звуки різних гармат, вильоти, прильоти. А ще – це сльози дітей та матерів, страждання нікопольців, які втратили житло чи рідних. Та місто не здається, бореться, виживає і навіть квітне барвами веселки!

Тисячі захисників зі зброєю в руках боронять наші землі від лютого ворога, але багато хто з них вже не повернеться... На жаль, лихо не оминуло і мою сім'ю.

10 листопада 2022 року, захищаючи незалежність та суверенітет України, загинув мій дядько, хрещений тато – **Бут Валерій Анатолійович**. Для моєї сім'ї, в тому числі для мене – це велика втрата, горе, яке тяжко пережити. Пишу, згадуючи його, а сльози крапають, заливаючи папір... Пече у грудях. Стискає горло.

З перших днів війни хрещений відразу пішов до військомату і записався добровольцем. Від нього я чула: «А хто, як не я?» Дядько щоро вірив у перемогу у цій безглуздій війні. Мій хрещений пішов захищати нашу

Батьківщину, щоб ми могли спокійно спати, їсти, навчатися, а головне – жити. З перших днів війни він служив на Донецькому напрямку, в самому пеклі, не ховався за спину товаришів, був сміливим та відважним. Отримавши поранення в серпні двадцять другого року, потрапив до шпиталю. Навіть лежачи на операційному столі, хвилювався за своїх побратимів, які стали для нього другою родиною. Перебуваючи на реабілітації, дядько приїхав провідати нас. І зараз згадую, як він зайшов до хати, тримаючись за милицю, не показуючи болю, посміхався, неначе хотів, щоб його запам'ятали з посмішкою на обличчі, життєрадісним. Дядя Валера заряджав нас енергією та оптимізмом. Сумно згадувати. Боляче...

Після лікування, ще на милиці, хрещений відразу поїхав на нуль, хоча міг би залишитися вдома. Почуття обов'язку перед державою, сім'єю, бойовими друзями, не дали йому так вчинити. І ось ми чекаємо такого жаданого дзвінка, а він не лунає... Відчуття страху, чогось непередбачуваного переповнюють. А потім я чую слова, які постійно лунають в моїй голові: «Загинув».

Я завжди пам'ятатиму свого дядька щирим, усміхненим, веселим, а ще й інколи загадковим. В такі миті я не знала, про що він думає, поринаючи кудись далеко, куди інших не пускав.

Пригадую мирні щасливі роки, спільні свята – Новий рік та Великдень. В ці дні ми завжди були разом, усією родиною! Зранку на Великдень дядько приходив розговлятися, приносячи радість і щастя в наш дім. Потім мама, брат і я йшли до нього додому, де проводили решту дня. Я знаю, що хрещений дуже любив мене і ніколи цього не приховував. Він і називав мене лагідно, а з його вуст це звучало по-особливому. Я можу розповідати і розповідати про свого Героя, але в мене так нестерпно болить душа, усвідомлюючи, що його вже немає. Він назавжди в моїх думках і снах...

Хрещений, мій рідненький, дякую за життя! Я пишаюся тим, що я твоя племінниця та улюблена похресниця Героя! Слава Україні! Героям слава! Слава навіки моєму дядькові – **Буту Валерію Анатолійовичу!**

Пам'яті ГЕРОЯ

Пам'яті Попова Антона, бойового медика, який загинув 20 січня 2023 року

*Анастасія Гончаренко
Криворізька гімназія № 66
Криворізької міської ради
8-А клас*

Ти сьогодні до мене приходив у сні,
ми с тобою сміялись, говорили про мрії,
пригадали ми роки с тобою шкільні,
пригадали уроки, перерви, надії...

Була розповідь далі твоя:
про війну, про цю клятву заразу,
і про те, що ти бачив її...
але якось щастило щоразу.

Ти сказав мені мудрі слова:
розбудуйте красиву державу
проживіть це життя недарма
щоб я з неба сказав «Героям Слава».

І пішов, наче щось ти згадав,
усміхнувшись так щиро і мило,
як завжди, з блиском тим у очах...
моє серце завмерло, зімліло...

Лише встигла сказати я вслід:
«Пам'ятати ми будем до віку
тебе, чуєш, ГЕРОЮ, – бо ти чоловік
Який ангелом став за нашу свободу!»

Вічна пам'ять герою

*Олександра Дворська
Криворізька гімназія № 66
Криворізької міської ради*

Сиджу я за партою,
Де колись сидів
Герой, що захищав країну.
Сюди він малим
до школи ходив,
ще у мирній,
Без війни Україні.

Повернувся із-за кордону
Батьківщину захищати.
Не лишився осторонь,
Пішов воювати.

Ти життя своє віддав,
Загинув Героєм.
Тебе пам'ятати будем завжди!
Споживай з миром, **Сергій Неутроєв!**

Герої сьогодення

*Тетяна Дзяба
КЗ «Лицей № 24»
Кам'янської міської ради,
6-А клас*

78 років тому закінчилася Друга світова війна. Повернулися з фронту наші дідусі та прадідусі. А хтось назавжди залишився лежати у землі на чужині, так і не дочекавшись омріяної перемоги. Багато українців втратили своїх близьких, рідних...

Вже ніхто і подумати не міг, що у XXI столітті запалає нова війна. Моя мама – вчитель історії, дуже часто розповідає про своїх учнів та односельців, які стали героями сьогодення.

Мама розпочала свій трудовий шлях у рідному селищі Червоний Промінь, зараз Промінь Криничанського району. Тому більшість її спогадів залишилися

саме за тими її учнями. Тому і хочу розповісти про героїчні вчинки її учнів, які віддали своє життя за мирне сьогоднішнє.

У 2014 році запалала війна на Сході України, тисячі добровольців у перші дні пішли захищати свою рідну землю, серед них був і **Кузьма Микола Володимирович**. На одній із його армійських фото був підпис «Собі – честь, Батьківщині – слава». Тоді це була гордість за учня, який гідно служив Батьківщині, а зараз – гордість, полита гіркими сльозами.

Після служби у армії повернувся до рідного села, хотів влаштуватися до міліції, але щось не вийшло. Влаштувався в м. Дніпро на підприємство «Екологія України» електрослюсарем.

У вільний від роботи час відвідував секцію з волейболу у шкільному спортзалі, їздив з хлопцями на спортивні змагання. Любив свою Україну, тому відвідав Київ, Львів, Одесу, відпочивав на Чорному і Азовському морях, поспішав жити.

Вдома допомагав батькам, особливо любив саджати баштан. Сам доглядав, а потім всіх пригощав.

Був веселим, з почуттям гумору. Кожного року його родина купувала гусенят, він обирав свого «улюбленця» і починав його дресировати. Та одного разу улюбленець дістався до канн, що у садку. Пообщипував всі листочки і лишив тільки вершечок. Коля з цього приводу сказав, що гусеня знає, які квіти найсмачніші та найкращі. А зараз ці квіти милують та водночас ятрять душу матері, адже і саджала вона їх разом з Колею. Він так і залишився у її пам'яті, душі, серці та спогадах неодруженим, 26-літнім...

Микола, як і сотні його побратимів, згас як зоря. Це трапилося 29 серпня 2014 року. Підступна ворожа куля обірвала життя хлопця в жахливому Іловайському котлі...

Країна-агресор, граючись у миротворця, 29 серпня запропонувала проросійським бойовикам відкрити для українських військових гуманітарний коридор, яким вони повинні були вийти з оточення. Насправді ж «зелений коридор» став для наших хлопців дорогою смерті, адже саме тоді й загинув мамин учень Микола Кузьма.

А Іловайськ ніяк не відпускає...

Той «коридор»...

І спокою немає:

«Вони напевно теж хотіли жити»

5 квітня 2014 р. отримав повістку, а 6 квітня прибув у смт. Черкаське, де протягом місяця проходив військову підготовку в 93-тій механізованій бригаді. 4-5 травня їздив у Луганську область, возив туди боєприпаси, а вивозив якесь обладнання. На початку червня охороняв міст поблизу Маріуполя.

Повідомляв батькам, що їхню бригаду повинні відправити на курси у Львів, але насправді поїхав на Схід України.

28-29 серпня перебував поблизу Іловайська. 28 серпня він останній раз розмовляв з братом Сергієм, який є маминим однокласником. Привізши вкотре боєприпаси, повертався назад, в частину. Та не судилося... Ворожі «гради» завдали нищівного удару колонам, для яких було організовано так званий «зелений коридор». Один із снарядів поцілів у машину, в якій перебував Микола разом зі своїми побратимами.

30 серпня по селу пройшли чутки, що «Кузя» (його позивний) серед «200».

Батьки не спали всю ніч, чекали на дзвінок від найменшого сина, ось – ось і він подзвонить, та він, на жаль, не подзвонив... Його брати Євген та Сергій куди тільки не їздили, де тільки не шукали: військові частини, морги, прокуратура. Писали листи, шукали скрізь, не втрачали надії. Тоді писали про Миколу і в соцмережах, але про 93-ю механізовану бригаду ніхто не чув, нічого не знали. З часом прокуратура визнала його безвісті зниклим.

2 вересня 2014 р. в морги м. Запоріжжя привезли перших «200», тоді у всіх взяли біологічні зразки ДНК, а 1 жовтня відбулося тимчасове поховання невстановлених військовослужбовців. «Кузьма» Микола був похований під номером 3232. Згодом у прокуратурі з'явилася база з результатами ДНК. Біологічні зразки взяли і у батьків Миколи.

А 4 лютого 2015 року з результатів ДНК стало відомо, що під номером 3232 – **Кузьма Микола Володимирович**. Перепоховали його 13 лютого 2015 року у рідному селі Промінь, а 25 грудня 2015 р. йому посмертно присвоєно орден «За мужність» III ступеня.

У пам'яті постає ще одна розповідь про односельця **Олега Валерійовича Литовченка**, який народився 7 грудня 1973 року. Закінчив Червонопроміньську

восьмирічну школу, вступив до Нікопольського сільгосптехнікуму. Згодом повернувся у село, працював на тракторі, був помічником на комбайні разом зі своїм батьком. У 1991 році був призваний в армію, у 1996 – створив свою сім'ю. Разом з дружиною виховував сина Костянтина та донечку Регіну.

Та, на жаль, доля не дала Олегу подовше любити своїх рідних.

41-річний Олег не залишився відсиджуватися вдома, а пішов служити у розвідувальному батальйоні 17-ої танкової бригади. Та через півтора місяці в АТО життя маминого односельця обірвалося біля села Калинове Луганської області.

15 вересня 2014 року він о 23.00 зателефонував дружині. Сказав, що в нього

все добре та попросив розповісти про дітей, про рідних. Як пізніше з'ясувалося, це був останній дзвінок від Олега. До 20 вересня був відсутній зв'язок повністю. Коли дружина зателефонувала командирові, то він сказав, щоб вона не хвилювалася, він виконує відповідальне завдання.

Потім начебто телефон Олега з'явився в мережі. Зателефонувала одразу, але слухавку взяв чужинець. На запитання хто він, сказав, що солдат ДНР, а її чоловік загинув. Як пізніше з'ясувалося, Олег із побратимами і справді були на завданні, опинились в засаді бойовиків. Їхня машина спалахнула, а обгорілі хлопці кинулися в кукурудзяне поле. Його товариш ще встиг зробити собі та Олегу знеболюючий укол, а потім втратив свідомість. Коли товариш прийшов до тями, то Олега поруч не було. Товариш повернувся до своїх, сподіваючись знайти там і Олега, але... знайшли його лише в кінці жовтня, коли косили кукурудзу. В руках він тримав серветку та ампулу. Поховали героя 15 листопада.

А ось нещодавно мама розповіла про ще одного учня – **Алена Дудніка**, який народився 28 років тому, а на теперішній момент є військовослужбовцем 93-ї бригади ОМБ Холодний Яр.

На той час його мама Марина була захоплена Аленом Делонем і назвала на його честь сина. 15 березня цього року він збив російський СУ-25 з ПЗРК «Ігла» «прямо в лоба». Сталося це саме в той день, коли прес-служба бригади знімала його роботу у Бахмуті. Це перший збитий ворожий літак Алена.

Для нього ця історія дуже символічна, адже 15 березня у його мами день народження і він не придумав кращого подарунку на ювілей, як збити літак країни-агресора. Ален – гарний учень, справжній українець, який заплакав від того, що його постріл хоч трохи приблизив мир в нашій Україні, зберіг чиєсь життя.

Загибель цих молодих людей – трагедія для нашої держави. Адже у нас гинуть найкращі, а у них – найгірші.

Ми завжди пам'ятатимемо тих, хто поліг за нас, нашу свободу, незалежність, майбутнє без війни для нас – дітей.

Герої не вмирають!

Вони назавжди з нами!

Весняним сонцем нам вони всміхнуться,

І землю вкриють літніми дощами.

Людина, яка змінила світогляд українців

*Катерина Жилінська
КЗО «Спеціалізована школа № 44
природничо-медичного профілю»
Дніпровської міської ради,
10-Б клас*

Дуже важко зараз обрати одну людину, про героїчний вчинок якої я хочу розповісти. Для мене сьогодні всі українці – герої, які кожного дня здійснюють подвиг. Ми сміємось, збираємось із друзями на прогулянку, п'ємо каву, працюємо, не дивлячись на те, що зараз війна. Скажіть ви це мені до повномасштабного вторгнення росії в Україну – я б одразу відповіла, що це неможливо. Але ж ні, українці попри тривоги і ракетні удари продовжують жити. Це безмежно захоплює і надихає.

Та все ж таки хочу розповісти про одну людину, яка значною мірою вплинула на хід війни. **Віталій Скакун** з Бережан на Тернопільщині підірвав Генічеський міст разом із собою. Це трапилось у перший день повномасштабного вторгнення, 24 лютого 2022 року. Я думаю, що не вправі говорити будь-які слова, що описують даний вчинок, тому що я все рівно не зможу в повній мірі виразити словами всю велич цього вчинку, всю хоробрість і самовідданість Віталія.

Я вважаю, що це просто потрібно пам'ятати і пишатись цим. Проте він не тільки зміг зупинити колону російських військ і допомогти нашій армії, він ще й вселив в українців віру і жагу перемоги.

У перший день повномасштабного вторгнення всі були у відчаї, щоці і, напевно, більшість вже збрала валізи, щоб їхати з країни. Але вчинок Віталія змінив хід думок деяких людей. Просто уявіть собі: людина жертвує власним життям, задля перемоги країни. У голові одразу з'являються питання: «Хто взагалі може подолати країну з такими людьми? Хто взагалі може хоч на секунду похитнути віру людей у цій країні? Хто з цих людей може здатись?».

Після цієї події українці стали впевненими в перемозі і, можна сказати, у нас у всіх з'явилося гасло, мантра: «Кожна смерть українця – не буде марною. Ми доведемо справу до кінця і закінчимо цю війну». Я всім серцем вдячна абсолютно кожній людині, яка зараз працює на користь нашої незалежної держави. Я всім серцем пишаюсь, що я Українка і маю право це говорити. Я всім серцем чекаю нашу перемогу.

Слава Україні!

Не вагаючись, став на захист рідної землі

*Маргарита Калетнік
Володимирівський ліцей
Межівської селищної ради,
9 клас*

23 лютого 2022 року я готувалась до уроків, писала довго роботу в Малу академію Наук, де я теж навчаюсь. Нічого не віщувало біди. Спати я лягла пізно, просила маму розбудити вранці.

Та вранці, 24 лютого 2022 року побачила маму біля свого ліжка зі сльозами на очах.

Я відразу не зрозуміла, що сталося. Мама намагалася триматися, але голос її змінився. Вона повідомила, що розпочалася справжня війна, на нашу рідну Україну напали рашисти. Я відразу не зрозуміла, хто це такі, як це могло статися? За що?

У цей час із іншої кімнати вийшов мій брат Андрійко. Мама пригорнула нас до себе і сказала, що тато збирається на війну і ми повинні бути сильними, підтримати його.

Мені стало страшно, тому що ми уже виряджали тата на війну у 2014 році і знаємо, як чекати дзвінка звідти.

У перший же день, увечері ми провели тата до ЗСУ на війну, а дідуся – в територіальну оборону. Вони серед перших пішли боронити рідну землю.

Війна... Жахливе слово! Раніше я знала про неї з кінофільмів, художньої літератури, історії, виховних годин, зустрічей з ветеранами.

Після маминих слів про війну в мені поселився страх, біль. А коли я включила телевізор, то взялася за голову і розплакалася.

З цього моменту я усвідомила, що це не розповідь, не кінофільм, це – справжня війна.

Я відчула ненависть до російського народу, російської мови.

Не вкладається у моїй голові, як братній народ може таке творити.

Це не народ, це – терористи, які руйнують наші міста і села. Скільки загинуло дітей, жінок, воїнів, які стали Героями, як змінилося життя мільйонів родин і моєї в тому числі.

Після початку повномасштабної війни в Україні ми живемо в постійному страху, переживаємо за тата і дідуся, молимося, щоб не прилетіли ракети у наше село, постійно слідкуємо за новинами, близько чуємо вибухи, молимося.

Ця війна змінила все. Але нас не зламати. Україна дає відсіч російським окупантам.

На захист нашого народу стали мужні, славні воїни Збройних Сил України. Я горджуся тим, що серед них: мій тато – **Калетнік Петро Іванович**, мій улюблений вчитель – **Луганський Вадим Васильович**, тато мого

товариша - **Ребенок Анатолій Сергійович**, працівник нашого освітнього закладу – **Явтушенко Микола Іванович** та багато інших односельчан.

Я з нетерпінням чекаю дзвінка від тата із самої гарячої точки – Бахмута. Під час телефонних розмов я прислухаюсь до татових порад і вірю, що скоро настане ПЕРЕМОГА, буде МИР. Я постійно молюсь і дякую своєму татові, усім нашим захисникам і захисницям за їхню мужність, сміливість, мудрість, відданість рідному народові. Я не втомлююсь це робити, я пишаюсь і захоплююсь нашими захисниками.

Дуже важко говорити про те, що серед наших односельчан є і такі, які назавжди залишаться ГЕРОЯМИ у наших серцях.

На початку вересня 2022 року до нашого старостинського округу

прийшла сумна звістка – обірвалося на цвіту життя **Сергія Горячки**, який загинув у російсько-українській війні.

Сергій Віталійович – випускник нашого ліцею, пізніше випускник Дніпропетровського аграрного університету, прекрасний хлібороб, голова фермерського господарства «Степ-2014», бажаний гість освітнього закладу.

Він був прекрасним організатором та учасником спортивних змагань. На згадку про нього нам, ліцеїстам, залишилась спортивна футбольна форма та спортивне обладнання, яке в свій час подарував Горячко С.В.

З перших хвилин війни Сергій Віталійович показав свій войовничий характер. І було

зрозуміло, що з його швидкістю, з його світобаченням, з його бажанням бачити лише справедливість у світі – він не буде ховатися за чиеюсь спиною.

Сергій Горячко, не вагаючись став на захист рідної землі, вступив до лав територіальної оборони. Воював пліч-о-пліч зі своїми побратимами – земляками з Межівщини у складі 108 бригади територіальної оборони 203 батальйону. Він був командиром відділення 1-го стрілецького взводу, 2-ої стрілецької роти військової частини А7372.

2 вересня 2022 року ворог здійснив підступний обстріл населеного пункту Нескучне Волноваського району Донецької області.

Виконуючи бойове завдання, Сергій Віталійович разом з побратимами, рятували із поля молодих поранених хлопців. Вони просувались по полю, над ними постійно висів російський дрон і періодично били танки. Коли спрацьовували танки – вони лягали на землю, а потім знову пересувались по полю. Три постріли вони вистояли, а після четвертого Сергій Віталійович та його побратим Славко отримали важкі поранення, несумісні з життям. Ворожа

куля підло обірвала молоді життя. Це були патріоти України, свідомі громадяни, чуйні люди, які любили життя, виховували дітей, завжди готові були прийти на допомогу. Дві доби рашистські постріли не дозволяли забрати тіла Героїв із поля бою.

Це була достойна людина, яка совісно захищала свою країну в тяжкий момент.

Сергій Віталійович – наш Герой.

Він був Героєм і за життя. Великий трудівник, який, здається, умів усе. Він був хорошим прикладом для всіх. Другом для старших і дітей, він любив свій рідний край, Україну, маму, сім'ю, був активним організатором серед побратимів. Всі його шанували і захоплювались його добropорядністю. Він любив землю, природу, тварин, не розставався з ними і на війні.

Шкода, що такі молоді люди йдуть з життя так рано.

Сергій Віталійович віддав своє життя за кожного з нас, таким чином здійснивши найбільший ПОДВИГ на цій землі.

Вічна пам'ять відважному сину українського народу, мужньому захиснику та справжньому патріоту України.

Серце крається від жалю за всіх загиблих у цій кривавій та лютій війні. Болить душа за мужніх Героїв, які віддають найцінніше – своє життя – для того, щоб ми могли жити.

Дякуємо всім нашим воїнам! Боротьба триває і ми обов'язково переможемо, бо ми на своїй землі.

Герої не вмирають! Вони будуть жити в наших серцях!

З історії однієї родини

Тетяна Калита

Криворізький ліцей № 113

Криворізької міської ради,

10-В клас

Страшна звістка змінила звичний плін життя, внесла небажані, неочікувані корективи. Як важко матері перенести смерть сина, змиритися, пережити в думках, зжитися в реальності.

Наталя Василівна Баланюк – мати трьох дітей, жінка витривала, терпляча, сильна. Але коли треба було їхати на упізнання сина, зрозуміла, що це вище її сил...

Його назвали Дмитром. Первісток, улюбленець Сергія і Наталі Баланюків. Перша дитина завжди очікувана, бажана. Таким він був. Миловиде обличчя, розумні великі очі і погляд якийсь серйозний, задумливий і водночас лагідний, відвертий. «Такі подобаються дівчатам», – говорила мати. Дмитро підростав, був душею компанії. Справедливість любив, палким був, через що матері доводилось частенько відвідувати кабінет директора школи. Ще з дитинства проявилися сміливість у поглядах, чіткість і наполегливість у діях.

Цікаво, що визначає людину, спроможну на високі вчинки? Формується це в дитинстві чи закладається на генетичному рівні? Фатум, Доля впливають на людину? Як народжуються герої? І взагалі – вони народжуються чи стають потім, коли настане благодатна година? Як зерно, кинуте в землю, дає паростки після насичення ґрунту водою, так і в житті, мабуть, випадок, якась обставина стане поштовхом для певних вчинків. Тоді, навіть на підсвідомому рівні, з'являється впевненість, що робити треба саме так!

Навколо нас вирує буйними фарбами, ніжними звуками життя. Воно дарує щасливі моменти, треба навчитися їх цінувати, дорожити ними, бо все може змінитися.

Дмитро дорослішав, усе йому давалось легко, немов придбав щасливий квиток. Навчався в Криворізькій школі I-III ступенів №113. Зірок з неба не знімав, але й задніх не пас. Любив читати, займався спортом, грав на гітарі, навіть вірші складав. Тільки вони були для коханої дівчини і для мами.

Наталя Василівна ніжно погладила рівно складені листки паперу, в яких, можливо, народжувався майбутній поет. Глибокий біль пронизував усе її єство, але спогади про сина, що зринали в пам'яті, тішили материнське серце. Усе пам'ятає вона, усе до дрібниць. Тихі слова лились вже спокійно, без надриву, і знову горталися сторінки життя, вже, на жаль, прожитого. «Він любив готувати, особливо борщ і вареники. Це його вміння стало при нагоді, коли я народила третю дитинку – донечку Поліну. Як не дивно, але місце шеф-кухара було за Дмитром. А який він в мене «акуратист»! Одяг на полицках у мене так рівненько не лежить, – говорить Наталя Василівна і сміється. – А взуття? Чисте, вимите, стоїть – вишикувалось, як на параді, і в кожній парі свої шкарпетки». Зараз обличчя матері просіяло, спогади про сина були настільки яскравими, що

засвітили її, і згорьоване чоло, заплакані очі вже пламеніли радістю. Скільки часу пройде, щоб спомини про загибель сина не травмували душу матері, не викликали сліз.

Після школи Дмитро вступив до Криворізького професійного гірничо-електромеханічного ліцею. Після закінчення працював на шахті електрозварювальником, потім прохідником. Зустрів дівчину своєї мрії, вже й синочок Максимка скрасив сімейне життя молодої пари. Дмитро безмежно любив діток. Хотів, аби і в його родині було їх не менше трьох. Життя давало можливості, тому мріялося, сподівалося, що усе попереду. Проте наші плани, на жаль, не завжди реалізуються.

Батько, Сергій Петрович Баланюк, для Дмитра був завжди наставником і порадиником, другом. Ще з дитинства у них склались довірливі стосунки. Син батька дуже поважав, брав з нього приклад. Часто разом ремонтували машину, виїжджали на рибалку, займалися будівництвом у дворі альтанки для сімейних зустрічей.

Сергій Петрович не багатослівний, по-господарськи дбайливий, чесний і відвертий та ще й відповідальний. Він з тих, хто слів на вітер не кидає, та й обіцянки свої виконує обов'язково. Цьому й сина вчив. На початку війни батько записався до лав Національної гвардії України, щоб виконати свій обов'язок перед Батьківщиною і народом. Не міг він зробити по-іншому (таке виховання) і зі словами «Якщо не я, то хто?» залишив родину, роботу, господарство. Це не висока фраза пещених псевдопатріотів, а реалії життя родини.

Що відчувають солдати перед першим виходом на бойове завдання? Як переживають розлуку з рідними і близькими? Чи буває їм страшно отам, на «нульовій» лінії? Знаю, що чоловіки, саме справжні чоловіки, не можуть інакше. Вони захищають цілісність кордонів нашої держави, оберігають спокій громадян.

Через рік Дмитро розказав матері про своє бажання піти на фронт замість батька. Наталя Василівна не вмовляла, не намагалася зупинити. Вона знала, що її чоловіки не можуть стояти осторонь, якщо гинуть люди, руйнуються міста і села. «Якщо не я, то хто?» Уже 3 березня з речами відправився Дмитро до військкомату. Два тижні навчання, і – на передову.

18 березня виїхали на бойове завдання під Бахмут. Потім, спілкуючись з матір'ю телефоном, Дмитро шуткуватиме, називатиме свій перший бойовий вихід великим святом, дискотекою. «Розмовляючи зі мною, – пригадує Наталя Василівна, – говорив обережно, з гумором. Мабуть не хотів засмучувати, оберігав від негативу». Очі матері знову засвітились ніжністю.

Дмитро служив у Токмаці на другій лінії. Спочатку виконував обов'язки такелажника, потім водія, старшого водія, і старшого санітара. Цінував своє начальство, інструкторів, був високої думки про них, ніколи не жалівся. На передову попросився добровільно.

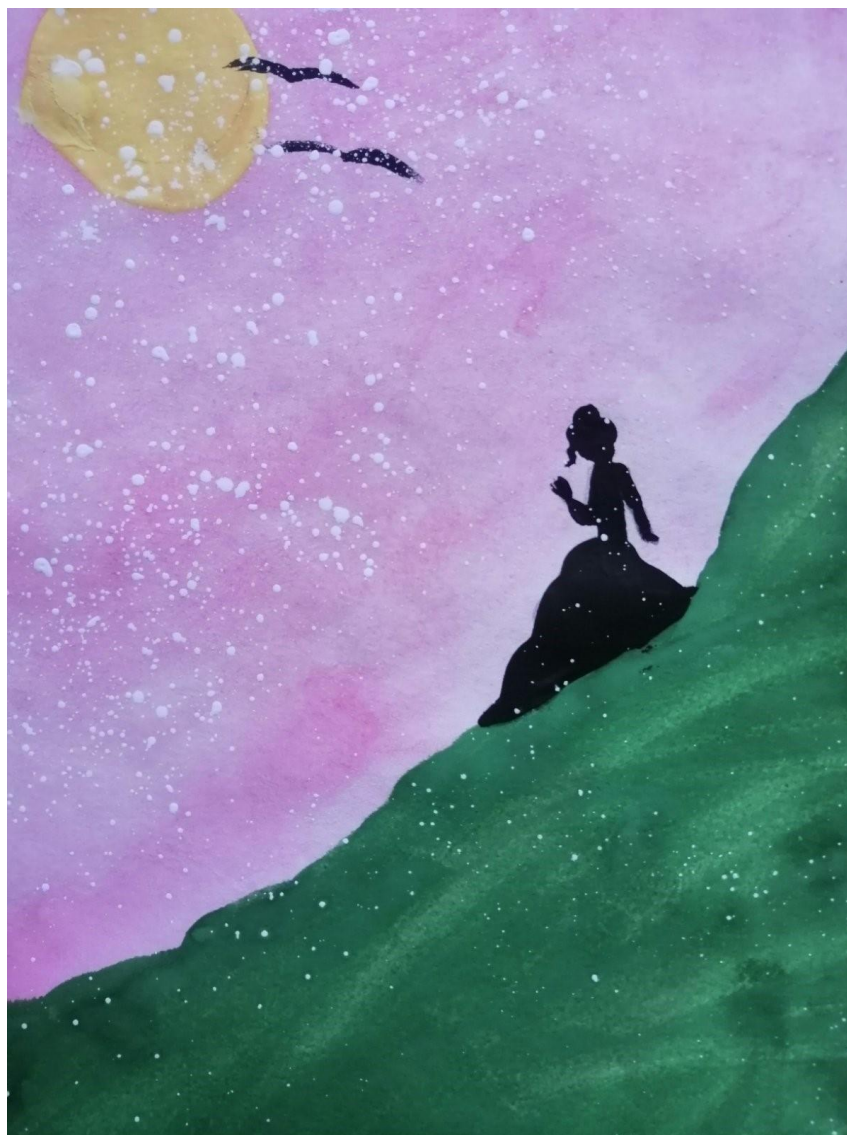
Доля могла змінитися, якби Дмитро залишився працювати на шахті (до речі, його не відпускали: комусь же треба виконувати обов'язки мирних громадян).

26 березня Дмитро Баланюк загинув. Зненацька, неочікувано увірвалася ця звістка до родини. Біль, розпач... Так важко сприймати невідворотні реалії нашого сьогодення. У кімнаті на стіні, на тлі державного прапора висить фото усміхненого молодого чоловіка, йому було 29, поруч орден «За заслуги перед містом» III ступеня, виданий захиснику посмертно...

А родина живе спогадами про щасливі моменти і мріями здійснити найзаповітніше синове бажання: відкрити кафе. Сімейно придумали назву – «ЛеДі», де перші дві букви від імені коханої (Лера), дві інші – Дмитра. Це, мабуть, буде найкраще кафе в нашому місті.

Людина зникає до всього, навіть до втрат близьких, а страждання гартує її характер. Ми прощалися з господинею цього дому. Маленька, збита (а не вбита) горем жінка. Вона щойно похоронила сина, але сподівається, що повернеться з Перемогою чоловік і заросте тернами покиддя війни, і заживе наш народ мирно й щасливо.

Непомітно сідало сонце. Вечоріло. На небі з'явилися зорі. Наталя Василівна вдивлялася у безмежність темного неба. Що хотіла там побачити? Можливо, свого любого синочка?..

Малюнок: Падалко Світлана

А хто нас захистить?!

Світлана Капітонова
Криворізька гімназія № 126
Криворізької міської ради,
8-В клас

Заплющую очі... – 24 лютого...

Чітко пам'ятаю той день, коли почалася війна – люта, жорстока, жахлива, кривава...

Прокинувшись, почула стривожений голос мами (ніколи він не був таким) – це збентежило... «Мамо, чому ти схвильована?» – німе питання застигло в очах при погляді на найріднішу людину – вона вперше виглядала... розгубленою... розчавленою... не зовсім знайомою... Побачила мене, протягла руки, обхопила і притисла міцно-міцно до себе, наче боялася, що хтось забере... «Війна, моя дитино! – крізь сльози прошепотіла, мабуть, щоб не налякати». Спочатку – шок, недовіра: як таке може бути, це злий жарт... Ні!..

З часом прийшло розуміння, що все відбувається насправді, що це не гра, чи зміст фільму про війну. Сирена, комендантська година – поняття, що бачила в історичних книжках і думала, що у наш час, у сучасному цивілізованому світі це точно мене не торкнеться. Це жах, біль, смерть... брехлива, підступна, хижа, усе руйнуюча й усе знищуюча битва.

Дякувати Богові, що маю батьків та відчуваю захищеність та безпеку...

Але не на повну... Ракети, танки, цей жахливий звук винищувача, «деренчання» дрона-камікадзе, що перехоплює подих; вий сирени, який чую, коли його й немає; вибухи, розбиті шибки, понівечені будівлі, рани, кров, крик, стогін і... невмолима смерть – найстрашніше слово, від якого холодне нутро...

Не забудемо ніколи!

Ні в чому не винні люди, ми – українці: діти, дорослі, літні, здорові, хворі – змушені захищати свій дім, свою Батьківщину, бо «ерефії» не подобається наша нація, бо деспот-терорист – правитель сусідньої держави – має манію величності та кровоненажерливу сутність...

Дивлячись на зруйновані будинки, людські долі, сім'ї, охоплює страх від того, що «руський мир» здатен знищити все на своєму шляху. Без докору сумління, без каяття...

Та це лише «ліричний» вступ – не могла не висловити своїх почуттів, бо розриває від щему серце...

Хочу розповісти про ГЕРОЯ! І згадала його, тому що взимку зустріла учительку української мови (зустрічаємося рідко, бо дистанційка). Одразу з її вигляду зрозуміла, що вона дуже засмучена, бо навіть не одразу мене помітила, хоча я йшла їй назустріч. Вона дивилася вперед, але нікого не помічала – очі були наповнені слізьми, які швидко скрапували на одяг. Лише коли я підійшла до неї й окликнула, тоді вона наче оговталася, прийшла до тями...

– Оксано Володимирівно, добридень. У Вас щось сталося? – тихо запитала я.

– Так, дитино моя (вона усіх нас так називає)... – важко зітхнула і продовжила. – Ця триклята війна... – показала кулак комусь догори. – У 2011 році я випустила клас, учні якого були з дитячого будинку. Їх було лише одинадцять, усі мали надзвичайно складні долі: когось мати кинула, над кимось батьки-пияки просто знущалися, не годували, закривали в коморі на декілька днів, у одного батьки загинули в автокатастрофі, у дівчаток-близнючок батьків позбавили батьківських прав тощо... Усі мене називали мамою. Я теж їх дуже любила.

– Оксано Володимирівно, мені здається, що Ви всіх дітей любите! – та вона мене наче й не чула.

– З-поміж них, Світланко, дуже вирізнявся один хлопчина, , бо мав завжди усміхнене обличчя, завжди готовий був допомогти, надзвичайно добрий, чуйний, відповідальний – одним словом, людяний. Коли я дізналася про те, чому він потрапив до дитбудинку, то була просто приголомшена, як таке взагалі може бути... Його, примотаного ланцюгом до стовпа, майже бездиханного, знайшов серед поля комбайнер, коли косив пшеницю. Слава Богу, хлопчик вижив. І що було дійсно дивним, не втратив людяності, а навпаки робив лише так, щоб іншим було добре. Його пам'ятають усі вчителі в гімназії, бо хто б його про що не попросив з них, він завжди намагався допомогти.

– Так це ж добре! Чому ж Ви плачете?

– Так, чудовий... був... хлопець.... – сльози градом покотилися по обличчю вчительки. Я все зрозуміла.

– Він після випуску вступив до Криворізької школи поліції – хотів усім допомагати, по завершенню працював поліцейським, приходив до мене, розповідав про свої успіхи. Згодом одружився, мав уже двох маленьких діточок – став гарним сім'янином, пишався власною родиною! – Оксана Володимирівна перевела дух і продовжила оповідь. – Коли почалося повномасштабне вторгнення, не міг сидіти вдома – пішов на війну, а перед тим забіг і до мене, як тепер виявилось, попрощатися. Як зараз бачу його обличчя, гірку усмішку і чую слова: «А хто нас, українців, (жінок, дітей), мамо, захистить, якщо не ми – чоловіки?! Я хочу, щоб мої діти виростили і жили у вільній Україні!»

Спочатку він телефонував, але не часто, коли була можливість, розповідав, що все гаразд, що він далеко від запеклих боїв, що допомагає мирному населенню рятуватися тощо. Та потім зв'язок обірвався... – знову полилися в учительки сльози. – Я зв'язалася з його дружиною, разом ми пішли в частину, з якої він пішов на фронт, а там нам розповіли, що він увесь цей час був у Маріуполі, боронив його до останнього подиху, поки їх не накрила ворожа артилерія (про це ми дізналися лише сьогодні, бо навіть командування не могло нам спочатку відповісти на питання, що сталося).

Довгих шість місяців ми не втрачали надії, сподівалися, що, можливо, він у полоні. Адже, тіл тих, хто там був разом із ним так і не знайшли, тому надія жевріла. А сьогодні зателефонували й повідомили, що серед полонених його немає, проте були дехто з побратимів, які впізнали його по фотокартці і сказали,

що бачили, як їхню команду повністю було знищено... Він дійсно загинув під час оборони Маріуполя! Який жах, дитино, коли це все скінчиться? Мій хлопчик, мій **Сергійко**, загинув, захищаючи Батьківщину та її людей. Навіть могили його немає... Та його ім'я буде жити вічно в наших серцях!

Оксана Володимирівна мовчала, я дивилась на її виснажене, змарніле від нестерпних душевних страждань обличчя, лише сльози безперестанно котилися на її одяг та на землю. Хотілося її міцно обійняти, як і всю країну, кожного, хто втратив рідну людину. Невимовний біль... Жах...

– Будь прокляті окупанти, загарбники, які прийшли нас «визволяти, звільняти»... від рідних... від життя! Пам'ять про ГЕРОЇВ буде жити вічно!

Слава Україні! Героям слава!

Слава нації!

Смерть ворогам!

Малюнок: Авраменко Софія

Подвиг героя-односельця

Дар'я Клебан

*Філія Дерезуватська гімназія
Первомайського ліцею
Ларіонівської селищної ради,
7 клас*

Війна – це лихо, незалежно від того, визвольна вона чи загарбницька, бо страждають прості люди, плачуть матері і вдови, залишаються сиротами діти. На долю тисячі українців лягли тяжкі випробування війною, але ми вистоїмо. Україна продовжує боротьбу, розпочату на Майдані у 2014 році. Наша мрія, за яку ми віддаємо життя, – це свобода, демократія і людська гідність. За це полягла Небесна Сотня, за це віддають життя Герої у повномасштабній війні, яка триває уже понад рік. А боротьба за вільну Україну обов'язково закінчиться нашою Перемогою!

Народ України став на захист Вітчизни від ворожої навали російського окупанта усім фронтом – від солдата – до цивільної людини.

Чоловіки призовного віку ішли до військкоматів, записувалися до ТРО, з перших днів війни ЗСУ та Національної гвардії, волонтери, медики працюють на фронт, віддають найдорожче, що є у людини – життя, аби ворог не просунувся далі, углиб країни. Багато чоловіків, наших співвітчизників, узяли зброю до рук. Їхня міць, сила та безстрашність стали прикладом для молоді.

Моя сьогоднішня розповідь – про подвиг двоюрідного дядька по мамі, **Олексія Анатолійовича Панькова**.

З першого дня оголошення повномасштабного вторгнення дядько разом із старшим сином Юрієм поїхав до районного військкомату, щоб записатися до ТРО. З того дня Олексій допомагав будувати блокпости, організовував і здійснював чергування вулицями села під час комендантської години.

Кажуть, що героями не народжуються – ними стають. Наш герой народився у звичайній сім'ї хлібороба 9 травня 1972 року. У родині було п'ятеро дітей, Олексій – найменший. Та хоч великих статків не мали (батьки працювали у колгоспі), але жили дружно й весело, завжди допомагали і підтримували одне одного.

Закінчивши у 1987 році Дерезуватську восьмирічну школу, що на Синельниківщині, Олексій разом із хлопцями-однокласниками вступає до Миролубівського професійного училища, аби опанувати спеціальність механізатора сільського господарства, адже не бачив себе в жодній галузі, аніж біля рідної української земельки. По закінченню училища повертається до

рідного села і починає працювати у колгоспі трактористом, а влітку – помічником комбайнера.

У травні 1990 року Олексія було призвано на строкову службу до лав РА, яку він проходив в Іркутській області, тоді ще радянського союзу. Повернувся через два роки додому уже в незалежну Україну. І знову став до розбудови сільського господарства своєї держави. Молодому хлопцеві зустрілася його майбутня дружина Юлія, яку він щиро покохав і з якою, одружившись, згодом народжують сина-первістка Юрія. Сімейне щастя молодого подружжя триває: через декілька років на світ з'являється і молодший син Олександр. Що ще потрібно людині: кохана дружина, сини - легіні, поряд друзі, батьки...

Роки йдуть. Уже й первісток одружився. Олексій готується стати дідусем. Так би й було все добре, якби на нашу країну підло і підступно не напала росія, ота проклята країна, що називала нас «братами»...

Природне почуття справедливості, відповідальності і порядності не дозволили Олексієві ховатися у тилу. 23 травня дядькові прийшла «повідстка» на фронт. Спочатку він їде в «учебку» селища Гвардійського, Новомосковського району. У цей час удома народжується онучка. Син Юрій та невістка Яна подарували молодому дідусеві янголятко Мілану. Олексій, окрилений радісною звісткою, пише рапорт про відпустку і їде на декілька днів додому, аби вперше й востаннє поцілувати та обійняти дитя сина, маленьке онучатко.

Після «учебки» дядька відправили на передову в Донецьку область для оборони рідної української землі: 7 червня – місто Мирноград; 11 червня – село Вовчоярівка. Тут, на Донеччині, під час артилерійського обстрілу **Олексій Анатолійович Паньков** на 51 році життя загинув...

Довго не могли знайти його рідні, бо дядько сказав, щоб не дзвонили декілька днів: буде у такому місці, де немає зв'язку. Та минуло вже десять днів, а від дядька не було звістки. Рідні почали шукати. Юрій зв'язався із військкоматом, та там нічого не знали. Дякувати Богу, що неподалік від частини, у складі якої воював Олексій Анатолійович, служив наш односелець Володимир Теглівець, товариш Юри. Він і дізнався, що дядька вже немає.. Володя спочатку не повірив, навіть перепитав, чи це правда? Та командир сказав:

– Як, шукають рідні? Він загинув ще місяць тому, і його тіло відправили у морг міста Дніпра.

Найжахливішим і найболючішим для Юри було їхати на впізнання тіла. Так, це був батько... Якби ще декілька днів – поховали б дядька як безіменного, а родині повідомили б, що пропав безвісти. От цього Олексій боявся найбільше. Як ішов на війну, казав рідним:

– Не хочу, щоб ви усе життя думали, чи я живий, чи ні. Хочу спочивати у рідній землі.

Проводжали в останню путь Героя України усією громадою, стоячи на колінах... Плакали не тільки люди, тужило небо, рясно поливаючи землю дощем.

Дядько Олексій був доброю, чуйною і справедливою людиною. Понад усе любив життя. Та віддав його, аби онука Мілана жила щасливо під вільним, мирним небом України.

Росіянам ніколи не зламати дух вільного українського народу. Їм ніколи не знищити нашого козацького гарту. Адже:

*Вони можуть розбомбити щастя,
Вони можуть розстріляти мрію.
Але вбити волю їм не вдасться.
Кожен буде жати, що посіяв!*

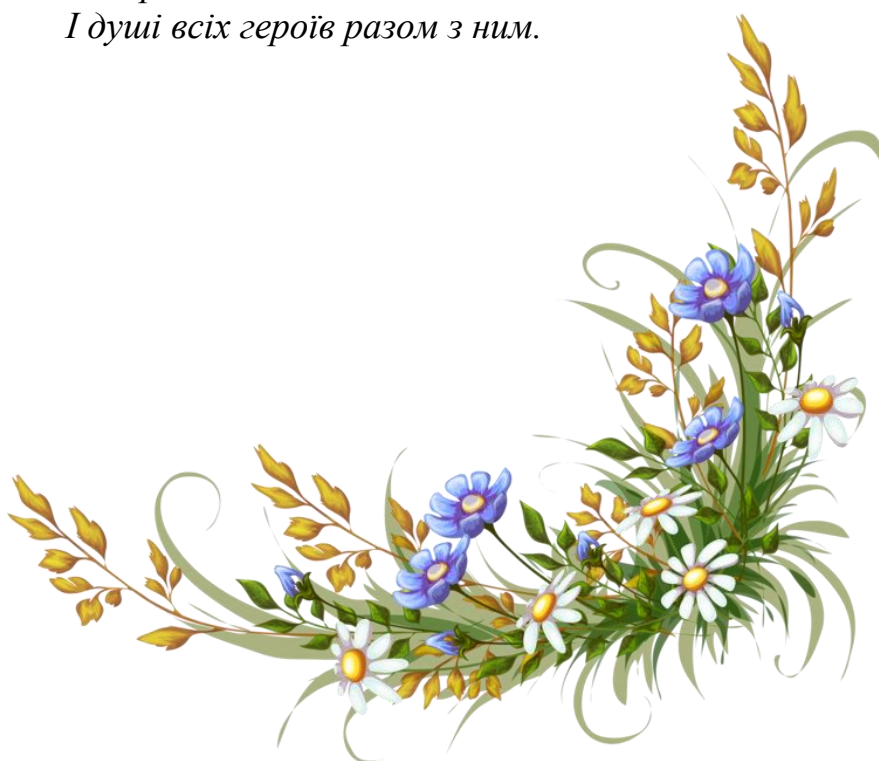
На околиці Дерезуватого шумлять височенні тополі. Серед них ніби вріс корінням у землю гранітний монумент, один з багатьох, що встановлено в українських містах і селах. На могилі майорить прапор України. Ця могила нагадує нам про подвиг Героя-односельця у визвольній війні проти рашистських окупантів.

Погляньмо на світлину, що стоїть на могилі мужнього українського солдата. Скільки доброти, життєвої мудрості та наснаги в очах цієї простої людини. Як він любив життя – ще жити та жити, радіти онукам, пишатися синами! Та не пошкодував його заради нас. Дякуємо Тобі, дядьку Олексію!

Ми пишаємося нашим Героєм, **Олексієм Анатолійовичем Паньковим!** Спи спокійно, дорогий земляче! Не забудемо й не пробачимо... Пам'ятаємо і шануємо!

Мужні доньки і сини гинуть за наше світле майбутнє. А що було б, якби не вони?.. Низько вклоняємося кожному, хто загинув у боротьбі за волю України!

*Вітер підіймав в небо дим.
Вічна пам'ять тим, хто загинув молодим!
Вітер підіймав в небо дим, в небо дим
І душі всіх героїв разом з ним.*

Янголи не вмирають

*Поліна Кобець
Криворізький ліцей № 35 «Імпульс»
Криворізької міської ради,
7-А клас*

Осінь цього року видалась напрочуд дивною. У моїй кімнаті було стільки світла, що можна було його брати пригорщами й бризкати на людей, від чого вони одразу б ставали схожими на янголів. Але янгол у нас був один...

Він жив у нашому будинку – високочолий смаглявий юнак, з глибокими розумними очима, завжди привітний, чемний, усміхнений. Мені іноді здавалось, що за спиною в нього ось-ось мали з'явитися крила, а над головою засяє німб. Таких усі люблять, особливо бабусі біля під'їзду. І саме сьогодні, у цей сонячний день, двері до моєї кімнати причинились, і мама тихо сказала: «Наш янгол загинув. **Олексія** більше немає...»

Ви думаете, що сонце тріснуло на мільйони друзок чи небо розколось надвоє?! Нічого подібного! Воно так само бризкало своїм золотом усюди, а небо було безсоромно-прозорим. Це моя душа розколось надвоє, а серце полетіло десь донизу, у прірву...

Так часто буває, що про героїв ми дізнаємось аж надто пізно: так сталося і зі мною. Почалась війна: усе закрутилось, завертілось, кожен поринув у свої думки, переживання, відшукував якісь настрої, налаштовував струни своєї душі. Але одного разу я зрозуміла: мені не вистачало увесь цей час Його очей, розумного погляду, веселої усмішки. А згодом я прочитала в новинах, що **Олексій** з початку повномасштабного вторгнення пішов на фронт, виконуючи обов'язки військового лікаря. Повертаючись із чергового завдання, машина, на якій перевозили поранених, наскочила на міну. Шансів вижити у нашого янгола не було. Але ж дорослі кажуть, що герої не вмирають... А як же янголи? А що ж янголи? Чи вмирають вони? Чи складають вони свої крила?

Він увесь час поспішав жити: закінчив школу екстерном, згодом навчання в медичному закладі, Майдан, робота, подорожі... Як наче відчував, що доля відвела йому дуже короткий відрізок. Але жити і жити гідно – не тотожні поняття. А він жив гідно, робив свою справу по совісті, робив так, як навчили батьки. А сьогодні він – герой.

Цікаво, а чи сам би він назвав себе героєм, а свій учинок – подвигом? Думаю, що ні. Бо герої якісь дуже сором'язливі. На фронті залізні, а у звичайному житті – м'які і навіть невпевнені в собі. Таким був і наш **Олексій**. Уявити його залізним чоловіком я не могла. А чи потрібно це сьогодні?! Він – наш добрий янгол, тихий і сумирний, високочолий смаглявий юнак, з глибокими розумними очима, завжди привітний, чемний, усміхнений. Таких усі люблять, таких усі пам'ятають.

Сьогодні саме такі герої тримають над нами небо, їхні крила – то наш захист і впевненість у завтрашньому дні, наше золоте сонце й небесно-прозора блакить, наше життя і вічна пам'ять, бо **ЯНГОЛИ НЕ ВМИРАЮТЬ!**

Позивний «Інтелігент»

Марина Кобзар

КЗ «Лицей № 35»

Кам'янської міської ради,

10 клас

Українці – нащадки славетних козаків. Саме це ми доводили протягом кількох століть, доводимо і сьогодні, захищаючи свою рідну землю, неньку-Україну від російського ворога. Тисячі свідомих громадян, які до 24 лютого зовсім не знали, що таке зброя та як із нею поводитися, які жодним чином не були пов'язані з військовою справою, стали на захист Батьківщини, ризикуючи власним життям.

Так само вчинив і друг моїх батьків. Тож, хочу познайомити вас із героєм-Іщенко Віталій Сергійович, 07 березня 1981 року народження. Служив у 60 бригаді 57 батальйоні, позивний «Інтелігент». Боровив кордони нашої країни з початку війни на запорізькому напрямку, з червня 2022 року – на херсонському. Загинув 22 серпня 2022 року у Бериславському районі Херсонської області, виконуючи військовий обов'язок перед державою, захищаючи території України від російського загарбника.

На полі бою він, всупереч своїй безпеці, забирав тіла загиблих побратимів, брав у полон ворогів, бо розумів, що зможе на них обміняти наших хлопців. Навіть там, на війні, він завжди рвався вперед, завжди прагнув роздобути максимум інформації, вимагав якомога більше від себе, балансуючи на межі можливостей. Для Батьківщини викладався, як то кажуть, «на повну».

Побратимів дивувало його завзяття у виконанні бойових завдань, його відданість справі.

Віталік, як називали його усі ми, не мав військового звання, навіть не служив у армії. Але коли 24 лютого 2022 року у наш дім прийшла біда, він, не роздумуючи, пішов добровольцем, бо вважав, що це його обов'язок. Так вчинили багато патріотів нашої держави.

Йдучи до військкомату, кожен доброволець розуміє, що таке рішення може коштувати життя. Але справжніх патріотів це не зупиняє. Як не зупинило і Віталіка. Ні вмовляння його дружини, ні сльози матері та сестри, ні благання дітей...

На жаль, це рішення коштувало йому життя. Двоє дітей, Женя 13 років та Маша 12 років, залишилися без батька. Але вони точно знають, що їхній тато – герой!

А ми, нащадки сучасної України, пам'ятаємо, яку ціну платили та продовжують платити герої за нашу свободу, за право розмовляти рідною мовою, за можливість вільно висловлювати власну думку!

Героям нашим Слава!

*Анастасія Ковтун
Лошкарівський ліцей
Першотравневської сільської ради
Нікопольського району,
8 клас*

24 лютого цього року моє життя, як і багатьох інших людей, розділилось на до і після. Прокинувшись від слів: «Відбувається щось не зрозуміле, але схоже, що розпочалась війна», я не вірила і не хотіла повірити, що це сталося.

В одну мить мрії та плани про поїздку з батьками на відпочинок до Греції, про святкування днів народжень та свят в домашньому, сімейному колі, які я так обожаю, про навчання, про відвідування танцювального гуртка перекреслило одне страшне слово – війна. Телевізор показував страшні речі, які відбувалися в Києві, Харкові та інших містах і регіонах нашої країни, соціальні мережі то заспокоювали, то страшили новинами. Наше життя змінилося.

Мою сім'ю ця війна торкнулася ще й з іншого боку. В перші години повномасштабного вторгнення ворогів на нашу землю мій рідний дядько пішов до військкомату, а через декілька днів поїхав на передову. Він той, хто зі мною поруч все моє життя, із самого народження, той, хто виконує всі мої забаганки,

той, хто дарує свято навіть у звичайні дні. Я розуміла, що інакше він би і не вчинив, він не міг і не може інакше. На моє запитання: «Чому ти?» він риторично відповів: «А хто, як не ми?» Ця відповідь і є девізом всіх військовослужбовців наших збройних сил, це я точно знаю. А через декілька днів я дізналася, що мій двоюрідний дядько також пішов захищати Україну, відповівши так само своїм батькам на це саме запитання. В середині листопада він загинув...

Збройні сили України, наші воїни, наші захисники – щит українського народу. Це не просто кремені, сміливі та відважні чоловіки, це не просто тендітні, гарні жінки та дівчата у військовій формі, це – сила, міць, впевненість, а головне – захист і надія.

Воїни тримають на своїх руках всю країну, які, спина до спini, стали стіною, захищаючи нас від ворожої російської орди. Страшно і прикро усвідомлювати те, що для того, щоб жити, треба когось вбити. Парадокс якийсь виходить, правда? І це відбувається у двадцять першому столітті! Дивлячись на кожного з них, розумієш, що це не звичайні люди. Надлюдська сила якась у них.

Таких воїнів не має і не мала жодна країна світу. Спостерігаючи за нашими військовослужбовцями, я не перестаю дивуватися їхнім талантам, людяності, доброті, згуртованості та силі духу. Мене вражає не лише вміння воювати та знання військової справи, а і їхні кулінарні таланти. Які смаколики вони готують просто неба! Вчорашні програмісти, художники, зварювальники, вчителі, трактористи стали сьогодні воїнами. Воїнами, які тримають на своїх руках всю країну, які, спина до спini, стали стіною захищаючи нас від ворожої російської орди.

Російський ворог, коли ступив своїм брудним чоботом на українську землю, навіть не здогадувався, що і хто його тут чекає. Зустрівши відразу не лише військовий спротив, але і народний гнів та бажання боротися до кінця, російські ординці зрозуміли, що пощади не буде їм. Дивлячись, як ворожа авіація скидає бомби на будинки людей, як танки обстрілюють пологові будинки, лікарні, як у вогні зникають школи та дитячі садочки, наші воїни скаженіють від люті та ненависті до ворога.

Ця лють та бажання помститися і якнайшвидше вигнати російських ненажер з рідної землі, робить їх ще сильнішими та вмотивованішими. Недарма їх називають кіборгами. Це те, з чим вони йдуть в наступ, з чим тримають оборону, розуміючи, що можуть не повернутися, це сильніше зброї.

Мій народ, мій багатостраждальний народ століттями бореться за свою свободу і незалежність. Будучи нащадками славетних козаків, ми знаємо ціну волі. На жаль, ця ціна є найвища. Віками нас спалювали, вбивали, морили голодом, знищували нашу мову, культуру, намагалися стерти нашу ідентичність та знищити нас як етнос.

Ми вистояли, ми зберегли, ми змогли. Зможемо і цього разу. Українці – це нація працьовитих, нескорених, волелюбних, грамотних людей. Наша культура, мова, звичаї віками розповсюджувались по всьому світу і стали початком державотворення багатьох європейських країн. Княгиня Анна

Ярославівна, будучи надзвичайно грамотною та освіченою людиною, навчила французів писемності та етикету, Володимир Великий хрестив Русь і цим самим започаткував процес створення християнства як релігії. Гетьман Пилип Орлик став одним із перших засновників конституції у світі. І це лише одиничні приклади.

І вони – ті, хто живе в східній сусідній країні – дійсно вважають, що української нації не існувало, що ми не маємо власної історії, що наші землі були колись кимось подаровані? Ну то хай так і вважають надалі. Нам їхнє визнання не потрібне, вже не потрібне. А ми були, є і будемо! Я завжди знала, які ми незвичайні українці. Немає сьогодні в світі такої нації, як українська, немає ніде більше таких воїнів, як українські. Ніхто і ніколи не зможе поставити українців на коліна. Ніхто і ніколи не зламає духу волі і свободи. За нами правда, з нами віра, за нами наші ЗСУ! Дякуємо, вам – наші герої!

Герої нашого часу

Максим Кондаков

Червоногригорівський ліцей

Червоногригорівської селищної ради,

9 клас

У яких би обставинах людина не жила, вона завжди може здійснити подвиг. Подвиги бувають різні. Та які цінності повинен виражати герой, до чого прагнути, за які ідеї боротися? Я вважаю, що подвиг – це внутрішній порив душі – врятувати іншу людину: дитину, старого, жінку. Подвиг – це коли людина, жертвуючи своїм життям, ризикує заради інших. Це героїчний вчинок людини. Здійснюючи подвиг, людина проявляє сміливість, самовідданість, іноді – любов.

Сьогодні в голові мільйонів українців вимальовується досить чіткий образ чоловіка у військовій формі, який боронить свою землю від ворога-сепаратиста. Цей образ був завжди улюбленим у народі, бо є символом захисту, оборони, заступництва. Війна довела, що практично усі українці є справжніми героями. Адже з початком повномасштабного вторгнення на нашу Батьківщину кожен проявляє свою сміливість, жертвність та мужність. Простий рядовий може врятувати цілий загін, але сам не вижити.

Жінки воюють на фронті на рівні з чоловіками. Діти займаються волонтерством у тій мірі, на яку спроможні. Кожен не втрачає сили духу та щиро вірить у беззаперечну перемогу України. Саме завдяки сміливим та самовідданим людям, які удостоєні честі потрапити на сторінки підручників з

історії, дорослі та діти знають ціну справжнього подвигу. Це герої, що не вмирають, а вічно живуть у людській пам'яті та серцях. А вигукуючи: «Героям Слава!», ми ідентифікуємо своїх мужів-захисників волі, незалежності, гідності.

Озираючись, навколо себе бачу так багато різних людей-героїв, що й не знаю на кому зупинитись... Описати їх подвиги простими словами неможливо. Та все ж хочеться розповісти про нашого земляка, уродженця Нікопольщини, **Сову Сергія Олександровича**.

Сергієві було 36. Молодий чоловік, який захоплювався спортом, мав чудову родину, був професійним кінологом. Та з початком воєнних дій на сході нашої держави брав участь у боях за смт Піски Донецької області. Мав військове звання «старший солдат». За зразкову службу був відзначений численними нагородами. 24 лютого 2022 року його з побратимами відправили боронити рубежі Харківської області. У квітні 2022 року перебував на ізюмському напрямку. Загинув 19 квітня 2022 року в бою з російськими окупантами.

Після деокупації м. Ізюму розпочалася ексгумація тіл українських захисників, під час якої була виявлена рука із синьо-жовтим браслетом. Згодом встановили, що вона належить старшому солдату Сергію Сові. Вражаючий знімок руки облетів увесь світ. Тіло чоловіка упізнала дружина за численними татуваннями і браслетами, які йому подарували діти.

Сергія посмертно нагороджено орденом «Золота Зірка» та званням Герой України за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі. Його приклад – символ українського Воїна, незламного і мужнього. Адже Сергій гідно боронив Україну й віддав заради неї життя. Він виборював свободу нашої країни. Він завжди говорив: «Жодного метра української землі не віддам, бо за що тоді гинуть мої побратими?» І слово своє дотримав... Це був його поклик. Подібних прикладів є дуже багато і всі вони індивідуальні.

Події, які відбуваються сьогодні в Україні, гартують мужність, незламність та віру у краще майбутнє. Ми всі вже маємо свої ідеали: сміливих, нескорених українців, славних воїнів – живих і полеглих. Вони – наша гордість, слава і воля! Ми, українці, – молоді, амбітні, динамічні, але при цьому духовно багаті і людяні, і є герої ХХІ століття!

Розстріляна юнь (Монолог з героєм)

*Артем Коробко
Криворізька Гімназія № 8
Криворізької міської ради,
9-Б клас*

Відмовилися здатися! Був бій!

Все в них було так дивовижно просто.

До велетнів небаченого зросту

Вони зростають в пам'яті моїй.

/ Дмитро Корчинський /

#На щиті!

Це про них, учасників української диверсійно-розвідувальної групи, про своїх «братчиків» – **Максима Михайлова** («Непийпиво»), **Юрія Горовця** («Святоша»), **Тараса Карпюка** («Тарасій»), **Богдана Лягова** («Аполлон») – скаже командир батальйону «Братство». Не здались у полон – і їх розстріляли «ефесбешники» під Брянськом. Найстаршому – 38 років, наймолодшому – вполовину менше. Почув у новинах – торкнуло... Зовсім молодий хлопчина, трохи старший за мене. Справжній воїн!

Пам'ятаєте, як ми з вами влітку щиро раділи новинам про «бавовну» на тимчасово окупованій українській території та на території ерефії? Це Аполлон зі своїми побратимами!

Богдан Лягов народився 11 лютого 2003 у Жовтих Водах – місті козацької слави. Загинув 25 грудня 2022 (Брянська область, російська федерація). Учасник російсько-української війни, сапер диверсійно-розвідувальної групи, що діяла в глибокому тилу ворога. У 19 років добровольцем пішов боронити нашу країну.

У лютому Богдан мав би відзначати своє двадцятиліття. Тепер щороку в День народження йому завжди 19. Нас відділяє небагато – всього лише чотири роки. Я ще підліток, а він у свої 19 уже творив історію. Я був би безмежно гордий з того, якби мав такого старшого друга!

Поговори зі мною, Богдане!.. Тиша... Тиша, що розриває душу болем і пусткою... Яким ти був, герою? За свідченнями твоїх друзів, сусідів, ти поспішав жити, хоча не визнавав жодних планів, коли мова заходила про

майбутнє. На твою думку, плани для невдах. Навіть на війні імпровізував своїм юним життям з ризиком не повернутися із бою. У твоїй улюбленій «Божественній комедії» 100 віршів, де твій герой досліджує позаземний світ від Пекла до Раю. 100 разів ви ходили до чортів у пекло і поверталися звідти переможцями. А на 101-й ти обрав для життя найкраще місце – рай! Воїн Світла! Розстріляна юнь...

Як відомо, Аполлон – не лише бог чоловічої краси, а й покровитель мистецтва і муз. Ти талановита людина з чудовим смаком. Грав на скрипці, малював, слухав оперу, читав Платона, Аліг'єрі, Ніцше. Ти любив чорні сорочки і хотів стати дизайнером, щоб створювати одяг. У свої неповні двадцять ти був яскравою дорослою особистістю. Ти був тією світлою людиною, відносно якої можна радіти вже з однієї лише її присутності. Сміятися перед обличчям негараздів, сміятися в обличчя недругам – у цьому весь ти! Особисто в мене відчуття, що навіть опосередкована дотичність до того, що я тепер знаю про тебе, робить мене чистішим та сміливішим.

Наш Герою, ти з побратимами вже на рідній землі і Янголом споглядаєш за переможним поступом твоїх побратимів-добробатівців, сил ТрО, ЗСУ. Перемога буде, Богдане! І перемога буде наша!..

На стіні Свято-Михайлівського собору в Києві тепер вшановано пам'ять про відважну четвірку героїв-спецпризначенців, які поклали свої молоді життя на вівтар перемоги в боротьбі за єдину, соборну, щасливу Україну. Серед них ти, Богдане... Ти став воїном війська небесного, одним із тих, про кого щодня будуть сповіщати дзвони нашої духовної святині.

Схиляю голову...

Честь!

Мрія

Олександр Косіненко
КЗ «Червоношахтарська гімназія»
Лозуватської сільської ради,
7 клас

Тетяна Петрівна востаннє окинула поглядом викладені білети. Ще мить і до класу зайдуть учні складати екзамен з хімії. Десятикласників небагато: це добре. Молода вчителька раділа такому факту не просто так: за два тижні їй йти, як говорять у народі, в декрет. Доки учні шукали розв'язки задач, за вікном йшли футбольні баталії. Навіть директор не витримав і у відкрите вікно гримнув: «Хлопці! Тут екзамен! Шукайте інше поле!». Та де там! За мить у вікно ледь не влетів м'яч! Почали сміятися всі: і екзаменаційна комісія, і без п'яти хвилин випускники 1983, які теж подумки розділилися на два табори: вболівальників та гравців.

«Діти! У вас ще п'ять хвилин на підготовку!» – мовила Тетяна Петрівна. Вона підвелася і, підійшовши до вікна, замріялась. Ще трішки і в неї буде маленьке чудо – доня чи син. Дитинка буде гарно навчатися, буде слухняною, любитиме свою маму і Батьківщину; якщо буде хлопчик, то буде ганяти, як і ці пустуни, у футбол, якщо дівчинка то буде зі мною вирощувати півонії біля нашого двору, а ще згодом подарує мені внуків. Говорять, що їх більше люблять чим дітей. Це буде колись, а зараз потрібно натішитись та навчити всьому, раптом згодом з'явиться хтось молодший, потрібно навчити захищати від...»

Хід думок перервав асистент: «Час на підготовку вичерпано!»

Екзамен було закінчено...

Вчорашні учні стали студентами, у яких будуть свої життєві задачі та екзамени. Вони підростуть, зможуть і стануть гідними громадянами Батьківщини, як вчили їх учителі.

Тетяна Петрівна народить маленького Сашка, який поступово розпочне втілювати мамині надії. Молода вчителька ще не знатиме, що доля буде до неї то прихильною, то не дуже. Буде запрошення працювати в університеті, народження молодшого сина. Згодом вона буде радіти народженню внука Ромчика, який буде асом на футбольному полі. Ромка – це бабусина слабкість, він отримував все, що хотів, гарячкуватий хлопчисько. Але якщо мова заходила за рибок, особливо піраній, він одразу ставав тихим і слухав, слухав.

«Ось і внук уже в 9 класі. Вже майже випускник. Як швидко летить час. Може й правнуків діждуся». Тетяна Петрівна, як багато років тому, стояла біля вікна і мріяла. «Сашко нещодавно будинок придбав, посадив молодий сад, завів бджіл, машинку має непогану, все в нього до ладу, дружина, двійко дітей. Живи і хочеться. Пощастило йому...» І знов думки було перервано як тоді – загавкала собака.

– Що там сталось? Проходьте, проходьте. Що там у Вас? – запитала жінка.

– Нам потрібно вручити повістку Олександрові Івановичу.

– Його зараз вдома немає, якщо хочете, може увечері передати.

– Передайте, будь ласка.

Повістки приносили ще двічі. Двічі мати їх ховала, щоб вберегти сина від війни. «Сьогодні Сашко прийшов з роботи з поганим настроєм, чого б це?»

– Мамо! Ти мені нічого не хочеш розповісти? Мені сьогодні телефонували з військкомату і сказали, що мене давно чекають на проходження медичної комісії, адже мені не раз приходили повістки. Мамо!

– Сашо, я хотіла як краще. Я хотіла, щоби ти побув з родиною, адже вони тільки нещодавно повернулися, тай як же ми залишимося без чоловічих рук удома? Сашо! Сашко, може, якось обійдеться?

– Мамо, не обійдеться, я й так запізнився. Ма, чим скоріше стану до строю, тим швидше повернуся! Мам, розумієш, ти завжди вчила мене, що жінок потрібно захищати, ти сама дала мені ім'я і тепер хочеш, щоб я заховався. Мам, я завтра іду до військкомату...

Через тиждень, попрощавшись з родиною, поїхав. Через два місяці Сашка під Бахмутом не стало... Останні слова при дзвінку додому були: «Мамо, Україна – це жінка. Жінку потрібно любити більше, чим своє життя. Мамо, ти мене так вчила. Ось зараз «відфутболимо русню» за кордон, і зберу вас усіх у садку під квітучою вишнею, ти ж знаєш, яких я вишень насадив? А ще шашликів улітку насмажимо з друзями і будемо сидіти до ранку. Діти будуть «вишивати» на самокаті по вулиці. Почекайте трохи».

На жаль, цим планам не судилося збутися...

8 березня 2023 року прийшло повідомлення про смерть **Олександра** – з грецької – «захисника народів».

Плаче холодними сльозами лютий

*Едуард Крисанов
Юр'ївський ліцей
Юр'ївської селищної ради,
8-А клас*

Ранок... Зимовий ранок... 24 лютого 2022 року о четвертій ранку сталася подія, яка сколихнула весь світ. Прокинувшись від маминого крику, у мене все змішалось у голові від страшного слова «війна». Що робити? Як діяти? Паніка... Дуже добре пам'ятаю цей ранок, який, напевно, залишиться у пам'яті кожного українця на все життя. Сталися перші вибухи в Києві, Харкові, Дніпрі, Луцьку. Розпочався наступ з боку окупованого Криму на наші міста Суми, Чернігів, Житомир. І це був лише початок..

Агресія росії проти України почалася ще у 2014 році. Війна тривала 8 років у «гібридному» стані до моменту, коли 24 лютого 2022 року росія відкрито атакувала Україну. На світанку 24 із 25 областей зазнали ракетних ударів. Відтоді українці живуть в умовах жорсткої війни.

Перші місяці війни були найтяжчими в історії сучасної України. Ворог окупував міста й села. Населені пункти, що відчайдушно оборонялися, стирали з лиця землі артилерією та авіацією. Влаштував справжній геноцид на окупованих територіях. Буча, Ірпінь, Бородянка, Ізюм, Маріуполь, Нікополь, Оленівка – тепер це не тільки назви українських міст та селищ, це символи російських воєнних злочинів.

Сотні тисяч людей пішли добровольцями до Сил оборони України, навіть якщо вчора нічого не знали про військову справу. Мільйони об'єдналися для підтримки армії, держави, українського народу. Кожен зробив внесок у спротив агресору: захищав Україну зі зброєю в руках чи займався волонтерством, рятував людей з-під завалів після обстрілів чи лагодив критичну інфраструктуру, рятував життя наших захисників і цивільних чи визволяв із полону, плів сітки, виготовляв окопні свічки чи донатив. Ціною життів українців вдалося стримати ворога, а потім звільнити сотні населених пунктів на півночі України, провести успішні контрнаступи на Харківщині та Херсонщині. Прикладом безстрашності стала «Азовсталь». Нездоланною фортецею став Бахмут, Харків – «залізобетонний».

Багатство кожної держави – це її люди. Вони своїми справами, винаходами, творчістю зміцнюють її авторитет. Кожний громадянин робить конкретний внесок у життя держави, працюючи на її добробут. Тільки так можна зараз довести свої справжні патріотичні почуття. У нас є багато героїв, які назавжди залишаться в нашій історії. Одним з таких є відомий на весь світ «Привид Києва» – льотчик, пілот-ас МІГ-29, який за перші два тижні повномасштабного вторгнення росії в Україну збив більше 20 ворожих літаків.

Цього пілота називають ангелом-охоронцем Києва. Ще одним фактом щедрості нашої нації можна вважати благодійний внесок 82-річного дідуся з Буковини, який перерахував на підтримку Збройних Сил України 10 тисяч доларів та 100 тисяч гривень особистих накопичень.

Патріотизм, незламна сила духу, сміливість – це риси характеру, які притаманні нашим українським прикордонниками острова Зміїний, яких вороги закликали здатися, а вони відповіли одним реченням «русский корабль, иди...», яке стало крилатим гаслом у цій війні і вже облетіло увесь світ.

У ці тяжкі дні для країни всі є героями. В нашій Юр'ївській громаді теж багато героїв, які мужньо захищають нашу країну. Я пишаюсь кожним із них. На жаль, не всі Герої повернуться до рідного дому, але вони завжди житимуть в наших серцях. Герої не вмирають! Бо вони є символом любові, турботи про ближнього, сміливості, мужності та патріотизму.

Я хочу розповісти про подвиг **Юлії Янівни Здановської**. Нам випала честь бути учнями Юлії Янівни. Волонтерка, вчителька, українська математикиня, лауреатка всеукраїнських та міжнародних олімпіад з інформатики та математики, переможниця Європейської математичної олімпіади серед дівчат. Юлія Янівна мріяла змінити систему освіти в Україні. Задля цього після закінчення бакалаврату не поїхала вчитися в Гарвард, а стала викладати в нашій Юр'ївській школі в рамках програми «Навчай для України». Юлія Янівна використовувала власні методики «Навчання математики – це має бути кайф». Ми були в захваті від Юлії Янівни. Вона була товаришем для всіх нас.

Перед повномасштабним вторгненням Юлія Янівна поїхала до батьків у Харків. Там і залишилась волонтерити. Юлія Янівна не могла сидіти без діла, прочитавши оголошення, що штабу оборони Харкова потрібні волонтери, вона знайшла каремати, спальні мішки, збрала свій наплічник і пішла дізнатися, чим може там бути корисною. Їй пропонували виїхати, але вона відповіла: «Дякую, але я лишаюсь у Харкові до перемоги».

Це було останнє її повідомлення друзям. **Юлія Янівна Здановська** трагічно загинула 3 березня 2022 року під завалами Харківської обласної

адміністрації, поруч із якою розірвалася російська ракета. На її честь в Києві названо вулицю Юлії Здановської. В пам'ять про Юлію Янівну факультет Массачусетського технологічного інституту оголосив про організацію безкоштовного освітнього проекту для талановитих старшокласників з України. Юлії Янівні завжди буде лише 21 рік. Юлія Янівна назавжди залишиться в наших серцях.

Я – підростаючий громадянин України. І вже зараз починаю замислюватися над своєю роллю в цьому житті. Моїм головним завданням на даний момент є добре навчатися, стати кваліфікованим спеціалістом. Моя найбільша мрія, яку я хочу здійснити після закінчення цієї війни, – поїхати в нашу мальовничу Одесу та прекрасні Карпати. Сподіваюся, що саме цього року це стане реальністю.

Ми все обов'язково відбудуємо! Наша нація незламна, працьовита, дружня, гостинна, сильна, щедра, співуча і ніхто її не здолає, бо в нас є сила, а сила – в єдності. Нам є чим пишатися, нам є заради чого жити.

Моє життя назавжди змінилося. Спокійні та безтурботні дні залишились далеко в минулому. Я, затамувавши подих, вслухаюся до гучних розкотистих звуків і молю Бога, щоб то був грім, а не постріли... Над головою пролітають винищувачі, а в голові тільки одна думка, щоб швидше настав мир на моїй рідній Україні і люди більше не вмирили.

Вчимося жити по-новому. Кожен із нас відчуває тиск війни. Щоразу, переглядаючи випуски новин, моє серце крається від болю і туги за скаліченими долями людей, вбитими. Війна – це зло, яке можна знищити лише тоді, коли люди навчаться чути один одного, поважати цінності, бути терпимими, любити та пробачати.

Будьте прокляті, російські солдати разом з вашим президентом, які зайшли на мою українську землю.

У наших серцях завжди буде плакати холодними сльозами лютий... А на могилі Юлії Янівни палахкотять квіти як символ вічної пам'яті про улюблену вчительку...

Герої нашого часу

*Станіслава Крисенко
Новов'язівський ліцей
Юр'ївської селищної ради
Павлоградського району,
8 клас*

Боротьба українського народу за волю і незалежність триває багато століть. І зараз, у ХХІ столітті, у час високого розвитку суспільства, ми у жорстокій і кривавій боротьбі відстоюємо право на своє самовизначення. Наші військові, не шкодуючи власного життя, щохвилини здійснюють подвиги в ім'я нашого світлого майбуття, показуючи приклад мужності та сміливості...

Моя розповідь про героя-земляка, який, віддавши своє життя за Батьківщину, став символом спротиву українського народу окупантам.

Він був звичайнісіньким хлопцем: невисокий на зріст, худорлявий, кучерявий, щедрий і товариський, мав багато друзів. Бувши старшим у багатодітній сім'ї, де крім нього виховувалося ще троє дітей – дві сестрички і братик, почувався завжди відповідальним і надійним. Бо батьки саме йому довіряли менших, а самі працювали, адже родина велика, всіх треба забезпечити найнеобхіднішим...

Коля, так звали нашого героя, був допитливим і цікавим, любив навчатися у школі, завжди приходив на заняття у костюмі (таким його запам'ятали у В'язівській середній школі Павлоградського району, де він навчався 9 років), а ще мав неперевершене почуття гумору і веселу вдачу.

Майже всі канікули **Микола Липа** проводив у рідного дядька в нашому селі, тому його знали у Новов'язівському. Хлопець ніколи не сидів без діла: то сусідці допоможе наносити води, то з двоюрідним братом Сашком череду пасуть, а то й просто – рибалять та купаються на ставку біля села... Так і промайнуло дитинство – золота й прекрасна пора. Хлопець активно займався спортом, працював над собою, прагнувши до своєї мрії...

Згодом Микола приймає важливе рішення – він хоче захищати свою Батьківщину, йде до війська, де невдовзі опановує спеціальність танкіста і стає командиром танку, а з 2015 року – учасником АТО.

24 роки виповнилося хлопцеві, коли почалася війна, коли росія віроломно і підступно 24 лютого 2022 року напала на нашу рідну Україну... В цей час Микола працював в Угорщині, мав роботу, яка йому була до душі, високу зарплату, але все кинув і приїхав в Україну, бо розумів, що його обов'язок – захищати рідну землю.

16 квітня 2022 року не вийшли на зв'язок **Микола Липа** та **Василь Пистуненко**... Миколка і його побратим з Полтавщини Василько...

Саме тоді відбувалися жорстокі бої під Лиманом. Командир по радіо передав, що терміново треба допомогти нашим бійцям вибратися з оточення, яке неминуче призвело б до загибелі багатьох людей. Микола разом зі своїм екіпажем, не чекаючи наказу командира, виїхали на підмогу... Танк наших

воїнів підбили рашисти. Хлопці зуміли вибратися з палаючої машини, але вижити їм не вдалось...

Через деякий час, у домівки Миколи і Василя, до батьків прилетіли чорні звістки, що їхні сини вважаються зниклими безвісти. День за днем, місяць за місяцем рідні чекали, надіялися, вірили, що хлопці знайдуться, що вони живі...

Та після звільнення воїнами ЗСУ Лиману, прилетіла ще чорніша звістка: знайшли тіла двох українських воїнів, і за багатьма даними, це, можливо, Микола і Василь.

Потяглися довгі місяці очікування тестів ДНК. Скільки сліз, недоспаних ночей, наповнених болем і розпачем, пережили батьки, знають тільки вони та Господь...

Не довелося Миколі й Василю довго воювати, але вони з честю виконали свій священний обов'язок: зробили все можливе, щоб ми могли жити.

Жителі Новов'язівського зустрічали і проводжали в останню путь героя-воїна – **Миколу Юрійовича Липу**, який віддав своє життя за нас із вами, за наше щасливе майбутнє і мир в Україні, стоячи на колінах. Вся дорога до цвинтаря була встелена квітами, червоними трояндами, які, мов крапельки крові, лежали на дорозі...

Вічна слава Героям! Вони не вмирають, а вічно живуть у наших спогадах і серцях!

Герої не вмирають

*Єлизавета Кулебякіна
Криворізька гімназія № 117
Криворізької міської ради,
8-А клас*

«Герої не вмирають, вони йдуть на небо янголами», – так говорять українці про найкращих дочок і синів, які віддали свої життя за волю й незалежність Батьківщини.

Але, на жаль, вони смертні, і це усвідомлює кожен із нас, та пам'ять про них житиме вічно в наших серцях, бо ми, як ніхто інший, уміємо вшановувати своїх героїв. Варто лише побачити, як українці проводжають в останню путь своїх захисників, і все можна зрозуміти: тут і сум, і туга, і скорбота. А ще – велика повага і вдячність героям, бо для кожного з нас свобода та гідність – це не просто слова, це те, без чого не можна вільно і спокійно жити на своїй землі.

Ми виборювали своє право на існування протягом століть, і зараз знову настав вирішальний момент, коли за волю і незалежність потрібно боротися. Від початку російсько-української війни мільйони українців стали на захист своєї Батьківщини, ризикуючи власним життям, вони щодня наближають перемогу. Кожен на своєму місці як може, так і працює над досягненням цієї мети: хто на полі бою ціною власного життя, хто допомагає військовим придбати автомобілі чи дрони, а інший – сумлінно працює на виробництві, щоб забезпечити міць і надійність держави.

Коли б не згуртованість пересічних людей, не наполегливість і сміливість наших воїнів, чи змогла б вистояти Україна в перші дні повномасштабного вторгнення? Чи змогли б дати належну відсіч російським загарбникам наші воїни? Чи мали право наші мужні захисники сумніватися у власних силах, стаючи на захист рідної землі, у цей непростий час? Чи надіялися вони на таку підтримку власного народу? Так, знали і вірили, що ми разом, а значить – непереможні, і що вибору в нас немає, бо саме від нас залежить доля і майбутнє нашої держави.

Увесь світ із жахом спостерігав за тим, як розгорталися події в Україні, і не знав, що робити, як протистояти «другій армії світу». А у нас часу на роздуми не було. Щодня стояли з ранку до ночі черги до військкоматів, деякі чоловіки по декілька днів ходили туди, аби їх таки взяли до війська. Інші нашвидкуруч формували загони самооборони, після робочих змін та у вихідні будували укріплення навколо населених пунктів, а жінки з дітьми плели маскувальні сітки.

Мало хто вірив у те, що наші воїни зможуть зупинити ворога, бо не кожен народ наважився б чинити опір такому підступному ворогу, в якого склади завалені ракетами, танками та іншою технікою. У нас такою кількості зброї на початок повномасштабного вторгнення не було. Але ми не злякалися, не панікували, не кинулися втікати за кордон, а згуртувалися і стали на захист

своєї Батьківщини. Наші воїни не лише зупинили наступ ворога, а й почали звільняти окуповані території. І завдяки нашим героям ми тримаємося й досі.

Велику ціну платимо ми за свою незалежність, а ще скільки доведеться заплатити – невідомо. Багато хлопців і дівчат вже загинуло, захищаючи Батьківщину, але кожного з них ми пам'ятатимемо поіменно, бо вони – наша гордість і слава. Саме завдяки цим героям Україна не стала на коліна, не перетворилася на колонію москви. А ще показала всьому світові, що зі злом потрібно боротися, бо одне зло породжує інше. А безкарність призводить ще до більших трагедій.

Звичайно, нам дуже складно, бо в цій боротьбі ми втрачаємо найкращих, тих, хто міг би в майбутньому розбудувувати державу, дбати про майбутнє свого народу.

Серед сучасних героїв і випускник нашої школи – **Костянтин Валерійович Стець**. На російсько-українській війні він з 2014 року. В одному з боїв Костянтин був тяжко поранений, довго проходив реабілітацію, але, коли російські війська почали захоплювати нові території в лютому 2022 року, чоловік, не чекаючи повістки, пішов до військкомату, щоб знову повернутися на фронт, бо розумів, що там його побратими і вони потребують допомоги.

Костянтин був військовим медиком легендарної 93-ї ОМБ «Холодний Яр», воював під Соледаром, загинув 14 жовтня 2022 року, виконуючи бойове завдання. Ось і все, що я дізналася про його участь у цій війні, бо не любив чоловік розповідати ні рідним, ні знайомим про ті жахи, які довелося пережити, бо, очевидно, хотів вберегти їх від неприємних вражень і страждань. Усе тримав у собі й лише посміхався, коли в нього про щось запитували. Так ведуть себе сильні духом люди, справжні чоловіки. А Костянтин Валерійович був одним із таких. Працював водієм на Північному ГЗК у Кривому Розі, був професіоналом своєї справи, відповідальним працівником і надійним другом. У вільний час захоплювався спортом, любив малювати, навчався у ВНЗ. Його багато що цікавило, він до всього мав хист. І, здається, поспішав жити, неначе знав, що рано піде з життя.

А ще виховував разом з дружиною двох синочків, для яких був прикладом у всьому. «Зразковий сім'янин і турботливий син», – так про нього згадують друзі та знайомі. Любив життя, був небайдужим до всього, що відбувалося в країні, а ще мав загострене почуття справедливості, мріяв змінити світ на краще.

Костянтин прожив коротке, але плідне життя. І коли я дивлюся на його портрет на білборді, дивуюся, звідки в нього було, у такого, на перший погляд, звичайного чоловіка, стільки сміливості, відваги та сили волі. Адже в складний для країни час не всі вчинили так, як Костянтин. Деякі чоловіки втекли за кордон, щоб не воювати, бо «життя в них одне», а до долі своєї країни і народу вони проявили байдужість. Головне для таких – уберегтися самим. А дехто дуже «втомився» від війни, сидячи вдома на дивані, і записує відеоролики з проханням дозволити виїзд чоловікам за кордон, бо хочеться відпочити на морі. І цей здоровий молодик, який би мав бути в окопі, мріє про відпочинок у той час, коли щодня обстрілюють міста і села, гинуть військові та мирні жителі,

коли навіть діти долучаються до допомоги захисникам. Складно зрозуміти таких людей. Та чи й потрібно?

Але мене тішить одне, що чесних і порядних людей серед нас усе ж таки більше. Для них війна – це справжня трагедія нашого народу, і вони, патріоти, думають не про відпочинок, а як перемогти ворога, як уберегти народ від знищення, а країну від руйнувань. А на море ми поїдемо обов'язково, але потім, після Перемоги, у наш Крим, тоді й порадіємо, і посумуємо, бо не всі, на жаль, дочекаються того щасливого моменту.

Але я вірю, доки є такі сміливці, як Костянтин, то є і надія, що ми переможемо, повернемо свої території та відбудуємо країну, і стане вона такою, про яку ми мріємо: незалежною, демократичною, успішною.

Єгор Біркун – герой нашого сьогодні

Євген Кучумов

*КЗО «Криворізький ліцей-інтернат з посиленою
військово-фізичною підготовкою ДОР»,*

23 взвод, 10-В клас

**«Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!»**
Тарас Шевченко

Ми живемо у стані війни, не знаємо, що нас чекає завтра... Кожного ранку ми прокидаємось з надією, що сьогодні все буде добре. Нарешті ми почуємо таку бажану новину, що стало спокійно і тихо. Але, на жаль, із засобів масової інформації ми чуємо про нові атаки, які забирають нові життя. Та все ж живемо із вірою в те, що відстоїмо незалежність і цілісність нашої держави.

Зараз моє серце сповнює два почуття: почуття смутку і вдячності. Вдячності тим, хто воює за волю. Ці люди гідні називатися героями. Сміливі, рішучі... вони не бояться ворога, а йдуть до мети! Жоден з них не знає, чи повернеться додому, до рідних, який бій стане для нього останнім...

Хто ці люди? Герої? Вони так не вважають. Але кожен з нас може сказати, що це – герої. Боротьба на межі неможливого. Сила волі, мужність, стійкість, бажання відстояти кожен сантиметр землі – це складові риси характерів тих людей, котрі сьогодні зі зброєю в руках боронять нашу рідну Україну. Герої... Їх безліч, вони – наші знайомі і рідні, сусіди та просто перехожі. Я хочу розповісти про одного з них, звичайного хлопця, який жив поруч з нами, у якого все життя було попереду.

Єгор Біркун – герой нашого сьогодні, який народився 9 серпня 1997 року. Бажання боронити рідну землю виникло в хлопця, ще коли йому було 21 р. У 2018 році він почав службу у полку «Азов», там провів три роки. Єгор Біркун із позивним «Бір» служив в окремому загоні спецпризначення. Спочатку, з 2018 року, захищав кордони країни в АТО, а у квітні 2021 року, після закінчення контракту, звільнився та розпочав громадянське життя, займався змішаними єдиноборствами, тренував дітей. У 2021 році Єгор Біркун отримав звання чемпіона Європи, а наприкінці березня 2022 року він мав взяти участь у Чемпіонаті світу з ММА GAMMA разом з національною командою України у Нідерландах. Не судилося....

Війна, яка розпочалася 24 лютого, застала хлопця в Кривому Розі, але він не зміг залишити побратимів в оточеному Маріуполі, і на початку березня йому вдалося потрапити в Маріуполь для підтримки своїх побратимів. Будучи артилеристом, через кілька днів довелося стати піхотинцем.

Як і переважна більшість українських військовослужбовців, навіть коли ворог обстрілював позиції із важкої артилерії, або точилися вуличні бої, Єгор завжди розповідав близьким, що у нього все добре. Про це розповідають і його друзі.

«Маріуполь беруть у кільце, і, можливо, я з нього ніколи більше не вийду, але, коли так судилося статися, я вирішив прийняти смерть як чоловік. З боєм та втратами з боку ворога.

Не знаю, чи переживу я хоча б цю ніч. Наразі вже минуло 10 днів з початку війни, наші позиції зараз далеко не найкращі. Місто знаходиться в жалюгідному стані, і ми відтяті від основних благ – таких як вода, світло, і незабаром, відчуваю, почнуться проблеми з їжею. Мабуть, не минало жодного дня, щоб я не думав про смерть, і в якісь дні ця думка лише проходить десь повз, а іноді цілком в'їдається в свідомість і сіє паніку. Не знаю, чим це все закінчиться. Я перегляну всі свої погляди на життя, мені дуже хочеться вижити і повернутися додому, взяти за дружину кохану дівчину, обійняти маму і жити спокійним життям. Але я не знаю, чи переживу я хоча б цю ніч....» – з нотатника Єгора в телефоні.

22 березня 2022 року **Єгор Біркун** загинув. Маріуполь був покритий димовими завісами від обстрілів артилерії та кратерами від авіабомб. Єгор почув по рації, що поранення отримав побратим Легенда. Не зволікаючи ні хвилини, він побіг на допомогу. Перебігаючи через дорогу, отримав поранення в ноги. Захисник стік кров'ю, адже перев'язати їх він не зміг, не мав змоги накласти турнікет. Друг, до якого він проривався, вижив та евакуювався. «Дружба ціною в життя. До зустрічі, рідний», – написав боєць із позивним «Легенда». Герой **Єгор Біркун** нагороджений орденом «За мужність» III ступеня посмертно.

Важка це праця – захищати мир! Багато чоловіків і жінок знаходяться у лавах збройних сил України. Вони залишили свої домівки, щоб захищати Україну, її волю, її незалежність. Багато з них пішли на війну добровольцями. Їм болить те, що розривають на шматки нашу землю, і ми віримо, що вони відстоять цілісність нашої держави, її волю, золоті жита і мир. А ми ніколи не забудемо тих, завдяки кому ми зустрічаємо ранки та спимо спокійно вночі. Тих, хто ризикує власним життям, рятує інших. Пам'ять про них та їхні недаремні, щоденні подвиги, навіки залишаться в серцях українців. Герої серед нас, тож пам'ятаймо про це!

Героям слава!

Подвиг українського народу

Роман Латай

Синельниківський ліцей № 4,

9 клас

Зараз ми живемо з вами в історичні часи, коли український народ вкотре виборює право на існування та незалежність себе та своєї країни. За весь час війни було здійснено багато подвигів, та весь світ дізнався про нових героїв. Я вважаю, що написати про якийсь один із них було б неправильно з нашого боку, тому вирішив висвітлити в цьому творі героїзм найвідоміших постатей цієї війни, а також розповісти про звитягу своїх знайомих та родичів.

Спершу розповім вам про **Данила Ляшука**, більш відомого як «Моджахед». Він був білоруським воїном-добровольцем, народився у місті Бересті, з 2014 року боронив нашу країну в зоні АТО. З 2015 по 2021 рік був ув'язнений за фальсифікаційною справою (подейкують про те, що зупинив зі своїм батальйоном контрабанду товарів олігархів).

Із початком повномасштабного вторгнення росії повернувся на фронт. У складі свого добробату захищав Київщину, восени 2022 він

приймав участь у боях за Харківщину, а вже в липні поповнив ряди ЗСУ, після чого був направлений на захист Миколаївщини. Проводив диверсійні заходи на території окупованої Херсонщини. У серпні під час виконання бойового завдання «Маджахед» отримав друге поранення живота, легень та печінки. Не дивлячись на це, військовий зміг взяти в полон двох орків. Після декількох операцій та реабілітації він знову відправився захищати країну, більш того – почав займатися волонтерством та музикою. Останні декілька місяців знаходився в Бахмуті, де 1 квітня 2023 року отримав смертельне поранення. Його бійці відгукувалися про нього, як про безстрашного воїна та мудрого командира, він назавжди залишиться в пам'яті українців.

Не треба забувати про Героя України **Дмитра Коцюбайла**, «Да Вінчі», що родом з Івано-Франківщини. На війні хлопець з 18 років, туди потрапив одразу після Революції Гідності. У 2014 році отримав важке поранення в Пісках Донецької області, після одужання повернувся на фронт. До початку повномасштабного вторгнення був добровольцем, потім вступив в ЗСУ, далі –

дніпровські та херсонські напрямки, а згодом – Луганщина та Бахмут. Він командував легендарним артилерійським батальйоном «Вовки Да Вінчі». На превеликий жаль, 7 березня 2023 року Дмитро загинув в боях за Бахмут. Я впевнений, що його ім'ям незабаром будуть названі площі та вулиці на теренах нашої Батьківщини.

Були й ті, кого б, здавалося, війна не повинна хвилювати, адже вони знаходились за тисячі кілометрів звідси, але воїни покинули все та вирішили встати в однострій з захисниками нашої неньки, бо не забули, де їхнє коріння.

Одним із них був **Євген Брах** з позивним «Малі», він народився на Полтавщині. Довгий час жив за кордоном, цілих п'ять років відслужив в європейських елітних військах, а саме у Французькому Легіоні. На початку війни після його повернення, дивлячись на великий досвід спецназівця, він був зарахований в лави ССО ЗСУ. Серце героя перестало битися в вересні 2022 року, але воно ніколи не перестане битися для його близьких і для нас з вами.

Багато віків наші козаки вражали всіх своєю стійкістю та відвагою, але і в наші часи на полях битв за Україну зустрічаються вражаючі приклади безстрашності перед московською навалою. Таким був **Віталій Скакун** – сапер 137-го окремого батальйону морської піхоти, Герой України (посмертно), який ціною власного життя в перший день війни 24 лютого 2022 року зупинив просування колон ворога вглиб нашої країни. Він здійснив підрив мосту Генічеськ-Арабатська Стрілка, загинув під час вибуху.

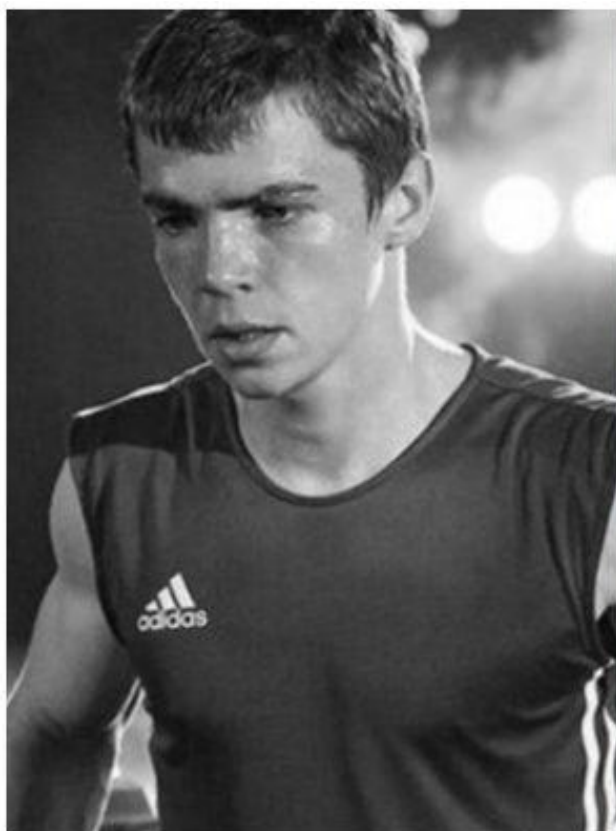
Олександр Мацієвський – ще один приклад для всіх. 6 березня 2023 року вся країна побачила подвиг цього бійця, те, що навіть в момент неминучої смерті, коли ворог націлив зброю і, знущаючись, наказав на камеру скандувати московські лозунги, наш бравий солдат не пішов на поводу у орків, а промовив: «Слава Україні!», після чого був розстріляний довгою автоматною чергою. Окупанти стріляли до останнього набою, немов боялися, що боєць безсмертний, але вони не зрозуміли, що український народ – живучий, як його культура, мова, титанічний дух та потяг до свободи та справедливості.

Ще я хочу розповісти про героя, якого я знав особисто, а саме про **Максима Галінічева** – він був талановитим спортсменом, брав участь у Олімпіаді 2018 року, майстер спорту міжнародного класу з боксу. На початку війни Максим повинен був їхати на чемпіонат світу в Європу за звання «Чемпіон Світу», але відмовився та пішов добровольцем у ДШВ (до речі, служив він з нашим земляком Братіковим Єгором, який зараз захищає нашу країну). Максим загинув в бою наприкінці березня 2023 року на Луганщині,

Йому було 22 роки, у нього залишилася сім'я, маленька дочка Василиса, яку він дуже любив.

Що ще після всього викладеного можна написати? Як би московським окупантам не хотілось зламати нас – їм ніколи це не вдасться, бо наші хлопці та дівчата мають те, що немає в росіян – єдність, правда та потяг до свободи. У нашій країні ще багато героїв, про яких треба пам'ятати та брати приклад нам і наступним поколінням!

Україно, живи!

*Анастасія Левицька
Комунальний заклад
загальної середньої освіти
лицей імені Лесі Українки
Жовтководської міської ради,
7-Б клас*

До 2014 року Україна мала мирне небо. Проте, росія захопила Крим і частину східних областей, що спричинило початок збройного конфлікту на сході країни. Саме тоді наш герой – **Олександр Паршук** – уперше пішов на

захист українських земель і, вступивши до зони бойових дій АТО, отримав три контузії. У той час росія приховувала своє вторгнення до України, розповідаючи, що українці нападають на своїх. З того часу минуло вже вісім довгих років: деякі бійці повернулися додому, а інші продовжують проходити службу в зоні АТО.

Наш герой повернувся до свого рідного міста Жовтих Вод і влаштувався на роботу. Він був вірним сином України та патріотом, який завжди боровся за незалежність і права людей. 2022 рік був радісним для Олександра: він став молодим батьком. Але все змінилося, коли сталася подія, яка змінила життя: 24 лютого 2022 року російська федерація розпочала наступ на Україну, «запустивши» найбільшу війну в Європі

за останнє десятиліття. Російська армія атакувала кількома напрямками, використовуючи важку техніку, авіацію та артилерію.

У той час молодшій доньці Олександра було чотири місяці. Від перших днів повномасштабного вторгнення Росії він вирішив, що піде на фронт. Олександр не обговорював свої наміри з родиною і разом із своїм другом добровільно записався до військового комісаріату. Він потрапив на Харківський напрямок, у село Заводи Ізюмського району, яке тоді було на нульовому кордоні. На той час Олександр був головним сержантом і командиром відділення в 25-му ДШБ. Тривали дні напруженої очікуваної дії. 17 квітня 2022 року російські війська, які безчинствували в Бучі Київської області, через натиск наших ЗСУ почали відступ. **Олександр Паршук**

перебував на харківському напрямку, коли російські війська проходили через цю територію.

Це був похмурий холодний день. Перші вибухи пролунали близько сьомої ранку. Ще один герой, **Ігор Олійник**, стояв на передній позиції поруч зі своїм другом, коли російська армія влучила в окоп, у якому вони знаходилися. Ігор закрив собою друга й обох їх поранило (Ігорю відірвало ногу). Від цього вибуху постраждали інші хлопці. Друг Ігоря Олійника пішов до Паршука Олександра по допомогу, а в цей же час троє хлопців, які стояли поруч, почали тікати під час вибуху, кинувши позицію, тим самим відкрили шлях ворогу. Ігор благав про допомогу, але ті, що тікали, не зупинилися, залишивши його на смерть. Пізніше до Ігоря прибіг ще один український військовий – **Павло Мосієнко**, який перетягнув відірвану ногу турнікетом, щоб зупинити кровотечу. Павло виліз з окопу і підійшов, щоб витягнути Ігоря, але за тридцять метрів від них з'явилися російські війська. Павло стояв спиною до них і не бачив загрози.

«Лягай!» – крикнув Ігор і почав відстрілюватись.

Павло не встиг упасти, поранений у ногу, втратив свідомість. Ігор продовжував тримати оборонну позицію з одного боку, думаючи, що Павло загинув. Він дивився на його бліде обличчя і помітив, як починають рожевіти щоки, і радів, коли Павло прийшов до тями.

«Відповзай!» – крикнув Ігор.

«Я тебе прикрию», – відповів Павло.

Павло наздогнав утікачів, але вони не взяли його із собою і побігли попереду. Він ледве встигав за ними, намагаючись не втрачати їх з поля зору, але врешті здався й вирішив продовжити подорож сам. Не хотів бути тягарем навіть у цивільному житті, бо це був його найбільший страх. Пробігши деяку відстань, повернув у невідомому напрямку, хоча порятунок був близько, десь за півтора кілометра.

За два дні Павло зателефонував рідним і повідомив, що йшов стежкою у невідомому напрямку, проте зв'язок обірвався. Вони сподівалися, що він живий. Тим часом Ігор продовжував оборонятися – над його головою лунали вибухи, дерева падали, як скошена трава.

Від дерева поблизу відірвалася велика гілка, яка впала на Ігоря, придавивши його до землі. У той же час **Олександр Паршук** побачив, що там сталося. Він знаходився на найвіддаленішій позиції від місця подій. Його призначення було: відвезти автомобіль із військовою амуніцією. Він міг врятуватися, але вирішив зробити все можливе, щоб допомогти своїм товаришам. Разом із хлопцями вони тягли носилки з пораненими до автомобіля.

Друг Олександра сказав:

– У тебе маленька донька, а тут пекло. Ми не зможемо вижити.

Останні слова Олександра до свого друга були такі: «Там мої хлопці, я їх не покину». Двері автомобіля зачинилися. Олександр знав, що йде на смерть. Він дивився через скло автомобіля в очі свого друга і прощався з ним. Поруч залишилися два побратими, які вирішили піти під обстріл разом з Ігорем.

Вони підкралися дуже близько до його окопу (на відстані двадцять п'ять метрів) і зіткнулися зі снайпером, який поранив Олександра. Він не зміг піднятися, але побратими його підхопили під руки і почали відступати. Їм довелося тягнути Олександра півтора кілометра: падали дерева, з артилерії летіли снаряди. Вони були майже біля автомобіля, але з боку річки почалася атака вогняними кулями. Двоє хлопців упали в льох, а Паршук не зміг врятуватися і загинув від уламків. Він залишився лежати на рідній землі, Нескорений, і як Людина, яка не залишила побратимів і свою Україну.

Сестра Світлана продовжувала їздити на пошуки свого брата Олександра, сподіваючись, що він живий. Вона вирушила в дорогу з волонтерами, але так і не змогла його знайти. Пізніше, через три місяці, знайшла тіло свого брата. Світлана вірить, що Олександр став янголом-охоронцем і завжди буде з нею, допомагаючи у важкі моменти.

Ігор усе ж таки вижив, і для нього почалося нове життя. Після того, як стихли вибухи, Ігор вирішив відрізати ножом ту частину ноги, яку не відірвало зовсім. Він вибрався з окопу і наступні дні мучився від спраги, просячи у Бога води. І Бог послав дощ, котрий допоміг заспокоїти його спрагу. Три дні він повзав, на нього нападали голодні собаки, від яких відстрілювався. Поки не почув гуркіт і зрозумів, що це росіяни. Підняв руку, щоб їх побачили, і здався в полон.

Росіяни питали, де ще розташовані військові позиції і якою технікою ЗСУ воюють. Він казав, що не знає. І після п'ятого разу, коли давав одну і ту саму відповідь, вони почали його катувати, відрізаючи відірвану ногу все вище і вище. Поки командир росіян не сказав «досить», твердячи, що він усе одно не залишиться живим і що його потрібно обміняти на російських військовослужбовців. Так, Ігор на двадцятий день після бою повернувся до України. Якби Павло не затягнув турнікет, він би загинув.

Ця війна стала найжорстокішою за всю історію нашої країни.

Міжнародна спільнота засуджувала агресію росії та надавала гуманітарну допомогу Україні. Зараз українські Збройні Сили продовжують боротьбу проти російської армії, а на їхньому боці – сильна воля та підтримка народу.

Захисники України знають, що їхня місія – це оборона своєї країни та її незалежності. Вони готові жертвувати власним життям, щоб зберегти рідну землю та свободу своїх співвітчизників.

Малюнок: Штипула Вероніка

Герої живуть серед нас

Альона Лиманська

Ганнівський ліцей

Верхньодніпровської міської ради,

9 клас

Читаючи твори художньої літератури, я не один раз зустрічала слово «подвиг». Наприклад, у творі В. Винниченка «Федько-халамидник» хлопчик Федір врятував від загибелі Толю. При цьому навіть не задумувався про наслідки для себе. Я думаю, що його вчинок можна вважати подвигом. Але що ж таке подвиг?

По-моєму, подвиг – це вчинок, який вимагає від людини величезної витривалості, мужності, моральної сили. Це може бути як військовий подвиг на полі бою, так і прояв сил в дуже складних життєвих обставинах. Подвиг – це те, що підтверджує, що людина може зробити неможливе, якщо вона вірить у себе та свої сили.

Мій прадідусь, Микола Іванович Озерний, під час Другої світової війни служив у військовій частині. Коли його частину перенаправляли на інший напрямок, їх засікли вороги та почали обстрілювати. Мій прадідусь був поранений у ногу. Але повів себе мужньо, зв'язався зі своїми товаришами та передав їм координати свого місцезнаходження. Так йому вдалося врятуватися від смерті.

Зараз моя країна переживає дуже складні часи. Підступний ворог росія хоче придушити нашу незалежність, знищити наші здобутки і знову перетворити нас на рабів. 24 лютого 2022 року вона розпочала повномасштабну війну проти України. Але наш народ не пав на коліна перед ворогом. Чернігівщина, Сумщина, Київщина, Харківщина, Буча, Гостомель, Кривий Ріг, Дніпро, Запоріжжя, Гуляй-Поле, Пологи, Одеса, Херсон, Кременчук... Український народ став на захист своєї Батьківщини.

Хочу розказати історію про хороброго героя, мого односельця **Віктора**, який загинув, захищаючи нашу країну. Він народився у простій сільській родині, від самого дитинства його виховували в любові до Батьківщини. Віктор виріс сильним і мужнім, здатним до відважних вчинків і завжди мріяв про те, щоб жити у вільній, незалежній, європейській Україні.

У свої 32 роки дядя Вітя з перших днів війни вступив до Збройних Сил України. Він дуже серйозно ставився до захисту Батьківщини і завжди вірив у перемогу. Після наступу на Харківщині Віктора було перенаправлено на найгарячішу точку бойових дій – Бахмут. Виконавши бойове завдання, повертаючись в підрозділ, він підірвався на міні.

Поранення було важке. Йому надали першу медичну допомогу, викликали швидку і направили до лікарні в м. Дніпро. Лікарі Дніпропетровської лікарні ім. Мечникова декілька днів боролися за його життя,

Але поранення було таким сильним, що наш герой не витримав. На жаль, його більше немає з нами.

Віктор став справжнім героєм нашої країни. Він віддав своє життя за нашу свободу... Його відвага назавжди залишиться прикладом для односельців, пам'ять про нього буде жити серед тих, кого він захищав.

Ми пишаємося хлопцями, які боронять незалежність України.

Віримо в нашу перемогу.

І чекаємо їх всіх додому.

Розповідь про подвиг та його ціну

Таїсія Лисенко

Комунальний заклад освіти

«Спеціалізована середня загальноосвітня школа № 9

з поглибленим вивченням англійської мови»

Дніпровської міської ради,

11-А клас

Я з гордістю хотіла б розповісти про героїв та їх подвиги у своїй родині, адже дійсно пишаюся цими особистостями й вважаю дуже важливим поширювати такі історії в нашому суспільстві, аби усвідомлювати й пам'ятати, якою ціною досягається мирне життя, принаймні дотепер.

Війна... Скільки жорстокості, болю та сліз в одному слові...

Сімдесят сім років минуло після закінчення Другої світової війни. А її слід, який вона залишила в історії нашої сім'ї, ми й досі пам'ятаємо. Це слід трагічний і кривавий.

З перших днів війни мій прапрадідусь, Сова Яків Андрійович, пішов на фронт захищати рідну землю від фашистських загарбників. Покидаючи свою домівку й прощаючись із родиною, він сказав, що повернеться через вісімнадцять років. Чому саме стільки? Ніхто досі не знає. Однак цьому так і не судилося статися.

Яків Андрійович був дуже порядною людиною. Моя бабуся з особливою ніжністю й любов'ю згадує про нього. Каже, що він був майстром на всі руки: займався ковальством, рибальством, працював у полі, відправлявся на полювання – і взагалі був незамінним для всього села. До того ж, він був зразковим сім'янином: дуже любив свою жінку й дітей.

На війні брав участь у багатьох боях, доводилося відступати і наступати, переносити всі труднощі воєнного життя. Однією з таких труднощів був страшенний голод, і моя прапрабабуся, як й інші небайдужі жінки, брала якісь харчі з дому й везла їх на санчатах до фронтової зони, не боячись морозної

зими й лютого снігу. Загинув дідусь у 1943 році в Одеській області в бою з гітлерівцями, за що посмертно отримав нагороду – орден Слави третього ступеня. Бабуся сама ростила дітей і чекала дідуса з війни до самої смерті.

На жаль, у нашому сучасному й нібито прогресивному світі досі тривають війни, які забирають життя тисяч ні в чому не винних людей.

Ще трішки більше року тому навіть у найстрашнішому сні я не могла уявити, що колись стану свідком повномасштабної, смертоносної російсько-української війни, яка насправді розпочалася в 2014 році, коли я ще не усвідомлювала всього лиха, поки не сталася подія, яка змусила переосмислити моє ставлення до цього явища.

Саме ця війна забрала життя мого троюрідного брата **Лисенка Олега Ігоровича**. Мені дуже прикро, що я не встигла познайомитись із ним краще, і зараз усе, що мені залишається, це розповісти про нього, беручи інформацію з Вікіпедії, розповідей родичів й інших джерел. Єдиний раз нашої зустрічі, який я запам'ятала, – це день, коли він приїхав до нашого рідного села Обухівка під час ротації. Я досі пам'ятаю його світлі й добрі очі, лагідну усмішку й голос такий рідний, ніби ми були знайомі все життя.

Олег народився 1989 року в селі Обухівка (колишнє Кіровське – сучасний Дніпровський район). Змалечку захоплювався футболом, грав у чемпіонаті ДЮФЛУ за молодіжну збірну клубу УФК «Дніпропетровськ». Йти на війну – було його власним рішенням. У часи служби він був молодшим сержантом Збройних сил України, командиром відділення четвертої роти другого батальйону, дев'яносто третя окрема механізована бригада.

1 грудня 2016 року в пообідню пору Олега було вбито на ВОП поблизу міста Голубівка Луганської області зрадником – колишнім бійцем того ж підрозділу молодшим сержантом О. Поповим, який після вчинення злочину намагався викрасти БМП і зброю та виїхати на окуповану територію. За однією з версій, це була спланована диверсія, Попов вбив командира, щоб позбутися свідка. БМП відбили, перебіжник утік, пішки перетнувши лінію розмежування в районі окупованої Голубівки. Ось так неочікувано «свій» напав на «свого».

Звістка про смерть Олега перевернула життя багатьох людей, які його знали. Так, його дружина залишилася без коханого чоловіка, їх маленька донечка – без люблячого батька, а Україна – без вірного воїна, який був готовий на все задля її захисту.

Олега поховали 5 грудня 2016 року в рідній Обухівці. Указом Президента України від 26 лютого 2018 року «За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлений у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» – нагороджений орденом «За мужність третього ступеня» (посмертно).

Його портрет можна побачити у нашому місті в Сквері Героїв, через який я проходила кожного дня від дому до школи, із смутком згадуючи ті добрі очі, які назавжди залишили частинку свого тепла й любові у моєму серці.

Отже, «подвиг» – це не просто пафосне слово, яке останнім часом має тенденцію вживатися щодо не властивих йому вчинків. Подвиг – це перш за все рішення відважної людини, яка в якийсь момент обирає життя або

благополуччя інших більшою цінністю ніж своє особисте. Подвиг – це чиясь історія життя, а часто й жертвовної смерті.

Нехай герої та їх подвиги ніколи не будуть забуті!

Мій тато – Герой

Артем Малофєєв

Лицей № 19

Кам'янської міської ради,

7-А клас

Мій тато – справжній Герой. Він став на захист своєї рідної землі, священного місця, де він народився, де живуть його діти – я та моя молодша сестричка Аліса, його кохана – моя мама. Тато пішов воювати за правду.

Для мене, моєї родини війна почалася ранньою весною, коли мій тато, Малофєєв Олександр Вікторович, у березні 2014 року звернувся до військкомату з проханням дати направлення до 25 окремої повітрянодесантної бригади. Я не хотів відпускати тата. Пам'ятаю, багато плакав і просив залишитися дома. Тато обійняв мене з Алісою і сказав, що повинен іти захищати нашу землю від кацапів, бо, хоч вони і далеко, якщо їх не зупинити, незабаром прийдуть до нашого дому.

Тато розповідав, що після коротких навчань у бригаді, їх відправили на кордон Донецької та Луганської областей, які межують з росією. Українські

військові їхали потягом, а місцеві жителі, начебто українці, перешкоджали захисникам: складали колоди на залізничні колії, збиралися натовпом, викрикуючи військовим, що їм тут не раді і вони хочуть жити в росії. Я не розумів тоді, чому люди, які живуть в Україні, кажуть, що вони українці і самі ж гукають мародерів, убивць, загарбників до себе в дім. Здають позиції українських захисників, наводять на об'єкти інфраструктури, допомагають знищити Україну. Знайомі тата казали: «Навіщо це тобі... Нехай забирають цей Донбас... У тебе ж діти... А якщо з тобою щось станеться...». А тато відповідав, що заради дітей туди йде, їхнього майбутнього.

19 червня 2014 року біля села Червоний Лиман Ямпольського району Донецької області мій тато у бою з російськими загарбниками отримав перше поранення, а мій хрещений батько, **Мосьпан Віталій**, на жаль, загинув. Тато розповідав, що то був страшний важкий бій. Біль і розпач від втрати найкращого друга дитинства не зупинив його ні на мить.

20 січня 2015 року в районі Авдіївки, біля шахти «Бутівка» Донецької області, тата було поранено вдруге. Після тривалої реабілітації він намагався повернутися в мирне життя: тренувати дітей карате. Але жага помсти: побратими на війні, окупанти на рідній землі, пам'ять про загиблих друзів – не залишили вибору. Ось і вже на першій лінії оборони – місто Щастя Луганської області. Постійно повторював: «Усе буде добре! Перемога за нами!»

Час минав. Татусь разом із побратимами боронив українські міста. Протягом чотирьох місяців постійно був «на нулі», бо вже мав бойовий досвід, був командиром відділення, мав звання «сержант». Ніколи не скаржився на те, що не було води чи їжі, чи що було важко, чи холодно, чи страшно. Є наказ, який потрібно виконати. Мріяв і вірив у нашу перемогу. Не дозволяв нам плакати чи сумувати, казав, що обов'язково зустрінемося і будемо завжди разом. І я вірив татовим словам.

Ось і червень, 2022 рік. Надворі літо. Летять будні. А я все чекаю на тата. Думками завжди з ним, де б не був, що б не робив. Загинув тато у неділю 26 червня 2022 року біля села Мазанівка Донецької області, намагаючись врятувати пораненого побратима. Я іноді думаю: звідки в нього стільки сміливості, віри у свої сили. Я з мамою та сестрою, перебуваючи в безпечному місці, не відчував тої впевненості і спокою, яку відчував мій татусь за всіх нас. Він дуже хоробрий і вірний своєму слову воїн.

Мій тато – Герой. Завдяки його сміливості, силі духу, вмінню об'єднати людей, таких відважних та самовідданих як він, і було здобуто чимало перемог на полі бою. Своїм прикладом він довів, що не варто опускати руки, в жодному разі не здаватись, прагнути і діяти, щоб здобути перемогу України.

За покликом серця

*Поліна Матюшенко
Вільногірський ліцей № 3
Вільногірської міської ради,
11 клас*

Подвиг... Скажіть, хто не мріє про нього у дитинстві?

Маленькі мрійники сплять і бачать, як прославитися на весь світ. Яке значення вони вкладають у це слово?

Добрі справи й подвиг – це тотожні поняття чи ні?

Хороші справи – вияв турботи про людей, прагнення принести їм радість, простягти руку допомоги. Людина керується благими намірами.

Подвиг, по-моєму, – усвідомлений та виважений учинок, на який наважуються люди заради порятунку інших. Вони здатні на самопожертву. Це люди – альтруїсти.

Треба любити людей, чути їх, цінувати. Необхідно, щоб у серцях жила любов.

Це люди, які мислять масштабно. Не про славу, не про нагороди вони думають, а про можливість урятувати найцінніше, що є в людини, – життя.

Під час Другої світової війни українські воїни думали, як виконати бойове завдання без людських втрат, як передати вчасно потрібну інформацію. Ціною власного життя відволікти, затримати ворога, прикрити своїх, аби наші дісталися пункту призначення.

– Чи думали вони тоді про подвиг?

– Ні.

Вони були вірними Батьківщині, народу. Думали про мету – Перемогу над ворогом.

Наш земляк і водночас письменник Валентин Чемерис в оповіданні «Три секунди на вибір» правильно писав, що на рішучий крок, який потім назвуть подвигом, йдуть добровільно, не вагаючись. Люди йдуть на це в інтересах інших.

Не обов'язково бути сильним фізично, необхідно бути сильним духом.

Так, у романі Олеся Гончара «Людина і зброя» Духнович, який не відзначався фізичними даними, знищив зброю, аби вона не дісталася ворогам, які нею можуть скористатися. Він розумів, що життя батальйону в небезпеці. Герой твору підірвав боеприпаси, коли фашисти до нього підійшли ближче. Вибух – і Духнович відійшов у вічність.

За часів Другої світової війни наші підривали себе разом із ворогом, аби визволити заручників – дітей і жінок.

Вони не думали про смерть чи подвиг, а сміливо йшли знищувати ворогів, аби їхньої ноги не було на українській землі.

Друга світова війна...

Скільки життів вона забрала?

Тисячі... Мільйони...

1939-1945 роки назавжди закарбувалися в пам'яті народу. Здавалося, що уроки історії повинні пам'ятати всі держави.

На жаль, росія не винесла жодного уроку з історії людства. У 2014 році – анексія Криму, терористична операція на Донбасі, а з 24 лютого 2022 року – повномасштабне вторгнення в Україну.

Діти Другої світової війни не думали, що наново доведеться пережити фашистську чуму.

«Так не підкоряться, як українці, уміють лише люди високої марки, – говорив Крауз у повісті Олександра Довженка «Україна в огні» та додавав: – Їхня життєздатність і зневага до смерті безмежні».

«О українська земле, як укривавилась ти! Ріки кров'ю поналивано, озера слізьми та жалем», – писав кінорежисер, воєнний кореспондент у минулому Олександр Довженко.

Як під час Другої світової війни, так і з 2014 року українські воїни на кожному кроці виявляють людяність, толерантність, дотримуються Божої заповіді – «допоможи ближньому».

Наприклад, поранений учасник АТО виносить з поля бою побратима, який не подає ознак життя, знаходиться без свідомості. У нього в душі жевріє надія: «Може, живий», – сподівається на диво, що доля подарує шанс на життя.

Як і під час Другої світової війни, так і зараз лікарі оперують у польових медичних пунктах; струнки, мов берізки, медичні сестри виносять на собі поранених. Один військовослужбовець згадував, що тричі був поранений, і його, який важить сто кілограмів, з поля бою винесла медсестра вагою п'ятдесят кілограмів.

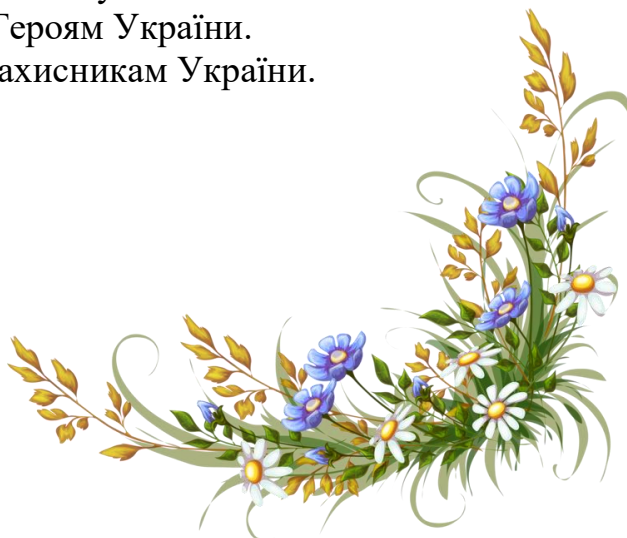
Лікарі добровольцями йдуть на фронт, у 2014 році захищали Донецький аеропорт.

Слід згадати подвиг земляка **Ярослава Журавля**, що загинув на Донеччині. Він хотів забрати тіло загиблого побратима і потрапив під обстріл. Отже, на подвиг здатні хороші люди, які бажають іншим добра.

Так, у 2014 році наш земляк **Віталій Іванович Романовський** став членом організації «Чорний тюльпан», яка займалася пошуком загиблих та зниклих безвісти бійців у районі Іловайського котла. У 2022 році добровольцем пішов на фронт. Був стрільцем-розвідником. На жаль, у березні 2023 року Віталій Романовський загинув.

Світла пам'ять Героям України.

Низький уклін захисникам України.

А над могилою курличуть журавлі...

*Дмитро Медигулов
Андріївський ліцей
Карпівської сільської ради,
11 клас*

*Горить свіча і пам'яті сльоза,
Додолу з неї краплями стікає,
Земля ридає, плачуть небеса,
Героїв Україна пам'ятає.*

Богдан Пісний

Ми живемо у стані війни, не знаємо, що нас чекає завтра...

Зараз моє серце сповнює два почуття: почуття жалю і вдячності. Вдячності тим, хто воює за волю. Ці люди гідні називатися Героями! Сміливі, безстрашні, рішучі... Вони не бояться ворога (а можливо, навпаки: страх сковує душу й тіло), але йдуть до мети. Хто ці люди? Герої? Вони про це не думають. Але кожен може сказати, що це ГЕРОЇ! Сила волі, мужність, стійкість, бажання відстояти кожен сантиметр землі – це такі риси характеру притаманні тим, хто зі зброєю в руках на різних бойових позиціях. Герої! Герої!!

Я – випускник Андріївського ліцею 2023 року. Ще зовсім молода людина. Зі своїми однолітками проводжу небагато часу (онлайн-уроки, підготовка до здачі НМТ, допомога рідним по господарству – живемо в селі). Та наші зустрічі не дуже радісні... Під час розмови, час від часу, згадуємо ті страшні часи, які настали для нашої України-неньки.

Тепер хоч можемо побачитись та пограти у м'яча в безпечних місцях... А рік тому – жах охопив все навкруги: рев літаків, бронетранспортерів; рвуться міни, обстріли... І коли ми все це побачили і почули – спали на думку слова, вимовлені моїм 98-річним прадідусем Масляним Володимиром Харитоновичем (він воював у Другу світову війну і на даний час проживає в селі): «Діточки, усе буде добре! Головне – щоб не було війни!»

А війна прийшла до наших селищ, міст, увірвалася чорним вихором, змітаючи все навкруги, знищуючи поля, сади, будинки, людей, маленьких діточок... Це страх, біль, зневіра...

Наше село частково постраждало (дякуємо ЗСУ 17-ої танкової бригади Криворіжжя, що захистили нас) – від підриву мосту через річку Інгулець. А десь за 8-10 кілометрів – там були орки, які знищували все, що потрапляло їм на очі.

Навчаємося онлайн. Та ми раді, що маємо змогу здобувати знання. Хоча частенько відсутнє світло, немає Інтернету, виють сирени, над нашим селом проносяться бойові літаки (слава Богу – наші!), деренчать ворожі дрони, свистять ракети, та ми – навчаємося, завдяки нашим мужнім захисникам.

На уроках української літератури постійно згадуємо тих, хто воює на фронтах нашої держави. Багато односельців на передовій. Двоє, Сергій Волошенюк, Олександр Резнік, – загинули (невимовний жаль, біль!), дехто – безвісти зник; інші – на позиціях.

Хочу розповісти про один урок – урок літератури рідного краю – урок-реквієм, урок пам'ять, урок-спомин. Говоримо про героїв Другої світової війни (у лютому – березні 1944 р. село було визволене від фашистів), читаємо вірші поетів Дніпропетровщини. І ось лунають слова із пісні Надії Шестак: «Сину, сину! Ангеле ти мій... Я тобі щасливу зичу долю!» А спогади переносять нас до грудня 2022 року...

Сумна звістка прилетіла в село. Цю звістку принесли із військкомату мамі Аллі Володимирівні Волошенюк, що «поблизу м. Бахмут 14 грудня 2022 року

під час атаки російського агресора загинув стрілець – помічник гранатометника 1-го механізованого відділення механізованого взводу 5-ї механізованої роти військової частини А0414 солдат **Сергій Волошенюк**, отримавши поранення, несумісні з життям». Загинув синочок, кровиночка... Над селищем пронісся тривожний крик.

22 грудня, четвер, року 2022. Притихле, зажурене село зустрічало свого односельця Сергія. Усі люди вийшли і чекали. Стали на коліна, схиливши голови, вздовж дороги й до самісінької хати. Кожний тримав у руках свічку. Чужої біди не буває... Але все-таки мали надію, що це помилка. Та, на жаль, це була правда. І от з'явився кортеж. У одній із машин з написом «На щиті» везли нашого земляка. Додому. До хати. Як і обіцяв матусі: «Мамо, я обов'язково повернуся...»

*З очей мільйонів – сльози потекли.
Серця мільйонів – болем умивались...
Нам пам'ятати слід обличчя тих бійців,
Що билися за нас і не здавались...*

А вдома його чекала найрідніша людина. «Мамо, я живий, лиш закриті очі... І серце не б'ється, не вирує кров... Ти тільки не плач, знай – усі дні і ночі – я буду поруч – в грудях, де живе любов! Ти пробач мене, мамо, за гіркі сльози. За той біль і той жаль, що я наробив. Я хотів лише миру, добра і свободи... А мене за це ворог безжалісно вбив. Не жалій, моя нене, що я не вернувся живим, не кляни ворогів! Нехай судить їх Бог! Я для тебе сьогодні з небес посміхнуся. Ти, лишень, свої очі здьми до зірок!»

Ось ці спогади миттю пронеслися перед очима (адже усі ми були присутні на траурній церемонії).

На уроці про Сергія нам багато розповідала вчителька української мови та літератури. Потім кожен згадав усе, що знав. І постало запитання: «А чи був Сергій героєм?» Одностайно: «Так!» – прозвучало з уст моїх однокласників.

То ж який він був, наш Сергій?! Безмежно світлою, доброю, щирою, життєрадісною та позитивною ЛЮДИНОЮ. Юнак з великим люблячим серцем, з відкритою душею для всіх, хто його оточував. Старі люди про нього говорили: «Посланець Божий, що оберігав усе живе навколо: собак, котів, птахів...»

Згадувала класний керівник: «Народився 29 грудня 1989 р. в с. Андріївка. У школі був організатором туристичних походів, «вилазок» до річки, на природу, учасник спортивних змагань із футболу. Якщо він за старшого, можна не сумніватися – все буде в повному порядку. Його всі слухали, з ним всі погоджувалися, ніколи не пропонував дурниць. Поряд з ним – завжди гурт однодумців. Любив, мріяв, з оптимізмом дивився в майбутнє. По закінченні місцевої школи працював на промислових підприємствах Кривого Рогу».

Звичайний сільський юнак, який дарував Добро, Позитив, любив життя. Тому я вірю, що він продовжує жити в серцях тих, кого він торкнувся своєю любов'ю. Шанобливе ставлення до старших, любов до людей, тварин, природи – все це від Матусі. Тато і дідусь Михайло (нині покійні) навчили відповідальності перед рідними краєм та людьми. А дідусь, шанований ветеринар, навчив лікувати тварин.

Мама пригадує історії з дитинства. Приніс пораненого голуба додому. Усю зиму доглядали, прикладали різні мазі до пораненої ніжки. Виходили... Весною, зі сльозами на очах, уся родина проводжала пташу на волю.

Сергій – справжній рибалка. І окунів, і карасиків він витягував просто за животики (але тільки на вудку, не хотів шкодити природі!). А як віртуозно ловив щучку! Це було мистецтво. Він, напевне, ще й ложку в руках як слід не тримав, а рибу вже ловив. Часто рибалив вночі.

Одного разу пішов на річку по рибу, а приніс... маленького собачку, якого визволив з корчів. Собачка до цього часу охороняє подвір'я (а ще вдома 4 собаки і декілька котів). Уже дорослим лікував бездомних собачок, котів, навіть оплачував операції. Вирощував вдома кавуни (десь за 10-кілограмів кожен) і... роздавав, звичайно ж, безкоштовно, друзям та сусідам. Перед початком війни купив затишний будинок. Хотів посадити розкішний сад, багато квітів. А найзаповітнішою мрією було: побудувати басейн, розвести різні види риб. Багато планів не здійснив, мрії не втілив...

Коли розпочалась війна, допомагав ЗСУ на території громади. А при першій нагоді, без вагань, став на захист рідної землі. Одразу ж потрапив на передні позиції у місті Херсоні. У зоні бойових дій Сергій демонструє високу військову майстерність, захищаючи своїх побратимів.

Після успішного виконання важливого завдання, командир нагородив годинником, як символ визнання його військових здібностей та відданості на службі. А як Сергій турбувався про своїх побратимів! Застерігав від небезпеки,

говорив: «Бережіть себе! Вас чекають рідні вдома»; часто ходив в нічні дозори (звук під час рибалки). Був уважним та обережним, завжди при ньому були речі, які надавали йому додаткові сили та захист: мамина іконка Святого Миколая та оберіг – сердечко, що подарували учні. Обіцяв матері: «Обов'язково повернуся, мамо! Мені не страшно померти (бо це війна), страшно не зробити в житті те, що міг би зробити».

Він був справжнім героєм, який боровся за свободу українського народу від клятих російських загарбників. Херсонщина, рідний Кривий Ріг, Бахмут. Воював за позивним «Бек», «Братан» (так його називали і вдома, і на фронті). Коли розмовляв із братом Сашком, то ділився думкою: «Що би не сталося – у полон не здамся». Але так хотілось жити, бо вдома чекали рідні, друзі, маленький племінник Богданчик. Адже друзі не могли й дня прожити без його допомоги та порад. Мама жартома говорила, що син для друзів, як «швидка допомога».

Часто на уроках учні писали твори, ділилися своїми планами, мріями. Сергій писав: «Мрію стати хорошим спеціалістом. Допомогати всім, хто цього потребує; робити добро, подорожувати. Я маю велику родину. І все зроблю, щоб мої рідні були щасливі. Ми повинні піклуватися про кожного, адже ніхто не може передбачити, що може статись...»

Ніхто і ніколи. Пішов захищати рідну Україну. Обіцяв повернутися. Не судилось. Віддав найдорожче – життя. Того страшного дня стогін стояв звідусіль. А над могилою пролітали журавлі, віддаючи шану Герою... З вірша Василя Ковтуна:

*А на могилах плачуть квіти,
Та з ними зрання до зорі
Шлють до синів свої привіти
Осиротілі матері...*

Урок завершився... А ми були під враженням почутого. Сергій загинув, щоб ми жили. Пам'ятаємо про це. Вічна пам'ять тобі, наш земляче!

Наші земляки – це справжні (не книжкові) патріоти, приклад мужності та відданості Україні – неньці. Ми завжди будемо шанувати, пам'ятати, дякувати тим, хто боровся за свободу нашої держави.

А воїни? (велібр)

*Варвара Мелешкіна
Криворізька гімназія № 114
Криворізької міської ради,
5-А клас*

Зима прийшла, і падає сніг.
А воїни?
Вони мерзнуть в окопах.
Люди очікують свята і прикрашають свої домівки.
А воїни?
Вони захищають нас, поки ми спимо вдома.
Ми святкуємо прихід Святого Миколая і Новий рік.
А воїни?
Вони віддають свої життя, щоб ми могли святкувати...

Ангел-охоронець

Присвячується Скляру Миколі який загинув у березні 2022 року
на Авдіївському напрямку

*Уляна Мельничук
Шульгівський ліцей
Петриківської селищної ради,
7 клас*

У мальовничому куточку
Жили собі сини і дочки
В обіймах неньки-України,
Жили б щасливо і донині,
Коли б той ворожий супостат,
Що називав себе він «брат»,
Не зазіхнув на нашу долю,
На рідний край, калину в полі.
І вдосвіта, ще спозранку,
Пішли у бій ворожі танки.
І над дрімавшими хатами,

Коли ми спали. Ще не знали.
Летіли бомби! Це війна!
А в дім повістка вже прийшла.
На другий день їх всіх забрали,
І в руки автомати дали.
Хоч він не льотчик, не танкіст,
А був звичайний тракторист.
І звать його було Микола.
Він озирнувся ще раз довкола...
– Ти чуєш, мамо, ти не плач...
Якщо не я, то хто? Пробач!
І потягнулись довгі дні...
А думи матері в огні.
Вона не їсть, не спить... А серце
Лише чекає – озоветься, чи ні...
Синочок! А він боронить...
Ту вражу силу він хоронить
У нашу землю, в ті поля,
Де колосилася пшениця,
Де хліборобів верениця.
Хоч сам він був душа-людина,
На перший погляд – ще дитина,
Але в бою на смерть стояв,
Бо рідний край охороняв!
Та вражий снайпер теж не спав...
І, раптом, наш Микола впав.
Погасли зорі. Час спинився.
Невже йому це все не сниться?!
Що він летить, як птах крилатий
І бачить маму, бачить тата,
І рідний дім, і всю родину,
І нашу рідну Україну
В цвіту і в мирі. Час настав.
Для мене ангелом ти став,
Який одвіку і донині
Боронить рідну Україну!

Пам'ятаємо про подвиг Присвячується брату Максиму Михненку...

*Поліна Михненко
Філія «Водянська гімназія»
Новов'язівського ліцею
Юр'ївської селищної ради,
7 клас*

Так жив один напрочуд добрий хлопець,
Він світлим був, його любили всі, кого він знав.
Спіткало нас велике горе – він загинув –
За наше майбуття – своє життя віддав.

Покинув все: дружину, маму і сестричку,
Й село для нього рідне, й тихий дім,
Пішов боротись за Україну,
Бо тут родився, виріс й чесно жив.

Пішов, щоб повернутися героєм з неба,
Незламним Птахом білим з чистими крильми...
Максime, ми завжди пам'ятаємо про Тебе!
За подвиг Твій ми дякуємо Тобі!

Люди, якими я пишаюсь

Ніка Хороха

КЗ «Лицей № 37 ім. М. Самойловича»

Кам'янської міської ради,

11 клас

За роки навчання у лицей ми писали багато творів про подвиг, героїчні вчинки українських людей у різні періоди життя України.

Звичайно, подвиги бувають різні. Ще чотирнадцять місяців тому я, напевно, писала б про подвиги українців у роки колишніх воєн, про Майдан, про «Небесну сотню», про героїв АТО, про інші приклади героїзму в мирний час.

Можна довго говорити про те, хто здатен на подвиг, хто ні. Впевнена, що люди, які мають мужність, велику силу волі, готові ризикувати собою заради інших, здатні на героїчні вчинки. Вони не чекають ніяких нагород! Вони – герої! І вони – поруч із нами!

Живу я в м. Кам'янському, що на Дніпропетровщині. Навчаюся в Лицеї № 37 ім. Максима Самойловича.

Максим навчався в нашій, ще тоді СШ № 37. І сьогодні він з нами, щоранку зустрічає нас, дивлячись із меморіальної дошки, яка встановлена на фасаді його рідної школи. На всіх урочистостях ми згадуємо, вшановуємо пам'ять героїчно загиблого восени 2016 р. під Маріуполем Максима Самойловича.

А в Музеї його імені (в класній кімнаті, де навчався Максим) зібрано безліч фото та матеріалів його побратимів.

Максим Самойлович нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно), орденом «За вірність присязі». Йому було всього 36 років! Ще б жити та жити!

Сьогодні хочу розповісти ще про одного мого земляка, героя України, яким пишається мій лицей, **Юліана Ступака**. Красень, завжди позитивний, усміхнений. Його життя було ще тільки попереду. Усміхатися життю, сонцю, людям, кохати, народжувати – просто жити!!! Але ж ні! Кляті орки, клята війна!

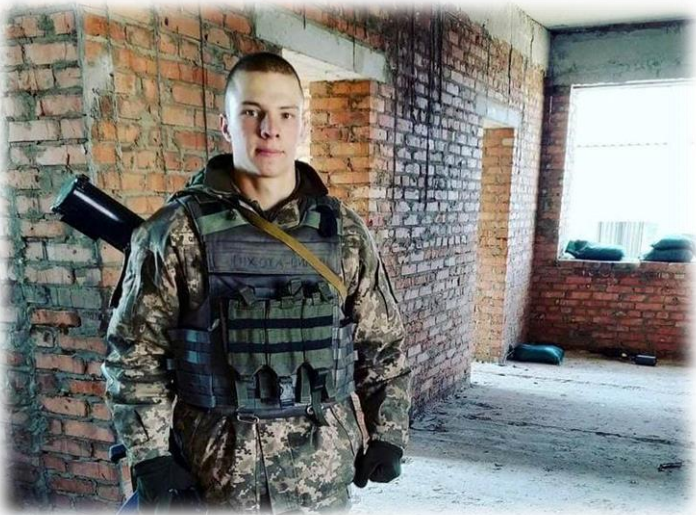
У серпні 2022 р. йому виповнилося б 22 роки. Чуєте? Всього 22 роки! А його вже немає, і вже ніколи не буде! Де ж логіка у цьому? Де Божа справедливість? Він часто приходив до школи, де навчався, із вдячністю і шанобою відвідував своїх вчителів, пишався, що він військовий.

У 2021 році закінчив Львівську академію Сухопутних військ імені Петра Сагайдачного.

А 8 березня 2022 року його вбили орки. Ціною власного життя зупинив наступ ворога та зберіг життя своїх підлеглих побратимів.

Щодня наша Україна втрачає своїх героїв, які боронять нас всіх від рашистів.

І серед них наш **Юліан Юрійович Ступак**, лейтенант ЗСУ, герой України. Це звання з удостоєнням ордена «Золота Зірка» він отримав (посмертно) за особливу мужність і героїзм, виявлені у захисті суверенітету України, вірність військовій присязі.

Військову службу проходив у складі 93-тї окремої механізованої бригади «Холодний Яр».

Що ж примусило його здійснити цей подвиг? Адже ніхто не може примусити людину зробити так чи інакше. Бо не всі здатні на героїчні вчинки в момент небезпеки. Це коли за долі секунди треба прийняти єдине правильне рішення, коли обов'язок та любов до Батьківщини перемагає страх, думки про можливу смерть.

Так, не всі здатні на це! Але тільки не Юліан, наш Юлік! Наш «Цезар»!

Запитую сама в себе: «Про що думав 21-річний юнак, коли прикривав собою своїх бійців?» Впевнена, що не про себе, а про своїх побратимів з 93-ї бригади «Холодний Яр».

Нещодавно я була на цвинтарі, там ціле місто могил Героїв, які спочивають під прапорами! Вони всі здійснили подвиги, жертвуючи своїми життями! Нам болять ці могили, нам болять сльози їх матерів, дітей, нам болять їхні рани.

Їх подвиги будуть жити вічно, бо вони живуть у наших серцях.

Слава Україні!

Слава подвигу Українського Воїна!

Блакить небес в його очах...

Софія Огнєва

КЗ «Ліцей № 24»

Кам'янської міської ради,

9-Б клас

1995 рік

Літо. Розквітає липа, пахне так, ніби поряд хтось робить солодку вату, припікає сонечко, на даху старого сараю гріється здоровезний рижий кіт. Зелене травичка, розквітають квіти.

На подвір'ї безтурботно граються діти. Два хлопчини зробили з палок та консервних банок автомати, бавляться в «войнушку», а зі старих дощочок та цеглин загородки «обороняються», а ще є танк, зроблений із старих ящиків з-під овочів та непотрібного батькові колеса автомобіля.

– Тра-та-та-та-та! Кладіть зброю, ви оточені! – кричить русявий хлопець з небесно-блакитними очима. Він вже розробив стратегію, як знешкодити «ворога», голубів, які прилетіли у подвір'я. А інший

хлопчина, прикриває свого «напарника».

– Антоне, Антоне! – з вікна кличе мати.

– Що, мамо?

– Йди їсти.

– Зачекай, я дуже зайнятий, у мене тут війна!

Якби він тільки знав, яка в нього буде війна..... і вже не з голубами...

Йшли роки, цей русявий хлопчина з небесно-блакитними очима, закінчив школу №5 м. Кам'янського і пішов вчитися далі в Індустріальний технікум у рідному місті. З роками з русявого хлопчини він перетворився на справжнього, мужнього чоловіка, але все одно, з тими небесно-блакитними очима.

2012 рік

Великим щастям стало знайомство в соціальних мережах із найчарівнішою дівчиною у світі. Покохав її просто через екран комп'ютера, а коли побачив – ВСЕ! Зрозумів, що знайшов кохання на все життя.

Йому дуже пощастило, бо одружився з коханою дівчиною – Лізою, у них народився синочок Микита.

2015 рік

Нова звістка: «У вас буде двійня!» – повідомив лікар Лізі на обстеженні УЗД.

Коли дізнався, то сльози щастя не давали сказати ні слова, обіймав дружину і думав: «Я буду батьком ще двох дітей!»

2016 рік

«Я Вас вітаю, у вас дві чарівні дівчинки!» – ошчасливила акушерка.

Сльози радості підступали до очей, та чого підступали? Він навіть плакав, бо це таке щастя, що не передати словами, син вже є, хотів доньку, а доля подарувала дві.

Діти підрастають, треба діяти. Заробляти гроші, щоб надати їм належного догляду. Вступив до Херсонської державної морської академії. Вже працював на річкових суднах рідного Дніпра-Славути.

2022 рік

Нарешті закінчив навчання і вже гордий говорив друзям і рідним: «Виходжу на судні. Тепер я справжній моряк! Кайфую від води і походів на судні, знайшов себе!»

24 лютого 2022 року

Ранок зустрів війною. Що робити, не зрозуміло. Де ховати жінку, дітей?.. Це жах.

Війна – це, напевне, є найгірше лихо на Землі. Страх, біль, переживання, кров... і найстрашніше – смерть. Вона забирає життя невинних людей, на яких дома чекає родина.

17 вересня 2022 року

Цей русявий чоловік з небесно-блакитними очима пішов захищати нашу Державу. 79-та окрема десантно-штурмова бригада (Україна) замінила рідний дім. Побратими завжди поруч. Разом – до Перемоги!

Під час служби постійно вдосконалював свої знання та навички, подавав приклад у виконанні військового обов'язку.

3 листопада 2022

На Донеччині, захищаючи Батьківщину, під час виконання бойового завдання, поблизу селища Новомихайлівка, від отриманих поранень зі зброєю в руках загинув той самий русявий хлопчина з небесно-блакитними очима.

Мужній, рішучий, веселий та завжди усміхнений.

Справжній друг та побратим.

Герої поруч

*Анастасія Окара
Межівський аграрний ліцей-інтернат
Межівської селищної ради,
6 клас*

- Боже, там новоприбулий!*
- Хто такий?*
- Українець, воїн ЗСУ. Що з ним робити?*
- До раю... Їх всіх до раю... І не питай його нічого...
Він із самим сатаною боровся.*

Оксана Слюсарчук

Моя рідна Україна-ненька... Сьогодні це країна сліз і смутку, неймовірної краси і сміливості. Зараз моє дитяче серце сповнює два почуття: жалю та подяки. Подяки тим, хто боронить рідну землю. Я їх називаю Героями. Хто ж вони? Це люди, які землю українську люблять більше за власне життя. Але історія, на жаль, пам'ятає тільки найвідоміші імена. А скільки їх безіменних, маловідомих, завчасно полеглих... А вони теж були Героями... Бо війна – це завжди для сміливих та відважних.

І сьогодні я хочу розповісти про подвиг **Олега Сергійовича КУЛИНЕНКА**, який рятував інше життя та загинув сам.

...Зимового, сніжного дня 15 лютого 1996 року з'явилася на світ гарна, чесна людина – це Олег. Лікарі говорили, що на великі церковні свята (Стрітення) народжуються майже святі люди.

Олег зростав розумним, добрим хлопцем. Він рано почав ходити й говорити. Коли йому виповнилося шість років, хлопчик пішов до першого класу Зорянської школи.

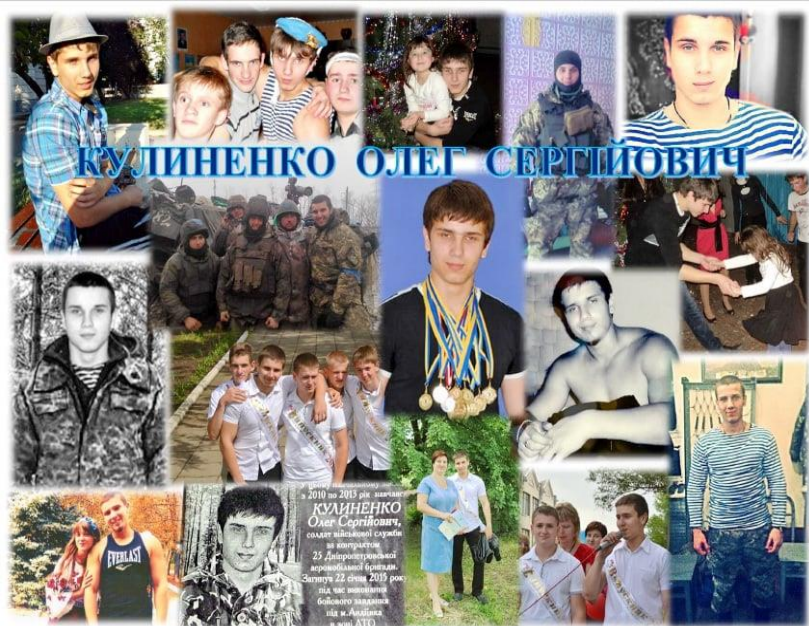
Згодом батьки переїхали жити до Межової. Уже з другого класу Олег навчається в Межівському аграрному ліцей-інтернаті. У цьому закладі освіти працювала спортивна секція з пауерліфтингу, яку почав відвідувати хлопець з 2010 року. Олег не просто захопився цим видом спорту, це стало його улюбленою справою. Жодного тренування не пропустив. Тому багато разів виборював призові місця як у районних, так і обласних змаганнях.

Цілеспрямований, він бере вершину за вершиною. У 2013 році Олег на змаганнях у Луцьку виборює титул чемпіона України з пауерліфтингу. У вересні 2014 року став срібним призером України та захистив нормативи кандидата у майстри спорту.

Він так хотів стати майстром спорту, але не судилося.

Після школи продовжив навчання у Межівському професійно-технічному училищі.

Ще з дев'ятого класу мріяв бути військовим. У травні 2014 року Олег отримав повістку до військомату. Радість була безмежною. Був гордий з цього.

Чувся справжнім героєм своєї землі. Уже тоді Донбас потерпав від ворожих обстрілів, там ішла війна... Вісімнадцятилітніх поки що не брали служити.

Олег дуже сумував з цього приводу, але все-таки йшов до своєї заповітної мрії. Боротися вирішив не лише в спортзалі, а й на війні – за правду, за віру, за УКРАЇНУ.

Майже без вагань він пішов добровольцем у 25-ту окрему повітряно-десантну бригаду.

...Січень 2015 року. Тяжкі бої за Авдіївку. Місто перетворилось на руїну. Багато будинків розвалені, дорога вибита вщент. Шматки асфальту лежали впереміш із склом, битою цеглою та гіллям дерев.

22.01.2015 у боях за Донеччину загинув найулюбленіший син, дитина, друг. Ось так війна калічить людей, їх тіла, мрії, долі. А йому ж всього лише вісімнадцять, здавалось би живи і насолоджуйся життям, але...

Загинув майже святий. Чому ж святий? Кажуть, у кожного, хто віддає життя за інших, смерть свята. Його зірка згасла в бою.

В останні хвилини свого життя думав він не про себе, а про те, як врятувати побратима, якому відірвало руку і який кричав:

«Дострельте мене! Тікайте! Дострельте!»...

Олег разом із Максимом Чередником із Кіровоградщини тягнули на собі Миколу Закарлюку з Полтавщини.

Так переплелися їх долі...

Якби не війна зустрілися б товариші в мирний час?

Як склалося б їх життя?

Питань багато, але на них вже ніхто не відповідь...

Не кожен може віддати своє життя, захищаючи чиєсь, не кожен може побороти страх смерті.

Не страшно втратити життя...

Страшно за життя

Втратити того,

Хто був твоїм життям...

Тоді Олег не вимагав ніякої нагороди, не чекав її, не думав про неї. Хто може тут нагороджувати? Якою нагородою? Ніхто в цьому світі не згадає його імені. Ніхто не запише в книгу історії. Але...

Указ Президента України № 311/2015 «Про відзначення державними нагородами України. За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі постановляю: Нагородити орденом «За мужність» III ступеня солдата **Кулиненка Олега Сергійовича** (посмертно)

Президент України Петро Порошенко, 4 червня 2015 року.»

Велика дяка батькам.

Вічна пам'ять герою України!

Не забудемо!

Не пробачимо!

Мій тато герой!

Артем Осауленко

Синельниківський ліцей № 2,

6-Б клас

Тихий, теплий і спокійний весняний вечір. Ми разом із бабусею сидимо у дворі, в альтанці, яку зробив мій тато, а навколо пахощі цвіту вишні, які долучають нас до спогадів та розмов про мого любого татуса.

Мого батька не стало, ще коли мені було три роки. Але я навіть гадки не мав, де дівся тато. Зі своїх спогадів пам'ятаю, що він купував мені солодоші. Як ми ремонтували велосипед. Пам'ятаю, як ми з татом бавилися. Бабуся завжди розповідає мені про нього, яким він був усміхненим, життєрадісним, надзвичайно товариською людиною. І коли я став дорослішати, почав лише зараз розуміти, що насправді сталося і що тато справжній герой.

Зараз я навчаюся в 6 класі в ліцеї, де навчався мій тато. Щоранку на подвір'ї я зустрічаю усміхнене обличчя татуса на меморіальній дошці біля центрального входу і вітаюся: «Добрий день, тату!» І так щодня. Шкода, що моє привітання він не почує.

Ви можете запитати, в чому він герой? А я відповім! Коли в 2014 році ворог підступно ввірвався на нашу територію, мій батько, не замислюючись ні хвилини, пішов захищати нас із мамою та бабусею, нашу землю, свою Батьківщину і кожну родину нашої країни.

На жаль, тато загинув, виконуючи борг перед своєю Батьківщиною, але кожен рік на роковини загибелі, приїздять побратими батька, вони завжди розповідають про його надзвичайно відважні вчинки. А ще часто зустрічаю його друзів на вулиці, і вони дуже дивуються наскільки ми з татом схожі.

Мій батько – моя гордість, приклад сильного, рішучого, справжнього чоловіка. Він дбав про нас із мамою та дуже відповідально ставився до своїх обов'язків.

Родина для нього була понад усе. Ось чому я пишаюся своїм татом та намагатимуся бути схожим на нього. Я люблю свого батька.

Тому мій тато герой не тільки для країни, яку він захищав, а й для мене. За бойові заслуги він нагороджений орденом «За мужність» III ступеня посмертно.

Малюнок: Падалко Світлана

Справа земляків-героїв

Олександра Павленко

Роздорський ліцей,

10 клас

«Кожного ранку... мене зустрічають усміхнені обличчя двох хлопців-десантників», – написала колись в своїй замітці Ірина Положай, яка вже закінчила наш ліцей. Ці ж «усміхнені обличчя» зустрічають і нинішніх учнів, котрі щоранку приходять до нього. Підемо ми, а все нові, й нові їх покоління бачитимуть застигли посмішки хлопців, котрі, на мармуровій дошці, навіки залишилися молодими. Вони дуже схожі, та це й не дивно: з мармуру дивляться на нас брати – близнюки **Артем і Максим Лащенки**.

Народилися хлопці 17 грудня 1987 року в країні, звідки прийшли їх вбивці, в росії – в місті Черненко Красноярського краю. Невдовзі їх батьки переїхали до України – в селище Роздори Синельниківського району Дніпропетровської області. Навчалися обидва (з 1994 року) у Роздорській, потім – у Старовишневецькій школах, а закінчували навчання у місті Дніпрі (СШ №118). Показали себе кмітливими й старанними учнями, крім занять відвідували ще й різні гуртки та спортивні секції. Користувалися заслуженою повагою серед своїх однокласників і вчителів. По закінченню школи працювали на будівництві, потім на СТО. У 2008 році Максим одружився і в нього народилась донька Еліна, Артем так і залишився неодруженим.

У березні 2014 року, коли путінська росія напала на Україну, Артема призвали на військову службу. Максимові повістку не прислали, але він не захотів відставати від брата. Почуття обов'язку – захищати свою Батьківщину – покликало його вслід за Артемом. Але служба братів тривала недовго: обидва, як народилися, так і померли в один день! 5 серпня 2014 року, внаслідок прямого попадання реактивного снаряду у їх БМП, життя **Артема і Максима Лащенків** назавжди обірвалося. І вже на другий день по тому, а саме 6 серпня, військовий комісар Індустріально-Самарського району підполковник Луценко надіслав їх батьками повідомлення, що їх сини загинули, виконуючи свій обов'язок, під час «антитерористичної операції». І нагороду – ордени «За мужність» 3-го ступеня. Обом хлопцям не виповнилося ще й 30 років !

*Неначе буря над полем пройшла, –
Оголилось пшеничне поле,
Двох синочків війна забрала,
Серця крик – материнська доля.*

Це написав поет із Дніпра Олександр Дьомін, який через два роки після загибелі наших хлопців відвідав Роздори і побував на їх могилі. Він відвідав також школу, де навчалися **брати Лащенки**, зустрівся із учнями і подарував книгу своїх поезій із власноручним підписом. Герої, що встали на захист

Батьківщини не загинули: вони назавжди у нашій пам'яті і в серцях. Як нагадування учням про те, що хлопці навчалися у стінах нашої школи, була встановлена і меморіальна дошка.

На жаль, війна у лютому 2022 року розгорілась із новою силою, Тепер росіяни намагаються захопити нові українські землі, обстрілюють міста, селища й села. Кількість загиблих збільшилась у багато разів. Але брати-герої Лашенки, які загинули одними із перших, нагадують, що у молоді, як написала у своїй замітці Ірина Положай, є «велика відповідальність за долю своєї сім'ї, свого народу і своєї землі». Молоді люди відчувають це і продовжують справу загиблих героїв, аж до повного звільнення України від загарбників.

Перше інтерв'ю

Іван Палій

Криворізька гімназія № 86

Криворізької міської ради,

9-Б клас

Повертаючись з музичної школи, я був трохи схвильований. Мені випала нагода взяти інтерв'ю, і воно мало розпочатися за декілька хвилин. Але як його брати, які питання ставити – це для мене було вперше, і від цього я трохи нервував. Сьогодні до нас мав прийти батьків друг **Олександр Локтев**. Вони разом працювали на «АрселорМіттал Кривий Ріг» у фасонно-сталеливарному цеху ЛМЗ.

Побачивши біля під'їзду спортивний велосипед, я догадався, що гість уже прийшов. На хвильку зупинився і спробував уявити чоловіка, який працював землеробом і вогнеборцем, мав бойовий досвід ще з 2014-го року, був одним із найвідоміших криворізьких велоактивістів.

У квартирі пахло маминим пирогом, а з кімнати лунав сміх.

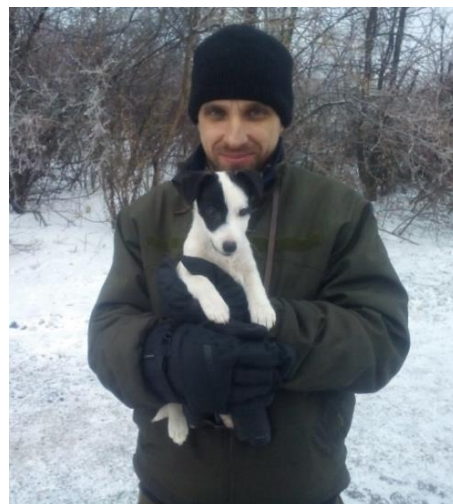
– А ось і наш кореспондент прийшов, – так мене представив гостю батько. Я привітався і зовсім розгубився.

– І про що ж, Іване, ти хотів мене розпитати? – поцікавився дядько Сашко.

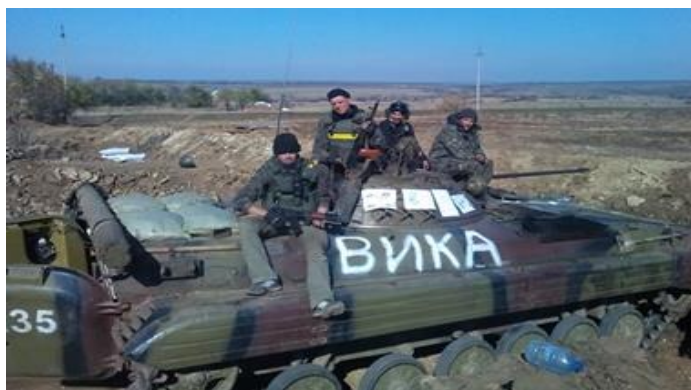
– Про війну, – випалив я.

Те, що було далі, назвати інтерв'ю важко, бо говорив переважно Олександр. Переді мною сидів худорлявий, невеликого зросту чоловік, а я уявляв супергероя.

Війна для **Олександра Локтева** почалася у серпні 2014 року, коли його призвали за повісткою. Служба розпочалася у військовій частині №17 ОТБР на мікрорайоні «Макулан». Олександр був оператором-навідником, але виконував обов'язки механіка-водія. Саме на Макуланах зібрав свою БМП-2 майже по гвинтиках власноруч, бо мав чітко знати, що в бою машина не підведе. Далі – село Троїцьке і перший бій. Позиції були обстріляні 120 міліметровими мінами. Таким було «привітання від сепарів». Тоді загинуло багато бійців від поранення уламками міни. Залишилося двадцять п'ять осіб на один кілометр.

Втрюх мали чергувати біля БМП (по черзі кожні дві години). За день від ворога прилітало від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти мін. Найстрашніше, що вони летіли за три метри до окопу і за десять метрів до БМП. Техніку ховали в капанірах, а людей – в окопах. Протягом трьох місяців Олександр бачив поранення і загибель друзів. Це було найважче. Відволікали тварини. Песик Пістон зігрівав не тільки зимою в холодному окопі, а й був розрадою у важкі години.

Ще однією втіхою були дитячі малюнки, що їх передавали волонтери разом зі смаколиками. Олександр зізнався, що вони неабияк піднімали бойовий дух, мотивували. Декілька таких малюнків стали оберегами для «Вікторії» (так Олександр з побратимами назвали свою БМП). В Троїцькому пробув три місяці, а

далі боронив Попасну до 2015 року.

Чай давно охолов, а розповідь нашого гостя не закінчувалася. Вражений від того, що довелося пережити батьковому другу, я тоді сказав, що він – справжній герой. Пам'ятаю його відповідь:

– Ні, Івасику, герої лежать в землі. Я – воїн.

Ми домовились, що неодмінно зустрінемося ще і поговоримо вже про велоспорт. Адже саме він допоміг поновити фізичні та моральні сили Олександру після повернення до мирного життя.

Не встигли. За місяць по тому 25 лютого 2022 року Олександр Локтев став на захист рідної країни знову, бо вважав це справжньою чоловічою справою.

Про це інтерв'ю я згадав у вересні 2022 року, коли батько повідомив про загибель товариша. Це був шок. Спочатку не вірилося, думали, що може бути помилка, але...

Олександр Локтєв загинув 3 вересня 2022 року під час звільнення села Ольгіно Херсонської області, потрапивши під ворожий обстріл.

Я запам'ятав його веселим і сповненим планів на майбутнє. Спи спокійно, герою, для нас ти живий, поки ми пам'ятаємо.

Привид Києва

Вікторія Пащенко

Чаплинський ліцей

Юр'ївської селищної ради,

8 клас

Я дуже люблю наше українське небо. Воно в нас блакитне, прозоре, з чудернацькими хмаринками і з лагідним сонечком. Коли я зранку бачу таку красу, то забуваю про війну! За співом птахів зовсім не чути звуків вибухів. І я радію пробудженню природи, прильоту ластівок, лелек, які своєю появою символізують нам про те, що життя триває! Вони повернулися до своїх домівок, долаючи шлях через зруйновані ворогом українські міста і села, щоб подарувати життя новому поколінню.

Та буває наше небо зовсім інше – синє, з важкими чорними хмарами і холодними дощами. Тоді до мене приходять смуток, незрозуміла тривога і розуміння того, що і наше українське небо гірко плаче за загиблими захисниками нашої Батьківщини. Воно нагадує про гірку втрату справжніх мужніх героїв, про подвиги яких вже пишуть вірші, співають пісні та складають легенди...

Наше небо з перших хвилин війни захищали українські пілоти, які стали справжніми «привидами» для загарбників, бо з'являлися там, де ворог не чекав, завдавали удару й зникали в невідомому напрямку. Пілоти роблять все

неможливе для того, щоб ми вірили у надзвичайну силу наших захисників і вигадували легенди про них. Так з'явився легендарний «Привид Києва», який захищав нашу столицю з першого дня війни. Всі ми з захватом і тривогою рахували збиті ним літаки і раділи маленькій перемозі! Я пишалася нашим супергероєм і дуже сумувала з приводу його загибелі в тяжкому бою з окупантами. Його ім'я довго тримали в секреті і лише згодом я дізналася, що «Привид Києва» – це збірний образ пілотів 40-ї бригади тактичної авіації Повітряних сил України, які за перші 30 годин російського вторгнення здобули шість повітряних перемог у небі над Києвом.

Одним із перших так званих «Привидів Києва» був полковник та командир 40-ї бригади тактичної авіації **Михайло Матюшенко**, який мав позивний «Дід», бо був найстаршим льотчиком-винищувачем ЗСУ. 25 червня 2022 року він здійснив небезпечний виліт і уразив скупчення російської військової техніки. Наступного дня, 26 червня, його літак знищив ЗРК «Панцир», проте сам був уражений ворожими засобами ППО. Він загинув у бою над Чорним морем.

Зараз образ «Привида Києва» – нашого українського супергероя – потрапив на обкладинки журналів, біг-бордів, банківські картки, поштові марки та монети. І ми завжди будемо пам'ятати про неоціненний подвиг українських пілотів, які віддали і віддають своє життя у бою за свободу і незалежність українського народу. Ми маємо пишатися нашими героями, які поклали своє життя заради мирного неба, заради перемоги. Нехай кожна куля, яка летить до них, впаде каменем, а кожна граната – стане квіткою в бою.

Після тільки цих історій я можу точно сказати: подвиг – це не лише великий вчинок, а внутрішня сила. Люди не думають про славу й прибуток, а щиро вірять у справу, не думають про себе, а тільки про оточення. Я пишаюсь моїм народом. Я щаслива, що народжена україркою!

Мій тато – приклад для життя

Іван Пилипчак

Синельниківський ліцей № 2,

7-Б клас

Мене звати Іван Пилипчак.

Мені 13 років і я навчаюся в Синельниківському ліцеї № 2. Хочу розповісти не про себе, а про свого тата, який, на жаль, ніколи більше не буде з нами. Мій тато, Олександр Пилипчак, героїчно загинув на війні 18 грудня 2022 року, виконуючи свій чоловічий обов'язок. Йому було лише 36 років.

Народився він у місті Нікополі. Після закінчення школи поступив до інституту фізичної культури, тому що з дитинства займався спортом, а саме – боксом.

Багаторазово мій тато брав участь у спортивних змаганнях і посідав призові місця. Вдома ми зберігаємо відеозаписи, і часто любимо передивлятися їх.

Мій тато був мужнім, сміливим, цілеспрямованим. Коли почалася АТО, без зайвих вагань, тато пішов воювати й захищати Україну в десантно-штурмових військах.

Він дуже любив подорожувати. Разом із татом ми відвідали такі міста: Лівів, Одеса, Харків, Донецьк, а також побували в Криму.

Я пам'ятаю, як усією родиною, ми сідали на велосипеди та їхали далеко-далеко за місто. А ще тато вчив мене кататися на роликах. До початку занять у школі, допоки усе місто спить, ми йшли на стадіон бігати та займатися на тренажерах. Любов до спорту він передавав і мені.

Коли я зрозумів, що крім боксу мені подобається ще й футбол, тато купив м'яч, і ми часто разом ходили грати на стадіон.

Одного разу усією родиною ми поїхали до Туреччини. Ця поїздка залишила по собі емоції, які неможливо передати! Ми літали на повітряній кулі, гуляли й багато купалися.

Тато вчив мене плавати у відкритому морі. Він учив мене всьому, тренував в боксі, показував різні прийоми, пояснював правила, вчив не боятися супротивника та йти тільки вперед.

Коли російські окупанти здійснили наступ на рідну Україну, тато, не замислюючись ані секунди, пішов боронити рідну землю та нас із мамою. Щоб ми жили у вільній країні, щоб я мав щасливе майбутнє. На фронті він був помічником гранатометника.

Я дуже пишаюсь своїм татом і хочу в усьому бути схожим на нього. Свою недавню перемогу на ринзі, як і всі майбутні, я присвячую йому. Хочу, щоб мій тато мною пишався.

І пам'ять, і шана, і слава...

Вероніка Плоха

Авангардська гімназія

Васильківської селищної ради,

9 клас

*Нам невідомі всіх їх імена,
Хто їх чекає, хто за ними плаче,
Де їхній дім, як їм болить війна,
Яке в них серце – щире чи терпляче.*

Невідомська Вікторія

«Нам невідомі всіх їх імена...»

Війна... Лише одне слово. Але яке воно страшне навіть у своєму звучанні, адже ти усвідомлюєш, скільки болю, гіркоти, самотності і смерті несе воно в собі ! Війна – це породження зла. Людського зла. Це не тільки минуле людства, але, на жаль, і його сьогодення. Тепер і наше покоління знає, що таке війна. Більшість сучасних українців ніколи не бачили її на власні очі. А тепер вона близько, поруч, підступно причаїлася на рідній землі.

Ще вісім місяців потому лише зі сторінок підручника історії ми дізнавалися про війну, про її тяжкі наслідки увірвалася до наших осель... А вже сьогодні вона

З жахом згадую зимовий ранок 24 лютого 2022 року... Прокинувшись від маминого: «Доню, війна!» – я довго не могла нічого зрозуміти. Аж тут якийсь страшний божевільний гуркіт став доноситися з вулиці. Ракета... Паніка... Затишшя. Слава Богу пролетіла... Перші вибухи у Харкові, Києві, рідному Дніпрі... Прийшло усвідомлення: зовсім поряд ходить смерть... І це був лише початок. А далі немислиме жахіття: звірства рашистів, закатоване мирне населення, сирітство нічим не повинних дітей, розбомблені лікарні, школи, дитсадки, – лише такі повідомлення чути з усіх інформаційних каналів. Розпач і сльози, крик і смерть дітей...

Страх поступово зникає і народжується ненависть і бажання помсти. Адже це просто звірство! Це нелюди! Іншими словами їх не можна назвати. Це істоти, які ламають долі ще не народжених дітей, вагітних жінок, молодих хлопців, щасливих сімей, людей похилого віку, які просто хотіли жити у своїх домівках, на рідній землі.

Приходить також розуміння того, що у такий складний час не можна стояти осторонь від тих подій, які відбуваються сьогодні в Україні. Бо коли мова йде про захист Батьківщини, про порятунок свого народу, українці, як ніколи, стали справжньою, згуртованою і єдиною нацією, ставши на захист

волі, прав і свободи єдиним фронтом. І хіба може бути інакше?! Так думав і мій односельчанин **Владислав Дейдей**.

Тому зараз хочу перегорнути життєву сторінку однієї Людини з великої літери, мого односельця Владислава Дейдея!

В нашому невеличкому селі його всі любили і поважали за добру вдачу, щирість, чесність, відкритість. Всі: від школяра до дорослого.

Він ріс жвавим, товариським хлопчиком, його маленька душа раділа всьому живому, новому. Далі – школа, художня самодіяльність, спортивні досягнення. Надзвичайно любив свою родину, був дуже близьким зі старшим братом. По закінченні школи отримав мирну професію токаря. Але його вабило зовсім інше.

Він завжди любив бути серед людей. За власним покликанням відслужив у ЗСУ і пішов працювати в мережу громадського харчування. Щирі друзі, кар'єрне зростання. У вільний час любив подорожувати. Просто був захоплений життям і мав величезні плани на майбутнє. Та напередодні того страшного лютого ранку мирне, спокійне, звичайне життя у молодого хлопця змінилося.

Не зміг всидіти молодий патріот Влад удома. І вже третього дня від початку війни пішов боронити рідну землю від «руського міра», сказавши батькам: «Як я буду друзям в очі дивитися? Вони воюють, а я вдома.» І, попрощавшись, міцно притиснувши до себе батьків, поїхав до військкомату. Він спішив, спішив воювати, захищати наш народ, нашу землю. Того дня був лише один телефонний дзвінок, який назавжди залишила мама у власній пам'яті і в пам'яті телефону. І все...

Батьки чекали звістки кожного дня, кожную хвилину. Та через два тижні до рідної батьківської хати увірвалася, наче лиховісний смерч, страшна звістка із військкомату: «Ваш син загинув на полі бою...»

Нещадна куля влучила Владу прямо в серце. Обірвалося молоде життя воїна-патріота. Він загинув на своїй землі, захищаючи свій народ, батьків, нас, односельців, від рашистських загарбників. «Знищити тих, хто посягнув на мирне життя українців, односельців, моєї родини, друзів», – ось останні слова Влада.

Ми, односельці, схиляємо голову перед мужністю і патріотизмом Владислава Вікторовича Дейдея і ще тисячами і тисячами патріотів, які віддали своє життя за право залишатися Україні вільною, незалежною. Пишаюся тим, що росла поруч з ним. Низько вклоняюся батькам за те, що виховали такого сина.

Сьогодні герої навколо нас кожного дня, кожної хвилини. І неправда, що герої не вмирають, не вмирає лише пам'ять про них, яку ми маємо плекати з вдячністю за можливість жити під мирним небом. Своїми грудьми вони закривають країну від ворожих снарядів. І наш обов'язок – зробити все, щоб тисячні жертви не були марними.

Та я, як і вся незалежна і горда Україна, щиро вірю, що війна скоро закінчиться Нашою Перемогою, і ми знову все відбудуємо, розквітнемо неймовірним духом і повернемося до мирного щасливого життя, зустрінемося з

рідними, з друзями. І все у нас, українців, буде добре. Адже нашу віру, нашу мрію не зруйнувати нікому!

Бо інакше просто не може бути!

Все буде Україна!

Фото: Зайко Олександр

Герої не вмирають

Юлія Повалій

Криворізький ліцей № 113

Криворізької міської ради,

10-Б клас

Упродовж багатьох років ми пишалися тим, що живемо у вільній незалежній Україні. Свою незалежність здобули мирно, безкровно. Найголовнішим для всіх людей є те, щоб яскраво світило сонце й було мирне небо. Важко уявити, що над нашою рідною землею клеочуть гармати, повітря здригається від вибухів, а відчай панує в очах людей. Війна... Це страшне слово не хоче чути жодна людина. Воно лякає. Від нього починає сильніше відстукувати пульс. Починається паніка. У горлі пересихає, коли чуєш це страшне слово... Не просто слово. Це відбувається сьогодні. З нашими людьми. На нашій землі. Але кожен хоче миру. Мир, незалежність та цілісність держави завойовують для нас захисники та захисниці, справжні герої сучасності, мужні, завзяті, незламні, готові власним життям боронити мир та спокій, об'єднані

любов'ю до Батьківщини, боротьбою за цілісність і незалежність України, за наше щасливе майбутнє.

Дуже любив Україну, був справжнім патріотом Батьківщини, відчував біль своєї держави, вболівав за її долю, віддав заради рідної землі найцінніше – своє життя. Це знайомий моєї родини, який загинув, звільняючи селище міського типу Ярова на Донеччині. Сьогодні воно під контролем ЗСУ. Героя звали Майоренко Валентин Віталійович. Цей чоловік хоч і не родич мені, але я вважаю його членом своєї родини, бо, на мою думку, всі українці – велика єдина родина. Герої живуть серед нас, герої ходять тими самими стежками, якими ходимо ми, вони – звичайні люди і в той же час особливі. Особливі своїм ставленням до долі народу, широкими інтересами, твердістю характеру, вірою в правду та перемогу.

Народився Валентин Віталійович у Кривому Розі в 1976 році. Життєрадісний і сміливий, коханий чоловік, батько двох дочок і сина, спортсмен, який захоплювався кросфітом і пауерліфтингом, просто вірний і щирий товариш – це все спогади про того, хто відтепер назавжди спочиває в українській землі, і навіть звістка про Перемогу його не розбудить.

Герой боровся з ворогом у складі 90-го батальйону 81-ї бригади розвідки. Понад пів року наш захисник провів у боях на Донеччині – 16 вересня у 46-річному віці жорстока війна забрала його життя. Був запеклий бій, лютувала ворожа артилерія. Били потужно. Але наші мужні захисники стійко стояли й тримали оборону. Валентин допомагав своїм пораненим побратимам, виносячи їх з-під обстрілів. Та шквальний вогонь із російських мінометів не залишив йому шансу залишитися живим.

Рідні, друзі, всі, хто вважав за потрібне вклонитися Герою, не стримуючи сліз, зустрічали його труну, вкриту державним прапором. Біля будинку, де він жив, слухали заупокійні молитви з вірою в серці, що його світла душа жива. Комуś біль завадив згадувати щасливі моменти, але були й ті, хто наважився зануритися у спогади.

Сусідка загиблого захисника Олена каже, що кращої людини, ніж був Валентин, не уявляє: «36 років я прожила поряд із ним, в одному будинку. Він усім допомагав, був добрим і щедрим до людей, чудовим сім'янином. Ми дружили з усією його сім'єю, наші діти ходили в один садок, ніби рідні стали за цей час. Розривається серце...»

Матері загиблого бійця вручили орден «За заслуги перед містом» III ступеня – цією нагородою удостоїли криворіжця посмертно.

У невимовній скорботі присутні один за одним підходили сказати прощальні слова Валентину. На Центральному цвинтарі воїн спочиватиме

поряд з іншими земляками, які не шкодували заради України життя. Почесна варта підняла зброю, щоб вистрілити в небеса на згадку про загиблого побратима. І полетіли грудочки землі, вкриваючи місце, де знайшов вічний спокій великий син Криворіжжя.

Сумно від того, що білими лебедями в небеса відлітають найкращі. Цвіт української землі. Безстрашні, мужні наші Герої, що віддали своє життя за свободу України. Вони заслуговують, щоб про них пам'ятали. Полум'яними літерами в наших серцях записані слова вдячності загиблим героям та воїнам-визволителям! І нехай не залишиться байдужою жодна душа. Ми маємо робити все від нас залежне, щоб ці смерті не були марними.

Подвиг земляка

Ольга Позднякова
філія «Жемчужненська гімназія»
Юр'ївського ліцею
Юр'ївської селищної ради,
9 клас

Україна подарувала нам наших воїнів-захисників, які зараз бережуть наше життя, наш сон. Хочеться вклонитися матерям тих солдат, які, залишивши все, пішли захищати кордони рідної України.

Кожного дня ми дивимося новини, співчуваємо тим, хто втратив домівку, втратив майно. Кожного дня з великим сумом, зі сльозами на очах, з болем в серці і душі читаємо прізвища тих, хто навіки став янголом.

Невеличке село Жемчужне, моя мала батьківщина. Тут народилася я, і тут народився наш Герой, той, хто віддав життя за нас, за мене, за мою родину. Це наш **Тяско Валерій Михайлович**. Народився він 16 грудня 1983 року у кіровській області. Зверніть увагу: кіровська область – росія. Хіба це не трагедія? Більшість свого життя він провів на Україні. Пішов боронити неньку-Україну з перших днів війни.

Мама і рідні навіки запам'ятають 25.02.2022 року – дата, коли їхній Валерка, як вони його люблячи називали, покинув домівку і більше до неї не повернувся.

А ще страшнішою стала дата 25.06.2022 року – дата загибелі нашого односельця, нашого воїна, захисника, Героя. Загинув, звільняючи Херсонщину.

Серце плаче, душа кричить, коли читаєш імена Героїв. Молоді, красиві, народжені для щасливого життя.

І що?.. Будь проклята війна, будь проклятий той, хто її розпочав!

Україно! Дорога моя Батьківщино! Люблю тебе всією душею. Люблю твої ріки і поля, люблю тебе, український народі.

Сьогодні всі ми мріємо, що настане довгоочікувана Перемога. І ми заживемо ще краще, не забуваючи про тих, хто залишився лежати в святій українській землі.

Малюнок: Кочудаєва Стефанія

Невідомі герої

Марія Прокопало

*Дніпровський науковий ліцей інформаційних технологій
Дніпровської міської ради (ЛІТ),
9-клас*

Гортаючи сторінки вікової історії України, ми неодноразово бачимо жахливі події, з якими стикалася нація в постійній боротьбі за своє існування та бажану незалежність.

Ці моменти просічені болем, кров'ю та стражданнями нашого народу. Вони, як шрами на тілі: рани вже давно загоїлися, але згадка про них залишається до самої смерті. Історії передавалися з покоління на покоління, з вуст в уста. І так само передавалися розповіді про подвиги. Деякі описували в літописах та книжках, інші ставали основою пісень, легенд та казок, а деякі забувалися та зникали з цього світу, ніби ніколи їх і не було. Гадаю, таких набереться тисячі, якщо не мільйони.

Напевно, кожен українець знає про славетні походи козаків. А чи думали ви, що, наприклад, у 19 столітті, в якомусь селищі в тодішній Україні, сталася пожежа, під час якої простий хлопець Петро, пожертвувавши своїм життям, урятував дитину з палаючої хатини. Чим вам не подвиг? І чим цей уявний Петро не герой? Звичайно, він не такий відомий, як, наприклад, Богдан Хмельницький, але вчинок цього хлопця не менш героїчний, ніж у видатного гетьмана, хоча Петро лише теоретично можливий персонаж. І хоча все це просто вигадки, існує жорстока реальність, названа нашим сьогодніням.

Я гадаю, ні для кого, хто читає цей текст, не є секретом те, що наразі відбувається в Україні. Ми всі бачили це на власні очі та читали в новинах, чули сирену повітряної тривоги та вибухи ракет, власним тілом відчували холод бомбосховища, але все ж кожного дня ми доводимо і продовжуємо доводити всьому світу, що українці – непереможна нація. І можна безкінечно говорити про мужність нашого президента або головнокомандувача Валерія Залужного, але я гадаю, що краще буде згадати тисячі військових, які кожного дня відчайдушно боронять нашу країну і які цінують свободу більше свого життя. Імена лише одиниць стають відомими на загалі. Інші, наче той Петро, просто гинуть, залишаючись у пам'яті тільки своїх рідних, хоча заслуговують, щоб про їх вчинки дізналися мільйони. Тож я хочу розповісти про одного з таких героїв. Розповісти про подвиг мого вчителя.

Мій вчитель географії з першого дня повномасштабного вторгнення пішов служити до ТРО. Для мене вже цей вчинок був проявом неабиякої мужності. Незважаючи ні на що, він став на захист рідного краю, як завжди навчав нас. Сміливо взяв зброю та пішов захищати свою країну і, в особливості, своїх учнів. А у вересні, ставши командиром взводу, героїчно загинув разом з побратимами на Донецькому напрямку. Для мене він був неймовірним вчителем та щирою людиною, а після всього став справжнім героєм.

Про мого вчителя не писали у газетах та не розказували у новинах. Він лише одна людина, яку я знала особисто, проте ще існують тисячі невідомих нам військових, лікарів, волонтерів, вчителів, людей різних професій та віку, які щодня захищають нас, даючи надію на світле майбутнє. Не кожен з них отримає славу, визнання чи державні нагороди, але кожен для нас є героєм. А як ми знаємо: Герої не вмирають!

Ми дякуємо вам, захисники!

*Андрій Прохорчук
Криворізький ліцей № 123
Криворізької міської ради,
3-А клас*

Ми дякуємо вам, захисники,
За тиху ніч, за сонячні світанки!
За те, що мужньо, в боротьбі,
Спиняєте ворожі літаки і танки.

Ми завжди будем вільні, незалежні,
Хоч як би нас не били вороги,
Бо нас боронять мужні та відважні
Нащадки наших славних козаків.

Хай доля кожного із вас оберігає,
Дарує сили, віру в майбуття,
Ми віримо, що перемога нас чекає
І тихе, мирне, радісне життя!!!

Володимир і його останній подвиг

*Тихон Репешко
Ліцей інформаційних технологій
при ДНУ імені Олесь Гончара,
10-Вклас*

Володимир був звичайним хлопцем з м. Дніпро. Він завжди був чуйним і відданим своїм друзям і родині. Коли війна почалася, **Володимир** відчув, що йому потрібно зробити щось важливе для своєї країни і своїх братів-зброєносців. Йому було більше 60 років, але він все одно хотів поїхати на фронт захищати свою сім'ю та нашу державу.

Моя сім'я знала Володимира як звичайного доброго сусіда, і іноді ми могли завітати до нього у гості чи навпаки.

Володимир приєднався до армії з перших днів повномасштабного вторгнення і зробив все можливе, щоб допомогти своїм товаришам по зброї. Він вмів підбадьорювати своїх братів-зброєносців в складних моментах, допомагати в розв'язанні проблем, які виникали на передовій, і завжди старався допомагати своїм братам вижити в будь-яких умовах.

Це сталося одного дня, на Донецькому напрямку, коли Володимир і його товариші вже збиралися поїхати на відпочинок. Було так, що вони були на лінії фронту в такий спосіб: контролюють їх територію два дні, потім зміна, приїжджають інші на два дні. І у цей раз, коли вже майже зібралися їхати, по їх позиціям почався артобстріл від клятих окупантів. Дядько Володимир допомагав своїм побратимам перейти до більш безпечного місця при артобстрілі. Але, на жаль, він не зміг вижити після такого артобстрілу... Проте він встиг допомогти своїм побратимам, завдяки йому не загинуло більше його товаришів по службі.

Новина про смерть Володимира дійшла до нас досить швидко. Ми всі були шоковані і засмучені від цієї втрати. Це було неймовірно складно прийняти, що наш добрий сусід і приємний співрозмовник більше не повернеться до свого дому. Але з часом ми зрозуміли, що Володимир зробив те, що мав зробити, і здійснив свій останній подвиг на захист своїх братів-зброєносців і своєї рідної країни.

На похоронах Володимира були його брати по зброї, які розповіли про його мужність і відданість. Вони сказали, що Володимир був для них не тільки товаришем, а й наставником і духовним лідером. Він завжди був поруч, коли це було потрібно, і завжди знаходив слова підтримки в будь-яких ситуаціях.

Ми всі знаємо, що **Володимир** віддав своє життя за своїх товаришів і за свою країну. Його відданість та мужність завжди залишатимуться в наших серцях і пам'яті. І хоча його вже немає серед нас, ми будемо завжди пам'ятати його як героя і справжнього патріота. І його останній подвиг завжди буде нагадувати нам про те, що дух нації не зламати, і віра в перемогу завжди повинна залишатися з нами.

Фото: Зайко Олександр

Героями не народжуються

Вероніка Ріпа

Гімназія № 1

м. Новомосковська,

11 клас

Суботнього ранку в кімнаті стояв запашний аромат пасок. Вони цього року були напрочуд гарні й тішили серце: частинка домашнього тепла та материнської любові зігріє хлопців на передовій, адже завтра, 24 квітня 2022, –

Великдень. Так подумки заспокоювала себе Тетяна Іванівна, а в самої серце було неспокійне: уже третій день її син **Володимир Авраменко** не виходив на зв'язок.

Як він там? Де він? Чому мовчить? У середу, 20 квітня, переговори о 9 ранку, о 12 годині вона набрала його випадково. Мабуть, серце щось відчувало. У відповідь почула: «Все добре, мамо! Передзвоню пізніше». А потім тиша...

У пам'яті вона прокручувала своє життя, життя родини, яке розділилося 24 лютого 2022 року на до і після, бо підступна росія вчинила повномасштабне вторгнення в Україну. Цим істотам

вклали в частини, де у людей голова, думку, що вони чи не найвеличніша армія світу, і ті пішли воювати – проти беззбройних, проти здорових і немічних, вагітних, дітей, домашніх улюбленців.

Сьогоднішня реальність здавалася фільмом жахів або страшним сном, від якого хочеться прокинутися. Які ж щасливі вони були: двоє старших дітей створили свої сім'ї, підрастають онуки. А її найменший Вовчик, якого вона називала Буревісником за невгамовну вдачу, теж зробив пропозицію руки та серця своїй дівчині Жанні. Завжди з посмішкою, на щічках ямочки, веселун, опанував професію стоматолога, але вирішив у подальшому стати військовим. Володимир був механіком бойової машини БМП-2 і мав позивний «Балу». Мабуть тому, що схожий був своїм рисами характеру на ведмедя Балу з твору Р. Кіплінга «Мауглі»: добрий, сильний, кременний, справедливий, мужній, спритний у важких ситуаціях.

Війна застала Володимира на Сумщині. Було важко. Сумки з речами і зі спальними мішками поїхали далі, а солдати з маленькими наплічниками, але з великою мотивацією, залишилися віч-на-віч з лютим ворогом. Бої точилися жорстокі. Міста Охтирка, Тростянець мужньо трималися. Жителі більшу частину доби проводили в підвалах і погребях. А орки хазяйнували скрізь:

грабували будинки, магазини, розстрілювали мирне населення. Одним словом – звірствували.

Позиції Вови знаходилися далеко від населених пунктів, та й волонтерам дістатися до них було важко. Тому й жили вони в холодних окопах, а мороз був під мінус 20, їли мерзлу тушонку, не було теплих шкарпеток, змінної білизни. Та наші воїни, загартовані козацькою вдачею, гідно давали відсіч ворогу.

У пекельних схватках з ворогом захисники не спали по три доби. Холодні, голодні, але з вірою в перемогу, вони трощили лютого ворога. Коли ворожий натиск послабився, на підмогу бійцям 93-ї ОМБр «Холодний Яр» поспішили місцеві жителі та волонтери. Люди Сумщини – це щирий, добрий і гостинний народ. Вони і обігріли наших хлопців, і нагодували, і одягом теплим забезпечили.

Окрилені такою щирістю місцевого населення, наші хлопці ЗСУ з подвоєною силою, незважаючи на втому, вигнали ворога з Сумської області й пішли далі.

Про всі ці події Тетяна Іванівна дізналася пізніше, бо Вова не любив розповідати про воєнні жахіття, оберігав маму від хвилювання. У пам'яті згадувала телефонні розмови з сином. Вони були короткими, склалися, в основному, з чергових фраз «Все добре! Люблю! Будемо жити!».

Чомусь пригадалася розмова, коли Вовчик розповів про знайомство із місцевим жителем Юрієм, який за віком годився йому в батьки. На блокпосту, де чергував Вова, допомогли йому з ремонтом чи то велосипеда, чи то мопеда, а той віддячив хлопців різними смаколиками: сушками, шоколадками, цукерками, булочками. І відтоді приходив їх провідувати, як рідних, з різною смачною домашньою випічкою. «Мамо, він сказав, що я житиму довго, бо людина, яка має такі добрі очі і щирю посмішку, повинна жити довго! А ще він сказав, що ми скоро переможемо, бо завдяки таким мужнім хлопцям наша країна вистоїть!» – після цієї розповіді у матері серце облилося невидимою хвилиною тривоги і гордості водночас за сина, за тисячі найкращих синів та доньок, які зараз боронять Україну.

Шлях 93-ї бригади проліг до Харківщини, яка теж потерпала від ворожих обстрілів: розбиті будинки, розстріляні доли...

Холоднорівці зупинилася під Ізюмом (це місто з солодкою назвою Вова конспіративно називав «сушений виноград») між селами Новодмитрівка та Бражківка. Дуже кровопролитні бої точилися тут. Кожного дня гинули Вовині побратими. Він декілька разів під свинцевим дощем з поля бою вивозив своєю машиною БМП-2 товаришів, ранених та загиблих. Тоді він отримав поранення в спину. Медики надали допомогу в польових умовах, склеїли медичним клеєм, міцно перебинтували, і Володимир пішов далі у бій. Рана боліла, але він був терплячим. І про це мама дізналася пізніше, від чоловіка та її старших дітей Олі й Романа.

У березні Володимир пережив тяжку втрату: загинув його найближчий друг Вова. Два Вови були нерозлучні з 2021 року, майже рік стояли разом під Донецьком у с. Новотроїцьке. З ним Вова ділився своїми юнацькими секретами, разом будували бліндажі, стояли на варті, проживали складні польові будні. Під

час обстрілу снаряд влучив прямо в окоп, де був його товариш. Вибух... і людини не стало. Вова сам, бо нікому не дозволив, зібрав рештки свого товариша в чорний пакет. Дуже боляче переживав, не хотів і не міг про це говорити ні з ким. А потім, десь через три тижні, така смерть наздогнала і Вовчика.

20 квітня 2022 року зав'язався нерівний бій. Орки почали наступати, ще й вагнерівці обстрілювали наших хлопців з потужних танків, а з повітря крили «Гради». Надійшов наказ «Відступати», а Вовин підрозділ не отримав його, бо командир був важко поранений в голову (як з'ясувалося пізніше). Вони мужньо стояли, прикриваючи відхід інших. Піти без наказу не могли.

Щоб якось себе захистити, вирили з побратимом Дмитром ямку-укриття і сховалися від обстрілів. Снаряд впав позаду Вови, утворилася вирва, у яку він скотився уже поранений. Коли Дмитро отямився, то кинувся рятувати друга, хоч сам був поранений і контужений. Але рятувати його не зміг, бо рани були несумісні з життям. Лише два слова встиг сказати другу: «Мені капець...» і став Янголом. Його життя обірвалося зовсім рано, на 25-му році, на самому злеті!

Діма намагався витягти товариша з клятої воронки: зняв бронезилет, каску, щоб легше було нести. Коли зрозумів, що сам не впорається, під шквальним вогнем поповз до наших позицій. По радії викликали допомогу, і тоді з поля бою відвезли кого до лікарні, кого... до моргу.

...Тетяна Іванівна з любов'ю пакувала смачні пасочки в коробки, які ось-ось мають передати захисникам на передову. Зловісну тишу в квартирі перервав телефонний дзвінок. Вона з надією взяла слухавку і почула те, чого боялася: «...Ваш син **Авраменко Володимир Григорович** загинув 20 квітня 2022 року під час виконання бойового завдання...»

Проводжали в останню путь **Авраменка Володимира** 26 квітня 2022 року. Материнське серце тоді ще не відчувало, що у листопаді вона буде так само проводити в останню путь старшого сина Романа, який загине у складі розвідгрупи десь під Одесою.

Слава Україні! Слава матерям, які виховали мужніх захисників! Героям слава!

P.S. Дякуємо Тетяні Іванівні Авраменко, мамі Володимира, за надану інформацію про бойові будні Володимира.

Герої серед нас

*Дар'я Рошак
Криворізька гімназія № 126
Криворізької міської ради,
9-Б клас*

Війна показала хто є хто, всі «маски» були зняті. Є ті, хто ніколи й не зарікався про те, що Він чи Вона краща за іншого, ніколи не розділяли Україну ні по яким критеріям. Зараз багато хто з цих людей є Героями. Хтось займається волонтерством кожен день, хтось пішов до лав ЗСУ і зараз захищає нашу рідну Батьківщину, а хтось, на превеликий жаль, вже ніколи не зможе повернутися на свій пост, ніколи не зможе повернутися до своєї родини...

Дехто виявився лицемірним, хоча вони казали, що є справжніми патріотами. А зараз ці «люди» не допомагають нічим: ні грошима, ні фізичною, ні духовною підтримкою, навіть, не згадають про тих, хто зараз знаходиться в Україні під жорстоким терором ворога.

До початку війни я ніколи не помічала героїв поряд із собою, ніколи не замислювалася про те, що хтось поруч ладен зробити все заради іншого. Сьогодні я знайома з багатьма неймовірними людьми, а з деякими я вже не зможу більше зустрітись...

Перший, про кого я хочу розповісти – **Олександр**, друг моєї родини. Він був дуже доброю людиною, завжди ладен підтримати, прийти на порятунок та допомогти вирішити будь-яку проблему. У Олександра невелика, але дуже гарна сім'я, яка на превеликий жаль, більше його не зустрине. Без тата залишилися дві донечки, які вже ніколи не почують голос батька, не відчують його обіймів і підтримки. С першого дня війни Олександр пішов до лав територіальної оборони міста, він ні хвилини не думав про те, що буде з ним. Він горів ідеєю та бажанням захищати свою родину, знайомих, сусідів, місто, Батьківщину... Згодом Олександр вступив до ЗСУ, був відправлений на навчання, яке успішно пройшов.

06.12.2022 в нерівному бою з ворогом, **Олександр** загинув, виконуючи свій військовий обов'язок. 20 грудня нашому Герою могло би виповнитися 34 роки... Але тепер йому назавжди 33, як Христу...

У нашому під'їзді є ще один захисник, якого звати **Роман**. Він теж з перших днів війни пішов до лав збройних сил України. Не зважаючи ні на що, він хотів бути тим, хто буде оберігати нашу Неньку, тим, хто захистить свого батька та мати, тим, хто збереже нас – українців... Із звичайної людини наш сусід стає для нас героєм. Роман є снайпером, він майже не виходить на зв'язок з рідними, не дзвонить, тільки пише. Його батьки чекають повідомлення кожен раз із тремтячими руками, з надією, що з їх сином все добре...

Я маю дядька на ім'я **Іван**. В нього велика родина: любляча дружина, син підліток, з яким він проводив майже весь час, та маленька донечка, яку він так

любить. На початку війни Іван знаходився у Києві з усією родиною. Вони майже одразу намагалися виїхати, але це було складно, повсюди були затори. Коли в них все ж таки вийшло виїхати, я, мама і моя бабуся майже не спали, ми молили Бога, щоб вони доїхали цілими. Через декілька місяців проживання у Кривому Розі мій дядько не зміг сидіти на місці і пішов до територіальної оборони міста, згодом став військовим ЗСУ. Нашій родині мало що відомо, він не каже де знаходиться, біля міста або на нолі. Виходить на зв'язок лише раз на три дні, пише одне й теж саме повідомлення – «Тримаємося».

Коли читаєш – думаєш тільки про те, чи живий він, чи здоровий? Навіть коли дивишся новини по телевізору, або коли у телеграм каналі показують військових, я завжди вдивляюся в обличчя: «А чи нема там мого дядька?». Адже він мені такий дорогий. Свого часу саме **Ваня** замінив мені батька, підтримав мене та маму... Зараз, пишучи це – я плачу, плачу, бо не знаю, чи отримаємо ми повідомлення з таким завітним словом: «Тримаємося».

Також у нас є фронт, який раніше ми сприймали як даність – це працівники комунальних служб, пожежники та рятувальники. Вони під обстрілами ремонтують труби, щоб у нас була вода, лагодять електромережу та вежі мобільного зв'язку, щоб ми з легкістю могли зробити такі буденні справи як: прибрати у квартирі, подивитися фільм чи серіал, поспілкуватися з тими, кого немає поруч. Зараз ми всі повинні зрозуміти, що якби не Вони, то ми б не могли жити, як тоді, коли не було війни...

Я знаю, що таких людей дуже багато. Це люди, які покинули свою сім'ю, улюблену роботу, затишні домівки та пішли боронити свою країну. Цих людей ми повинні знати та шанувати, повинні бути їм вдячні. Я закликаю всіх Вас ніколи не цуратися тих, хто допомагає наблизити день нашої перемоги. Слава Україні! Героям Слава! Слава українському народу!

Воїн Світла

Тому, хто відійшов у засвіття -
пам'ять світла та вічна...

*Варвара Сахарчук
Криворізька гімназія № 68
Криворізької міської ради,
8-Б клас*

– «Ялто!»! «Ялто!»! Ти як?

– Все гаразд! В дозорі. Маю змогу хвилинку поспілкуватись. Настрій бойовий, оптимістичний. Скоро в наступ. Бережіть себе!

І це говорив той, який вже пройшов пекло війни... Іловайський котел...

Найстрашніше, що може статися у долі людини та всієї країни, – **війна**. Зловісні язики полум'я, ракети, що летять, випалюють все, що стоїть на їхньому шляху. Спотворені жахом обличчя жінок, дітей, людей похилого віку. Усюди біль. Ненависть. Смерть.

Страшна звістка увірвалася до будинків українців. Не скажеш, що ми чекали війну, але раптовий напад сусідів викликав деяку розгубленість. Проте вже першого дня загроза навислої небезпеки об'єднала людей. Дуже багато було добровольців. Вони йшли назустріч суворій невідомості. Зовсім ще не зміцнілі юнаки. Чоловіки у розквіті сил, навіть ті, які ще не встигли пізнати

перше кохання, та батьки багатодітних сімей... І кожен, хто взяв зброю до рук, щоб захистити нас, – ГЕРОЙ!

Один із них – капітан з позивним «Ялта», професійний військовий. Люблячий син, чоловік, батько двох синів. Освічений, завзятий, осяйний, цілеспрямований, відповідальний, неймовірна людина. Він звик жити на повні груди. Любив у всьому порядок, дисципліну, особливо чистоту в повному сенсі цього слова. Дивовижне поєднання світлих думок та великої гігієни у всьому, до чого доторкався. Ця пристрасть до чистоти врятувала йому життя під час

бомбардування Яворівського полігону... в цей момент обливався водою. Але у війни жорстоке обличчя. Вона шукає жертв і живиться ними. «Ялту» це не страшить.

Херсонщина. Степ. Все як на долоні. Важкі бої. А ротному треба в розвідку йти.

Переодягається у цивільне, сідає на велосипед, і їде сільський чолов'яга в кептаріку вуличками окупованої місцевості, пильним оком сканує позиції ворога. Береже командир своїх підлеглих. Мудре і батьківське рішення: «відповідати за тих, кого приручив».

Смерть ходить за кожним, хто в зоні бойових дій, хто в окупації, хто мирно спить в своїй оселі... Занадто дорогу ціну ми платимо кожного дня. Чи думав тоді капітан **Добробабенко Богдан** про високу нагороду за особистий героїзм? Ні, він виконував свій громадянський обов'язок з любов'ю до рідної землі, яка зростила гідного сина. Брав участь у звільненні понівечених рашистами територій Херсонщини...

«Богдану від Богдана!», – щиро вітали свого командира побратими з врученням Ордена Богдана Хмельницького III-го ступеня. Їхній ротний – справжній герой. Героїзм – це прояв дивної сили людського духу. Трагічні події виявляють найкращі якості наших захисників.

«Жесту доброї волі» наших ворогів з Херсонщини передувала наступальна операція українських військових... Любов до Батьківщини – глибоке почуття, ціна йому – життя. Мріялось жити, радіти, ростити синів, відбудовувати зруйноване, мандрувати... Не судилося...

Марсове поле прийняло Воїна Світла в свої обійми... І з висоти небес «Ялта» оберігає нас.

*Хто поліг за рідний край,
Той потрапив у небесний рай...
І в мовчазну хвилину
Згадаймо загиблу людину.*

Війна за свободу

Марія Сіліна

Нікопольський ліцей № 8

Нікопольської міської ради,

11 клас

З початку війни всі українці зібралися заради однієї мети – Перемоги! Кожен громадянин України робить усе можливе і неможливе. Нашою нацією здивований весь світ. Усі зроблені подвиги неможливо зібрати в одному творі, але я розповім про деякі з них.

Як же не захоплюватися своїм рідним батьком! Він пішов добровольцем ще у 2014 році, коли наші «сусіди» вирішили принести «мир» на нашу землю. **Олексій Іванович**, мій татко, до цих пір йде до перемоги над супротивниками, яких складно назвати людьми. Російська нація – ворог не тільки для України, а для всіх країн світу! Вони знищували невинних, гвалтували та катували заради свого задоволення. Можливо, зараз десь на нашій території відбувається один із цих злочинів. Ці нелюди знищують у прах все, до чого доторкнуться їхні руки. Проти них борються не просто люди, а герої!

Історія дає нам змогу побачити багато прикладів. Отже, я бажаю згадати ще декілька подвигів, які занадто привертають увагу. Справжнім захисником я вважаю матроса **Віталія Скакуна**. Без його відважного вчинку, моє місто було б окупованим. Він підірвав разом із собою міст, щоб зупинити ворога. Коли в перший день повномасштабного вторгнення, лишився свого життя, заради важливої цілі – сповільнити танкову колону, що дало можливість організувати оборону південного фронту.

У мене є спогади про бої за стратегічно важливий аеропорт «Антонов». Спільними силами десантів Збройних Сил України та спецпідрозділу «Альфа» було пошкоджено злітно-посадкову смугу, що не дало змогу висадити основні сили противника.

Неможливо не згадати звичайних людей в окупації, які виходили на мітинги та помирали за свою свободу. Привертають увагу діти, молодь на вільних територіях, що збирали кошти на потреби ЗСУ.

Пан Зеленський та його команда, відстоюють народні інтереси на міжнародній арені. Тому хочу навести вислів із новорічного привітання, який сказав Президент: «У великій війні немає маленьких справ. Немає непотрібних. Кожен із нас – борець. Кожен із нас – фронт. Кожен із нас – основа оборони».

Можна зробити висновок, що будь-яка людина в Україні – герой! Всі мають свій напрям: військові, вчителі, дипломати, лікарі, школярі, студенти та багато інших. Ми наближаємося до перемоги, коли робимо максимум у власній справі. Я сподіваюсь, що ми завжди будемо пам'ятати всіх, хто приклав зусилля для миру!

Слава Україні!

Героям Слава!

Розповідь про подвиг

*Ліка Собко
КЗО ССЗШ № 9
Дніпровської міської ради,
11-А клас*

Що для вас Україна? Країна, про яку сьогодні знають усі через Майдан, Небесну Сотню, окупований Крим, Бучу, Херсон?.. Чи, можливо, знаєте Україну з Інтернету? Як би там не було, це все моя згорьована, але незламна Україна. А найбільша цінність – це її народ.

Україна – це її герої та захисники, волонтери, завдяки ми можемо спати спокійно, бо в моїй Україні йде війна за її існування.

Війна... Що таке війна? Чому війна? Я повністю не можу зрозуміти. У мене і досі є спогади тих подій дві тисячі чотирнадцятого року, відчуття страху. Десь у глибинах душі так і залишилось те відчуття паніки, жаху та нерозуміння того, що коїться. Чітко пам'ятаю сльози та благання моєї рідненької матусі, яка не хотіла відпускати тата на Майдан. Їх довгі розмови, сварки і сперечання... І татові слова: «Так потрібно» та «Я не можу просто сидіти і дивитись новини, маю бути там, маю хоч щось вдіяти!». Тоді я ще не усвідомлювала, куди саме він хоче поїхати...

Настали неначе вічні дні та довгі ночі, а потім і тижні очікування. Він повернувся, так, з синцями, увесь брудний, заморений, але живий! Тато на пам'ять привіз камінь, той камінь, який там, на Майдані, він носив із собою. Цей сірий, здавалось би, зовсім непривабливий камінь зараз стоїть у батьків в кабінеті і залишається спогадом для усіх. Минув час, рани повільно затягувались. І знов жах та біль. Анексія Криму та війна на Сході України.

Про один з подвигів мені розповів друг. А саме історію його троюрідного дядька **Мельникова Олександра**, який героїчно загинув п'ятнадцятого серпня дві тисячі п'ятнадцятого року. Йому було тридцять вісім років, коли він добровільно відправився на фронт, щоб захистити дружину та доньку, батьків і всю Україну.

Але донька так і не дочекалась батька, жінка – чоловіка, батьки – сина... Усе сталося швидко та неминуче. Був обідній час, неочікувано почався обстріл, а поруч з Олександром знаходився новобранець, зовсім молодий та переляканий хлопець. Єдиним, що здалося тоді правильним, – врятувати хлопцю життя... Ціною свого... Олександр загинув миттєво, шматки гранат потрапили йому прямо у спину.

Важливі й неоціненні подвиги здійснюють усі військові, волонтери, люди, які підтримують економіку країни. Наприклад, працівник кав'ярні моїх батьків ще в перші дні повномасштабного вторгнення пішов на фронт. Мої батьки з дві тисячі чотирнадцятого року і зараз є волонтерами у прифронтових регіонах. У перші дні повномасштабної війни, здавалось, що ось-ось все закінчиться... Російський народ вийде на мітинги, російська влада виведе свої

війська з нашої території. І всі люди будуть жити, як було до двадцять четвертого лютого.

Минув день, два, тижні, і українці перестали очікувати допомоги і співчуття від росіян. Ми всі зрозуміли, хто вони насправді. Вони – людиноненависники, окупанти та вбивці мирного населення, безпринципні, з відсутністю будь-якого співчуття та моралі. Ми мужні, вільні та єдині. Кожен із нас докладає зусиль для перемоги.

Перемога за нами! Все буде добре, все буде Україна!

Нам невідомі всіх їх імена...

Єгор Терещенко

*Лицей інформаційних технологій
при ДНУ імені Олесья Гончара,
10-В клас*

*Герої тихо живуть серед нас,
Вони не кричать про свої перемоги!
Герої тихо вмирають за нас
І не благають підмоги.
Герої тихо живуть серед нас.
Не забуваймо ж їх мужність крізь час...*

Війна. Яке страшне слово! Вже другу весну зустрічаємо з цим жахіттям. Надворі ХХІ століття. І, напевно, ніхто навіть не уявляв, що будемо засинати та прокидатися під звуки сирен. Ніхто не думав, що будемо оплакувати молодих хлопців і дівчат, які загинули за свою рідну країну. Зараз у всіх на вустах молитва за нашу Україну, за тих, кого ми з гордістю та одночасно з болем у серці називаємо Героями. Вони пожертвували своїм життям, аби захистити свій народ, свою рідну країну.

*Нам невідомі всіх їх імена,
Хто їх чекає, хто за ними плаче,
Де їхній дім, як їм болить війна,
Яке в них серце – щире чи терпляче.
Нам невідомі мрії й здобуття,
Всі їхні рани, всі слова прощання,
Вони – солдати, що кладуть життя,
Заради нас і мирного світання.*

В історії України не раз були періоди піднесення і слави, вона мала своїх героїв, мужньо долала найважчі випробування. Нас віками мордували, палили й різали, нищили в концтаборах, морили голодом, розстрілювали державність, забороняли мову, а ми, українці, відроджувалися й дужчали, бо з давніх часів мали духовну освіту. Століттями чужинці дивувалися незламності українського духу. Так і сьогодні український народ не припиняє дивувати світ своєю нездоланністю, одержимістю, героїзмом та відвагою.

Підполковник **Валерій Вікторович Чибінеєв** загинув у свій 34-й день народження в Гостомелі.

Група снайперів, яку він очолював, отримала завдання із забезпечення дій 72-ї ОМБР щодо звільнення міста Гостомель. Зайнявши позиції, група проводила спостереження та у визначений час знищила коригувальників вогню по Гостомелю. Ворог помітив групу, намагався знищити її за допомогою артилерії та авіації. Вміло маневруючи та змінюючи вогневі позиції, розвідники нищили ворога. Валерій працював по броньованих цілях із гвинтівки Barrett, а його підлеглі нищили живу силу противника. Бій тривав близько 15 годин. Коли у Валерія закінчилися набої до снайперської гвинтівки, а ворог почав оточувати, він змінив вогневу позицію та продовжив вести бій з автомата. Ціною власного життя **Валерій Чибінеєв** прикрив товаришів та забезпечив виконання бойового завдання...

Ворог у тих боях зазнав великих втрат: ліквідовано близько 1500 особового складу, 20 бойових машин десанту та багато іншої бойової техніки противника.

Героя України поховали на Берковецькому кладовищі біля молодшого брата Романа, який загинув у 2019 році на Донеччині... **Дніпро! ЛТ! В Аерокосмічному центрі рідного ліцею відведено особливе місце для наших героїв. Своім героїзмом і відвагою вони наближали нам Перемогу. Їх мужність – приклад нам, ліцеїстам, як любити свій край, свій народ, свою Україну.**

Наші увічнені в безсмертя герої.

Мені й моїм однокласникам шістнадцять років. Ми любимо життя і віримо, що воно буде щасливим. Ми запам'ятемо, хто наш ворог назавжди...

Вічна слава Героям!

Ти наш Герой!

*Присвячується нашому односельцю
Приймаку Артему,
який, виконуючи свій військовий обов'язок,
загинув в бою за нашу рідну Україну*

*Ярослав Тимченко
Богданівська гімназія-філія
опорного ліцею № 1
імені М.М. Коцюбинського
Васильківської селищної ради
Синельниківського району,
7 клас*

Сьогодні мати поховала сина
Печаль, журба їй серце огорта.
Як жити на цім світі мені, дитино,
Якщо поряд тебе уже нема?

Болить душа і серце розриває на частини,
Коли я згадую, як хлопчиком ти був.
І перші кроки, й стежку до школи,
Як швидко виріс, в армію пішов.

Усе було: підйоми і падіння,
Але тебе завжди навчала я,
Щоб у житті ти був «Людиною»
Хоробрим, мужнім чоловіком став.

І ось прийшла війна на нашу землю.
Ти став на захист матерів, дітей.
Ти наш герой! Загинув за Україну
За рідні наші золоті поля.

Ти спи спокійно, вічно будем пам'ятати
Твоє завжди усміхнене лице.
Тепер з небес ти будеш споглядати,
Як Україна наша розцвіте.

А Перемога вже не за горами,
З сльозами на очах цей день зустрінем ми.
Згадаємо полеглих у боях солдатів
І свічку пам'яті запалим на вікні.

... я тримаю до Бога запалену свічку...

Дмитрій Файчук
комунальний заклад «Гімназія № 32»
Кам'янської міської ради,
6-А клас

***Нам пророкують голод і війну,
Та я тримаю до Бога запалену свічку.
Свічу, що тримає мою віру на плаву,
Не дасть впасти духом, душею занепасти.***

Війна – це горе, сльози, випробування не лише для держави, а і для кожної родини, адже ця кривава пані у чорному увійшла до кожного будинку, принесла біду. Тисячі людей пройшли через усі випробування і муки найважчої Другої світової війни.

У війни руки у крові, вона тече річками, а земля захлинається від болю та жорстокості. Війна зараз, як і Друга світова війна, має сотні облич: героїчних бійців, що тримають оборону, у сльозах – матерів, які чекають синів з полону, виснажене – у волонтерів, що кожного дня вирушають на допомогу нужденним. Минуло 78 років після закінчення Другої світової війни, але цей біль, на жаль, живе і зараз у наших серцях.

Ми схиляємо голови перед усіма, хто віддав своє життя за тих, хто виборює наше право жити на своїй землі. Пам'ять про їхні подвиги завжди житиме у наших серцях і пронесеться крізь століття, бо ми будемо завжди пам'ятати про них.

Маємо прозору країну зараз, яка у єдності та силі духу може переплюнути кого завгодно. Наразі нашим патріотизмом та незламністю пишаються та дивуються європейські країни, а навіть деякі беруть з нас приклад. Більше ніхто не боїться казати правду. Згуртована в одне ціле нація – це загроза ворогам, які хочуть загарбати наші землі. Ми, народжені після Другої світової війни, але в час повномасштабного вторгнення росії дізналися про її жахи, усвідомили всю велич подвигу ветеранів, фронтовиків, трудівників тилу і пишаємося тим, що наші герої зуміли вистояти в жорстокій битві з фашизмом і перемогти. Війна, розпочата росією, стала великою трагедією та викликом мужності для українців.

Я сиджу в холодній кімнаті без світла, тому що вранці рашисти обстріляли інфраструктури та пошкодили мережу. Мама дбайливо наливає чай та обіймає мене. Завтра ми поїдемо пекти хліб для ЗСУ. Білі, смачні та теплі палянички для сміливців, які захищають наші землі. Я теж роблю свій вклад, як і моя родина. Ми з однокласниками робимо окопні свічки для наших бійців. Моя бабуся та мама в'яжуть теплі шкарпетки для наших захисників-героїв, які оберігають нас від окупантів. Вони для нас янголи, воїни світла. Не бідкаємося на відсутність світла і тепла. Тихенько запалю свічку та дивитимуся на її полум'я. Згадаю, як маленьким, мені співала бабуся.

– Бабуню, ти знаєш так багато українських пісень! – дивувався я.

Дзвінкоголоса бабуся затихала та щиро посміхалась.

– Українська пісня – символ нашого народу та родоvodu. Моя мама співала під час Другої світової війни, підбадьорювала дідуся, з її голосом у серці він зміг повернутися додому живим.

Та не всім судилося повернутися додому живим. Пригадав сусіда, випускника гімназії 32, в якій я зараз навчаюся, **Лисенка Владислава**.

Із самого дитинства він мав мету і рухався до неї попри всі складнощі. Його мрією було стати військовим. І 24 лютого 2022 року його мрія здійснилася, він вступив до бригади територіальної оборони, а потім – до 99 батальйону, 1-ої роти, 1-го взводу.

На жаль, виконуючи бойове завдання, загинув в Донецькій області в селі Времівка Волноваського району. Йому лише 24 роки... Назавжди 24...

Хіба це не подвиг? Віддати життя, захищаючи свою Батьківщину від окупантів. В моєму серці він залишиться добрим, веселим та стриманим. Світла пам'ять про подвиг назавжди буде жити серед рідних, друзів, товаришів.

Захист України від рашистів оплачений мільйонами життів, сльозами рідних і близьких. Самовіддана боротьба за свою Батьківщину надихає нас не боятися ворогів, самовіддано любити Україну та шанувати її героїв. Ніхто не міг уявити, що ця війна набере зовсім іншого вигляду і охопить не тільки маленький шматок держави, а й всю, без винятку.

Горе, сльози, піт та кров – усе це стало спільним для мільйонів українців, котрим дорога їхня земля, домівка і родина.

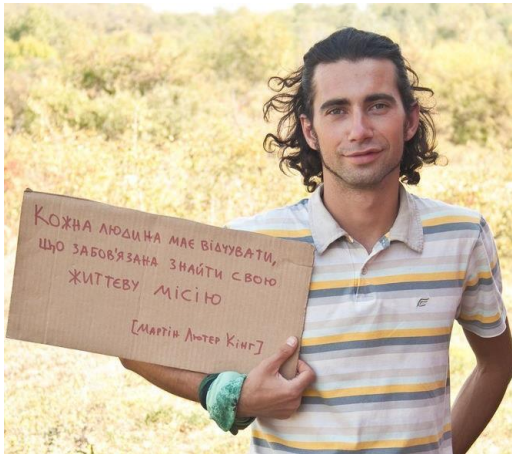
Українці незламні, коли ворог атакує, ми згуртовуємося, бо ми одна міцна та сильна нація, яка ніколи не віддасть свої землі. Українець глибоко пов'язаний з краєм, у якому виріс та народився, тому показує незламність і рішучість, хоробрість, самопожертву та героїзм, неабияку винахідливість та єдність в цій страшній кривавій війні.

Спасибі і низький уклін всім нашим захисникам!!!

Герой, якого я знаю

*Катерина Фрейліх
Криворізька гімназія № 41
Криворізької міської ради,
7-А клас*

Чорновоłosий чоловік із темними очима та зовнішністю, яка відповідає його сором'язливому характеру. Саме таким вперше я побачила дядю **Костю**.

Він був поруч із моїм старшим братом, а я тоді була ще геть маленькою, та був йому другом, коли мій батько був на війні.

Згодом і тато познайомився з ним, у них було трохи спільної роботи у «Культурно-громадському центрі Шелтер+», інклюзивно-мистецькому проєкті «Краще разом». Уся

наша родина влітку 2020 року брала участь у проєкті. Проєкт тривав усе літо, дядя Костя кілька разів в нас вдома допомагав татові виготовляти декорації з металу, я чула їхні розмови. На репетиційній базі він завжди був першим, коли потрібна була допомога. Завжди знаходив рішення в найскладніших ситуаціях.

Моїм великим здивуванням було дізнатись, що дядя **Костя** кілька років тому був в команді «Доктор Клоун». Про його роботу з підлітками знала, бачила скільки молоді вважають його другом. Був в команді організаторів дитячих кемпінгів, туристичних походів в гори для підлітків.

Восени ми дізнались, що Костянтин Скїба був мобілізований до складу 93 бригади Збройних Сил України «Холодний Яр». Його підрозділ був постійно в інтенсивних боях. І тут дядя Костя був справжнім воїном, який особисто встиг завдати ворогам серйозних втрат. Завоював величезну повагу товаришів по службі і командирів.

Це найбільший прояв любові до громадян своєї країни – служити їм, знаючи, що це, будь якої миті, може коштувати тобі життя.

Простий чоловік із мікрорайону Зарічного промислового міста Кривого Рогу розумів, що в житті не вистачає сенсу. Знайшов його у служінні іншим. Був вдумливим і відповідальним чоловіком, люблячим батьком двох маленьких донечок.

Він – герой, якого вже поряд немає. Прожив коротке, але напрочуд гідне і відповідальне життя. Першого квітня 2023 року **Костянтин Скїба** героїчно загинув у Бахмуті під час запеклого бою. Герої не вмирають! Вони завжди в наших серцях! А ми плідно працюємо і навчаємось, аби наблизити перемогу і розбудувати країну, за яку такі чудові люди кладуть життя.

Крим

*Микола Харчук
Криворізька гімназія № 41
Криворізької міської ради,
6-Б клас*

Його серце билось все повільніше...

Ніколи в житті Крим ще не був так довго в подібному місці. Крапельниці, уколи – навіщо тепер усе це? «Заради кого жити, кому служити, навіщо мене сюди привезли? Я хочу до своєї родини, хочу бути разом з ними», – думав Крим, а з великих сумних очей котилися сльози. В пам'яті одна за одною почали зринати картини колись щасливого життя...

– Кримчику, привіт! Ми приїхали! – радісно вигукнули діти, вийшовши з машини. – Тепер ми надовго!

Як же він на них чекав! Зазвичай господарям було ніколи гратися з собакою, а малеча робила це залюбки.

– Лови м'ячик! Молодець, розумний пес! Сидіти! Лежати! – виголошував команди маленький дресирувальник, а пес покійно їх виконував.

– А тепер у квача пограємо!

І вся галаслива компанія бігала один за одним по подвір'ю...

– Кримчику, ходімо швидше! Повітряна тривога! Хутко до підвалу! – кричали діти.

– Він же пес та не розуміє того, що відбувається, і до підвалу його не затягнеш. Скільки разів намагалися – все марно. Гарчить та кусається тільки. От дурнику! – казала бабуся.

– Не кажи так на нього! – в один голос захищали діти собаку.

Справді, Крим не розумів, чому іноді лунав цей гучний та неприємний звук, від якого хотілося завити та ставало моторошно. Спостерігаючи за людьми, пес теж ішов до своєї «схованки», що знаходилася біля сараю. Якби ж він тоді знав, про яку страшну небезпеку сповіщає цей сигнал...

Однієї вересневої ночі Крим був дуже неспокійний. Весь час вив, неначе передчував щось. І знову цей неприємний звук сирени. Але до підвалу ніхто не йшов. Усі міцно спали. Він гавкав щосили, та намарно.

Раптом із нічного зоряного неба на землю впала зі страшним свистом величезна вогняна куля. Це ворожа ракета влучила в їхній будинок...

Отямившись, Крим підвівся. Все було як у тумані. Але де ж подівся дім? Там же були його найрідніші люди... Зрозумівши все, Крим завив так голосно, як ніколи в своєму житті. Він ходив по руїнах у надії знайти когось живим, та, на жаль, мама, двоє дітей і бабуся загинули.

Коли приїхали рятувальники, вони побачили собаку, який сидів і плакав на руїнах свого будинку.

– Ой, дивіться, там сидить пес, він дивом вижив! – схвильовано викрикнув сусід Сергій.

– Чий це собака? – спитали рятувальники.

– Це Крим – пес родини, що загинула. Незважаючи на те, що собака великий, він добрий. Напевно, поранений, йому потрібна допомога, – відповів сусід.

– Так, звісно, ми подбаємо про нього, – сказали рятувальники.

Вони відвезли згорьованого Крима у важкому стані, контуженим, частково сліпим, глухим у притулок. Крім цього, в нього виявили серцеву недостатність. Через дуже сильний сум пес нічого не їв. Після пережитого стресу він нікого до себе не підпускав та поведився агресивно. Крим безмежно сумував за рідними та постійно шукав своїх господарів...

Контужія потроху проходила. Крим почав їсти, здружився з одним із працівників притулку та погодився навіть піти з ним на свою першу прогулянку після пережитого. Здавалося б, життя повертається. Але невимовна туга за рідними людьми з'їдала собаку зсередини...

Його серце зупинилося... Нарешті вони разом. І вірний пес Крим продовжує нести тепер уже свою небесну варту.

Обіцяв повернутись *Пам'яті Романа Менделя присвячується*

Євгеній Цуприк
Новопетрівський ліцей,
9 клас

Україна – наш спільний дім, тож маємо дбати усі, щоб були в ньому добробут і спокій, мир і злагода, вічна краса. Усі ми повинні усвідомити: своє, рідне – не тільки хата і подвір'я, а й вулиця, село чи місто, де ти живеш, ліс і річка, степ і море – вся розмаїта наша країна. Від Ужгорода до Луганська, від Києва до Сімферополя, від Карпатських гір до шахт Донецька, від хвиль Дніпра до степів Херсона – Україна багата родючими ґрунтами, водними ресурсами, корисними копалинами, різноманітним рослинним та тваринним світом, умовами для розвитку промисловості та сільського господарства.

Найбільше багатство нашої держави – це його народ, працьовитий, волелюбний, життєрадісний, пісенний. А складовою кожного народу є окрема Людина – цікава і різноманітна, неповторна і незамінна, талановита і небайдужа, волелюбна і патріотично налаштована, яка не просто любить свою Батьківщину, а може на ділі це довести. Саме про таку людину, справжнього патріота своєї держави, хочу розповісти і показати підростаючому поколінню, що герої живуть серед нас, ми бачимо їх, простих і, на перший погляд, непомітних, але в важку хвилину вони, не шкодуючи власного життя, підставляють своє плече, врятовують друга чи просто незнайомця, захистять свою державу.

Роман Мендель... Хто він такий, сучасний герой України? Як він ріс, як формувався його характер, хто ті люди, що змогли посіяти в дитячій душі маленькі зернятка справедливості і доброти, які проросли буйними квітами? Що живило непохитну віру юнака в те, що його працьовитий, співучий, відважний народ має бути вільним?

На Дніпропетровщині, неподалік славнозвісної річки Орелі, розкинулось мальовниче село Новопетрівка. В ньому проживає звичайна українська родина Володимира Семеновича Менделя, неоцінним багатством якої стали діти.

6 грудня 1989 року вдруге завітав лелека і подарував ще одного синочка Ромчика. Щасливі батьки пестили двох синочків, дарували тепло душі, сімейний затишок і чекали на появу доньки. Батько працював в колгоспі «Аврора» трактористом. Мама, Вікторія Миколаївна, берегиня сімейного затишку, вірна дружина, найближчий і вірний порадник, дарувала своїм дітям любов і ласку, віддавала всю себе. Всією сім'єю вели домашнє господарство, разом ішли на город, саджали, пололи, вирощували овочі. Часто влаштовували свята, співали пісні. Дитячий сміх лунав повсякчас. А якою була радість, коли вперше діти самостійно приготували обід...

Росте людина, та в душі не згасне вогник дитинства. Залишиться він в пам'яті, як потаємний і світлий. І скільки б не минуло років берег дитинства притягує до себе, навіює душевну рівновагу, вселяє в душу надію.

Семирічним хлопчиком переступив Ромка поріг Новопетрівської школи, де його такого маленького, але сміливого і з допитливими очима зустріла перша вчителька Марія Єфремівна Пелих: «Пам'ятаю цього хлопчика завжди веселим і непосидючим. Дуже любив уроки музики і фізкультури. Мріяв стати співаком, грати на синтезаторі. Вступив до Магдалинівської музичної школи. Батьки купили справній музичний інструмент, і щастю Ромки не було меж. Ровесники по-доброму заздрили і раділи за нього. Вже в дитячі роки формувався характер борця за справедливість. Він завжди захищав дівчаток, допомагав їм, навіть іноді портфель носив додому. На вулиці дружив з Наташою Кременою, Сашою Христенком, Сашою Прокапало, Колею Рижком, любив поганяти в футбол на шкільному стадіоні», – згадує вчителька.

Щаслива дитина тоді, коли вона має дім, де панують взаєморозуміння та злагода, де вона почувається, як у палаці, що захищає від негараздів, ходить до школи, здобуває освіту, має друзів і однодумців, має надію на завтрашній день, вірить, що це її радісне буття триватиме вічно. Таким було Ромчине дитинство.

Далі були пошуки власного «Я». Доросле життя... Військова служба... Школа сержантів.

З 23.08.2013 року **Роман Мендель** розпочав військову службу за контрактом через Новомосковсько-Магдалинівський ОМВК, з часом став командиром бойової машини,

командиром відділення 25-ої окремої Дніпропетровської повітрянодесантної бригади.

Серце людини завжди відкрите для добра і краси. Кожного з нас дивує і радує сонце на небі, квітка на клумбі, гудіння джмеля над головою, щебет ластів'ят у гнізді... Затягло небо хмарами, загриміло, та то не грім, то чорні блискавки війни на Сході України.

Україна в огні. Так писав ще Довженко про навалу фашистів. Минуло майже 70 років – і Україну знову охопив пекельний вогонь війни. На боротьбу з нацистськими загарбниками піднялися тоді всі народи. Зараз українці самі змушені боронити свою цілісність. Наперекір зневірі наші хлопці полишали рідні домівки і зараз виконують свій обов'язок перед державою в зоні, так званої антитерористичної операції.

Подвиг, яким я пишаюсь

*Вікторія Чернявська
Межівський ліцей № 1
Межівської селищної ради
Синельниківського району,
11 клас*

На сьогоднішній день весь цивілізований світ наповнений жорстокістю, брехнею, злістю та несправедливістю. Немає такої країни, яка б не брала безпосередньої участі у війні. Немає такої людини, яка б не мала конфліктів з оточенням. Немає такого куточку світу, де не було б ніяких проблем. Та,

зрештою, немає такого, щоб люди спокійно жили та насолоджувалися мирним життям.

2014 – це початок тяжких часів для України. Розпочалася антитерористична операція на сході нашої держави. Про війну ми чули тільки на уроках історії та при перегляді фільмів, але сьогодні відчуваємо все на собі в реальності. Ця війна принесла з собою горе, розпач та сльози. Напевно, не має зараз в Україні такої людини, яка б не відчула на собі біль та втрати від війни. Зламани людські життя й долі. Ці події назавжди змінять нашу свідомість. Немов важке каміння, вони осядуть у наших серцях та спогадах.

На сході України обороняли нашу рідну землю справжні патріоти. Вони були готові боротися, захищати Україну, жертвуючи найдорожчим – життям. За кожною історією – справжній герой, на прикладі якого виховуватимуться молоді покоління. Вони різні за віком, професією, кожен з різних куточків України, багато з них, не чекаючи повістки, прийшли до військкомату, залишивши сім'ї, роботу, рідну домівку і стали на захист своєї Батьківщині.

Ці слова сказані не просто так. Адже саме такі наміри та риси характеру притаманні нашому земляку **Олегу Кулиненку**. Народився він 15 лютого 1996 року в селі Зоряному. Зростав та навчався на Межівщині, палко захоплювався пауерліфтингом.

У 2013 році став чемпіоном України з цього виду спорту. Ще з дитинства він мріяв про військову службу, а саме про блакитний берет та тільник. Олег бачив себе лише серед десантників і більше ніде. Не змінили його намірів і події, які розгорталися на сході нашої держави. Лише виповнилося йому 18 років, як він, напевне, один із перших, летів чимдуж до військкомату.

Ніякого страху, лише патріотизм і почуття обов'язку керували ним у той час. Ні вмовляння рідних, друзів, ні мамині сльози, на жаль, не зупинили Олега – він пішов служити Батьківщині за контрактом. Рвався на фронт із впевненістю та завзяттям, але до армії він потрапив не одразу, тому що йому двічі відмовляли через його юний вік. Однак він домігся свого і потрапив на передову. Був наймолодшим у своїй роті, але найактивнішим. Завжди і скрізь був першим.

Перебування в зоні АТО, той жах, що його оточував, не згасили його запалу. Коли поранених старших та більш досвідчених військовослужбовців привезли з поля бою і їх необхідно було замінити добровольцями, Олег, не роздумуючи, знову таки першим визвався у бій.

«Під час страшного бою, що тривав кілька годин, Олег залишався незламним. Усе такий же сміливий, хоробрий, відчайдушній і з почуттям гумору. Тільки він міг посеред окопу, у тих умовах, влаштувати собі законний обід. Здавалося, що почуття страху йому взагалі було не відомо», – так говорили його побратими.

Коли справи були зовсім поганими й необхідно було відступати, щоб просто спробувати врятуватися, Олег і тоді не зміг думати лише про себе. Він не зміг покинути помирати на самоті товариша Максима, якому відірвало ногу. І знаходячись, мабуть, у справжньому пеклі, під постійними обстрілами та серед вогню, не думаючи про власне життя, на собі тягнув Максима,

намагаючись його врятувати... Але, на превеликий жаль, не вдалося врятувати ні товариша, ні себе. Ціною власного життя боровся за чуже. На мою думку, така поведінка властива не кожному і не кожен зміг би наважитися на такий героїзм.

Війна – це зараз не слово, а реальність. І кожен з нас хоче миру. Мир, незалежність та цілісність держави завойовують для нас учасники АТО – справжні герої сучасності. Про них варто знімати фільми, писати книжки та розповідати в школах. Ми повинні зробити все, щоб про них не забули. Пам'ять про них – це наш біль і гордість, за те, що ми мали честь жити з ними в одній країні і в один час.

На прикладах їх героїчних вчинків будуть виховуватися багато поколінь українців – відважних, гордих, сміливих і вільних мешканців незалежної країни, заради квітучого майбутнього тисячі патріотів віддали своє життя.

Назавжди в моєму серці

*Софія Чеснокова
Богданівський ліцей
Богданівської сільської ради
Павлоградського району,
10 клас*

Червень 2019.

Випускний вечір у мого троюрідного брата **Олександра Ворожцова**. Святкує закінчення школи. Веселий, життєрадісний, з купою планів на життя, **ЖИВИЙ...**

Лютий 2022. Сашко за півроку до початку війни підписав контракт і зустрів ворога на Донбасі. Він добровільно поїхав на нульову в Рубіжне в Луганську область. Там мій брат був артилеристом. Все, що я знаю, чим він займався – він мінував місцевості. Це мені розповіли батьки.

Я дуже за ним сумувала. Ми переписувались та розмовляли про те, як він поживає, як у нього справи. Але в один момент він перестав відповідати на мої повідомлення. Це дуже мене хвилювало. Я подумала, що, може, зв'язку немає, поки немає можливості відповісти. Так я чекала п'ять днів... А на ранок шостого дня до мене підійшла моя мама та розповіла жахливу новину. Новину про те, що Сашко загинув. Це було дуже важко для мене та моєї сім'ї. Цей день наша родина не забуде ніколи.

Ця трагедія дуже сильно вдарила по нашій родині, тому що ми всі його дуже любили. Матері він був сином, бабусі – онуком, моїм батькам – племінником, а мені – найріднішим братом.

Олександр був дуже хороший, міцний духом хлопець. З дитинства я знала, що можу на нього покластися, бо він був дуже хороший брат, який міг мене захистити, допомогти мені, не залишити в біді. Я пам'ятаю, як ми ходили разом до школи, грали разом на вулиці, розмовляли про все на світі. Олександр був душею компанії. У нього було багато друзів. Він був веселим, завжди шуткував, мало коли сумував. Завжди допомагав всім. Але настав час, і Олександр пішов служити за контрактом. Там Саша знайшов дівчину, з якою хотів одружитись.

Я дуже люблю його і зараз, сумую за Сашком. Він віддав своє молоде життя, захищаючи нас та нашу державу. Він був дуже мужній та сильний, добрий та відданий своїй країні. Наша родина та я дуже пишаємося ним, він наш герой, наш рідненький хлопчик. Ми завжди будемо його любити та пам'ятати. А для мене він завжди буде тим самим веселим розбишакою, таким рідненьким.

Я вважаю, що всі хлопці і чоловіки, які зараз захищають Україну, захищають наше життя, здійснюють подвиг. Вони ризикують найдорожчим – своїм життям. Ми повинні пам'ятати про живих, а ще більше про загиблих, які заплатили найбільшу ціну за нашу свободу і незалежність. Тому я вирішила розповісти про Сашка, свого брата, одного з тисяч наших героїв.

Слава Україні!

Слава Україні

*Вікторія Шматко
Комунальний заклад
загальної середньої освіти
ліцей імені Лесі Українки
Жовтководської міської ради,
8-Б клас*

Війна увірвалася нестримною рікою,
І падали зірки серед ясної ночі,
Неспішно їх я в пригоршню ловила.
Весна прийшла – і все кричало хочу
Життя, любові і забутих див.
Самотньо ліхтарі освічують дорогу,
Шматки асфальту як острівки надій.
Чергова книга вкотре без прологу,
Не треба сенсу, слів – давно настав час дій.
Легенький вітерець дерев порушить спокій,
Хрущі ще трохи й знову загудуть.

Повторюється все – не повернуть лиш роки,
Тому уважніше нам треба обирати путь.
Затягані, замучені, засмічені та дикі...
А де ж ті світлі й чисті милі світлячки?
Були малими – і раптом усі великі.
Раніше мріяли – тепер ставимо свічки...
Війна увірвалася нестримною рікою,
Забуті всі бажання, що в щирості зросли.
Лиш мить – для більшості ж високу ціну
Вони сплатили за те життя, що так пізнати й не змогли...

Січневий морозний ранок

*Батько Вероніки,
ШТИПУЛА ВАЛЕРІЙ СТЕПАНОВИЧ,
загинув у Бахмуті 14 травня 2023 року*

*Вероніка Штипула
Гвардійський ліцей
Черкаської селищної ради
Новомосковського району,
8-А клас*

Я прокидаюся, озираюся навколо і бачу перед собою гарно прибрану кімнату з вишитими рушниками та скатертиною. Ми з батьками приїхали на канікули до бабусі в село. Виглядаю у вікно і бачу, як лапятий сніг сипле і сипле, уже засніжив усі дерева, кущі, вкрив землю білою пухнастою ковдрою.

Спостерігаю за сніжинками, які повільно кружляють у повітрі і тихо падають на білу ковдру.

На кухні кипить робота: мама з бабусею пораються біля печі, їм треба приготувати дванадцять пісних страв, бо сьогодні Святий вечір. Бабуся називає Святвечір Багатою кутею. Серед різноманітних страв на святковому столі має бути кутя. Бабуся готує її з пшениці, додає горіхи, мак, родзинки, мед, але при цьому завжди додає: «Не передай куті меду». А ще ми будемо варити узвар, готувати голубці з гречкою, вареники з капустою, картоплею, грибами.

Швидко минає день, настає вечір, а отже й Різдво. І ось тут починається найцікавіше. Я виходжу на вулицю і переді мною відкривається казковий зимовий краєвид.

Ми з друзями з простенькою колядкою «Коляд, Коляд, Колядниця...» оббігаємо сусідів, заходимо у кожную хату, бажаючи людям здоров'я, миру та добра.

Мені запам'яталася розповідь дідуся. Під час Другої світової війни він був маленьким хлопчиком. Йому так хотілося миру і спокою, щоб скоріше закінчилася війна, щоб його тато живим повернувся додому. Від бабусі він чув таку легенду: У Святвечір на небі з'являється перша зірочка – ото народився Ісус Христос. У цей момент треба загадати бажання, і воно здійсниться. І бажання дідуся здійснилося, війна закінчилася і його тато з перемогою повернувся додому.

І ось пройшло багато років. Діду, чи думав ти, що знову твою рідну землю буде топтати ворог.

На моїй землі знову йде війна. Наш народ бореться проти російської агресії. Це пекуча рана, яка болить у кожній українській родині. Як тільки розпочалася російська окупація, сини і доньки України стали на її захист. Хто нищить ворогів на полі бою, а хто уже відбудовує міста і села. Так діють справжні патріоти. Воїни творять чудеса: звільнена Сумщина, Чернігівщина, Херсон, Харків. Без сліз не можна згадати той момент, коли при звільненні Балаклі українські захисники зірвали ворожий плакат, а там – пророчі слова Тараса Шевченка:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Ці слова Кобзаря допомагають нашим мужнім захисникам тримати оборону Бахмута. Ціною власного життя вони захищають кожен клаптик української землі. Як не згадати **Дмитра Коцюбайла** – першого добровольця, якому прижиттєво надали звання Героя України в 26 років, а в 28 він загинув, захищаючи Бахмут. А 25-річний воїн Національної гвардії **Валентин Лук'янчук**, який хотів бути вчителем, але загинув від ворожої кулі. А згадаймо усіх тих, хто уже ніколи не повернеться додому, ніколи не буде мріяти про подальше навчання, про кохання, про сім'ю. Попереду у них було все життя, але своє призначення вони знайшли у служінні захищати рідну домівку. Є таке призначення на цьому світі – захищати свою Батьківщину.

Сьогодні Святвечір, я пильно вдивляюся в небо і чекаю оту зірочку-рятівницю. Уста мої шепочуть: «Боженько, у мене єдине бажання. Дай моему народу сили, здоров'я вистояти, перемогти у цій війні. Зроби так, щоб я і кожна дитина дочекалася свого тата з фронту. Допоможи моїй рідній Україні у цей важкий час!» Ось з'являється перша зірочка, і я з радістю говорю: «Все буде добре, моя рідна Україно!»

Героїчна історія двох друзів

*Владислав Щербина
Вільногірський ліцей № 4
Вільногірської міської ради,
7-А клас*

Це було 24 лютого 2022 року. Маму звали Марія, а батька – Артем. Вони жили в Києві, як раптом на світанку пролунала сирена. Мати прокинулась і розбудила чоловіка та сина.

– Мамо, мені страшно, – сказав Сергійко.

– Не бійся, сину, я з тобою.

Після сирени мати почала збирати валізу. Більшість однокласників Сергія вже їхали до Польщі, Німеччини та в інші країни Європи.

27 лютого вони були у Львові, попрощалися з батьком. Усі плакали. Хвилин через десять мама з Сергієм прямували до Варшави, а батько разом зі своїм другом Андрієм поїхали в Бучу. Вони були готові воювати до кінця.

– **Артеме**, я бачу колону ворогів, – сказав **Андрій**.

– Не панікуй, давай заховаємось в окопі, й коли вони пройдуть, ми за о-он той дім заховаємось та вистріляємо їх.

– Але ж це дуже небезпечно, краще всього викликати підмогу, – запевнив Андрій.

У колоні було близько 20 чоловік. **Артем** почав передавати своє місце розташування для того, щоб надійшло підкріплення.

– Тихіше, вони дуже близько, – сказав Артем.

Настала тиша. Колона завмерла. Артем передавав своє місцезнаходження.

Аж раптом із-за рогу вулиці виїхав український танк з групою бійців, окупанти зразу відкрили вогонь. **Андрій** висунув голову та вбив трьох росіян; його помітив їхній командир і вистрелив у Андрія. Гострий біль обпік йому руку. Одразу після цього пострілу українські воїни вбили командира та знищили всю ворожу колону. Загибло два українці й було поранено Андрія. Лише через два тижні Андрій зміг побачити Артема.

– Привіт, друже! Вже краще почуваш себе? – запитав Артем.

– Так, я готовий іти далі, до кінця!

– Тобі треба ще трохи відпочити. Ми звільнили Київську область. Але є й погані новини.

– Які? – стривожився Андрій.

– Вони захопили Херсон та йдуть далі.

– Так, це недобрі новини. Ти вже телефонував Марії?

– Так, а твоя мама як там?

У Андрія була лише мама, яка жила в Херсоні, і він за неї дуже хвилювався.

– Не знаю, я піду Херсон звільняти, бо дуже хвилююся за маму.

– Я теж з тобою піду, – відповів Артем.

– Добре, а як справи у твоєї дружини?

– Вона знайшла роботу і вже винаймає квартиру.

Поки Андрій перебував у лікарні, Артем приїхав у Миколаївську область. Там він познайомився з командиром Денисом. Артем розказав про свого друга, а Денис відповів:

– Так, я чув про героїчний вчинок Андрія.

Коли Андрій вилікувався, то він разом з ними відправився у Херсонську область. Його мати жила у Зеленому Гаю. Денис, Андрій та Артем пробралися у формі російських військових на завод.

– Мені огидно навіть ходити у цій формі, – сказав Денис.

– Ми її спалимо після нашого завдання, – вигукнув Артем.

– А який в тебе план?

– Шкода, що я не можу говорити російською мовою.

– Я у дитинстві добре розмовляв російською, тому зможу спілкуватися з ними.

– Сподіваємося на тебе, – зрадив Денис.

Команда пробралася на завод, де виготовляли патрони.

– Ого скільки в них матеріалів для патронів! – вигукнув Денис.

Раптом головний по цеху підійшов до них. Його звали Володимир Володимирович.

– Вы новенькие?

– Да, у нас есть опыт.

– Хорошо, нам нужны работники.

Дочекавшись, коли головний піде обідати, хлопці крадькома пробралися до приміщення, де зберігалися матеріали. Артем зайшов всередину, а Денис та Андрій охороняли його.

– Ти там ще довго? – нервово запитав Денис.

– Ще трішки, почекай, – відповів стривожено Артем.

Пройшло хвилин п'ять.

– Все, виходимо, швидше! – крикнув Артем.

Артем заклав вибухівку на складі з матеріалами.

– Три, два, один!

Пролунав сильний вибух. Багато російських військових вибігло на вулицю, а Денис з Андрієм зустрічали їх автоматною чергою. Коли все затихло, працівники заводу вийшли подивитися на своїх визволителів.

– Дякуємо вам, хлопці, можна і нам разом з вами?

– Звичайно! Нам помічники зараз дуже потрібні.

– Давайте сюди форму, я обіцяв, що спалимо, – сказав Артем.

Хлопці взяли з собою до Києва людей із заводу, там вони будуть працювати для захисту України.

Минув місяць. Андрій був сумний: він зрозумів, що зараз немає достатньо сил, щоб визволити Херсон, але Зелений Гай вони змогли відбити у ворога.

Запеклі бої точилися під Харковом, і хлопці вирішили відправитися туди. Треба визволяти місто й область від російської орди. Тут вони познайомилися з військовим **Олег**ом та його побратимами. Постійні бої у передмісті Харкова. В одному з них був смертельно поранений Денис, а згодом – поранило й Андрія.

Цей день ніколи не забуде ні Олег, ні Артем. Андрій, на жаль, помер в лікарні від уламків гранати. Цей бій був не легкий: українців було п'ятеро, а російських військових – втричі більше. Перемога була за українцями, але вижили тільки двоє – Олег і Артем. Наступного дня Збройні сили України вигнали ворога з території Харківської області. Цього ж дня поховали Андрія і Дениса.

Далі ціль була охороняти Донецьку та Луганську область і відбити Херсон.

– Ну що, ти готовий повертати Херсон? – запитав Олег.

– Так, звісно, – відповів Артем.

Олег був льотчиком. Артем облаштував окоп та почав розвідувати позиції. Раптом за спиною він почув неприємний голос:

– Руки ввєрх! Не двигатєся!

Позаду стояв окупант. Артем розумів, що це можуть бути його останні хвилини життя. В голові роїлися думки. Що робити? Згадав про гранату.

– Можна останній раз жінці зателефонувати? – запитав Артем.

– Хорошо, звони. У тебе єсть одна минута.

Артем повільно витягнув з кишені гранату, зняв чеку та міцно затис у руці.

– Что ты там делаешь? – нервово запитав ворожий солдат.

– Ну подивись...

Коли росіянин нахилив голову, Артем притиснув гранату до його грудей – і вона моментально вибухнула. Артему відірвало руку, але російський солдат загинув. Це був героїчний вчинок.

Артем прокинувся в лікарні. Безпритомного, без руки, його знайшов у полі Олег. Артему пришили руку: операція пройшла добре, і руку вдалося врятувати. Зразу після того, як отямився, він зателефонував рідним – Марії та Сергійку. Вони побалакали, а потім Артем спитав у лікаря:

– А де Олег?

– На жаль, він загинув у Бахмуті, – сумно відповів лікар.

Артем розхвилювався й почав плакати. У нього більше немає друзів, їх всіх убили окупанти.

Та герої не вмирають. Вони вічно житимуть у серцях українців.
Пройшло більше одного року з початку війни. Але це не кінець історії, а початок Великої Перемоги України над окупантами!

ЗМІСТ

СЛОВО ДО ЧИТАЧА Ірина Селезньова	5
ВСТУП. Ольга Бруславець Народ героїв	6
Анастасія Акименко Одна з тисяч...	9
Ірина Баханкова Розповідь про подвиг	11
Нікіта Біленко Герої ЛІТу та України	13
Карина Бойко Люди незламності	14
Вікторія Бокова Я вірю в перемогу!	16
Ярослав Бондаренко Для мене він – герой!	17
Злата Борозенець Подвиг незламної нації	19
Анна Варакута Назавжди в наших серцях!	21
Марія Васильєва Моє сонечко	23
Ерік Ващенко Герої тихо живуть серед нас	24
Валерія Винник Мій янгол-охоронець	26
Владислав Галаган Повертайтеся додому живими...	26
Карина Галка Тепер я бойова Миша	30
	32

Дар'я Гетьманова В думках зі мною гомонить...	
Олександра Говейна Мій дядько – герой	33
Анастасія Гончаренко Пам'яті ГЕРОЯ	35
Олександра Дворська Вічна пам'ять герою	36
Тетяна Дзяба Герої сьогодення	36
Катерина Жилінська Людина, яка змінила світогляд українців	40
Маргарита Калетнік Не вагаючись, став на захист рідної землі	41
Тетяна Калита З історії однієї родини	44
Світлана Капітонова А хто нас захистить?!	47
Дар'я Клебан Подвиг героя-односельця	50
Поліна Кобець Янголи не вмирають	53
Марина Кобзар Позивний «Інтелігент»	54
Анастасія Ковтун Героям нашим Слава!	55
Максим Кондаков Герої нашого часу	57
Артем Коробко Розстріляна юнь. #На щиті!	59

Олександр Косіненко Мрія	61
Едуард Крисанов Плаче холодними сльозами лютий	63
Станіслава Крисенко Герої нашого часу	66
Єлизавета Кулеб'якіна Герої не вмирають	68
Євген Кучумов Єгор Біркун – герой нашого сьогодення	71
Роман Латай Подвиг українського народу	73
Анастасія Левицька Україно, живи!	76
Альона Лиманська Герої живуть серед нас	79
Таїсія Лисенко Розповім про подвиг та його ціну	80
Артем Малофєєв Мій тато – Герой	82
Поліна Матюшенко За покликом серця	84
Дмитро Медигулов А над могилою курличуть журавлі...	86
Варвара Мелешкіна А воїни?	90
Уляна Мельничук Ангел-охоронець	90
Поліна Михненко Пам'ятаємо про подвиг	92

Ніка Нороха Люди, якими я пишаюсь	93
Софія Огнєва Блакить небес в його очах...	95
Анастасія Окара Герої поруч	97
Артем Осауленко Мій тато герой!	99
Олександра Павленко Справа земляків-героїв	101
Іван Палій Перше інтерв'ю	102
Вікторія Пащенко Привид Києва	104
Іван Пилипчак Мій тато – приклад для життя	106
Вероніка Плоха І пам'ять, і шана, і слава...	107
Юлія Повалій Герої не вмирають	109
Ольга Позднякова Подвиг земляка	111
Марія Прокопало Невідомі герої	112
Андрій Прохорчук Ми дякуємо вам, захисники!	114
Тихон Репешко Володимир і його останній подвиг	114
Вероніка Ріпа Героями не народжуються	116

Дар'я Рошак Герої серед нас	119
Варвара Сахарчук Воїн Світла	121
Марія Сіліна Війна за свободу	123
Ліка Собко Розповім про подвиг	124
Єгор Терещенко Нам невідомі всіх їх імена...	125
Ярослав Тимченко Ти наш Герой!	127
Дмитрій Файчук ... я тримаю до Бога запалену свічку...	128
Катерина Фрейліх Герой, якого я знаю	130
Микола Харчук Крим	131
Євгеній Цуприк Обіцяв повернутись	133
Вікторія Чернявська Подвиг, яким я пишаюсь	135
Софія Чеснокова Назавжди в моєму серці	137
Вікторія Шматко Слава Україні	138
Вероніка Штипула Січневий морозний ранок	139
Владислав Щербина Героїчна історія двох друзів	141

Літературно-художнє видання

*Збірник патріотичних творів
здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти
Дніпропетровщини*

РОЗПОВІМ ПРО ПОДВИГ-2023

*В оформленні використані малюнки та світлини здобувачів
загальної середньої та позашкільної освіти Дніпропетровської області*

*Пропонується для позашкільного читання дітьми середнього і старшого шкільного
віку*

*Автори проекту та упорядники – Еліна Заржицька,
Олена Швець-Васіна, Ірина Селезньова
Верстка – Еліна Заржицька, Олена Швець-Васіна,
Ірина Селезньова, Ольга Чернишенко
Обкладинка – Кіра Домашева*

ISBN 978-617-8017-44-6
УДК УДК 821.161.2 (082)
З-34

*Підписано до друку
Формат Папір Друк
Ум. друк. арк. Зам. № _____*

Малюнок: Покидько Вікторія

Віримо в
ЗСУ

РАЗОМ ДО ПЕРЕМОГИ!

